

90-78

احمدھادی مقصودی.

جماعت جماعت

جماعت

جماعت

عبادات اسلامیہ مجموعہ سینک

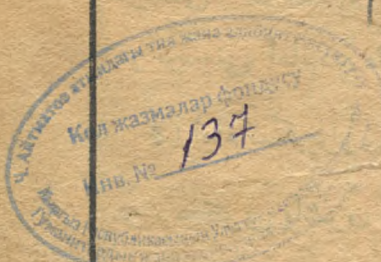
دورنچی جزئی

ہذا کتاب مندرجہ ذیل کتابت

ابتدائی مکتبرنک اوچنچی صنف شاگردلری اوچوندلر.

ہذا کتاب مندرجہ ذیل کتابت
۵ نچی طبعہ
جماعت

۱۳۲۸

س ۱۳۲۸
۱۹۱۵
۱۹۱۵

جماعت

КАЗАНЬ.
Лито-Типографія И. Н. Харитоновна.
Уголъ Воскресенск.и Казанск.ул., соб. домъ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جَمَاعَتٌ .

حَدِيثُ شَرِيفٍ : صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَدِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ
 دَرَجَةً * معناسى : نمازنى امام وجماعت ايله اوغو يالغوز اوقودن
 بىگرمى يىدى درجه آرتق ئوابلىراقدىر .

(۱) فرض نمازلىرىنى امام ومقتدى بولۇپ جماعت ايله اوقوسۇنتىدۇر .

(۲) جماعت ايله اوقۇلغان نمازده امام باش بولۇر . مقتدى امامغه اۇيۇپ

يعنى ايپهرۇب اوقۇر ، نمازنىڭ ھر عملىنى امام آرتىدىن غنە قىلۇر ، ھېچ

بىر عملىنى امامدىن كىلماستىن . (۳) قىيامده مقتدى (ئىنا) غنە اوقۇر ، اعود

بىسملە وسورەلىرىنى اوقۇماستىن . امام اوقۇغانىنى كۇتۇب و طىكلاپ

تىك طۇرۇر . ركوعدىن قومەگە طۇرغانده امام تسميع ئەيتۇر ، تەحميد

ئەيتىمس . اما مقتدى تەحميد ئەيتۇر تسميع ئەيتىمس . باشقە ذكىرلىنىڭ

ھىر بىرسىنى امام دە مقتدى دە اوقۇرلىر .

(۴) امام تەكبىرلىرىنى ، تسميعنى ھىم سىلامنى قچقۇرۇپ ئەيتۇر . مقتدى

ھىر ذكىرنى ياشىرن ئەيتۇر . سورە فاتحە قچقۇرۇپ اوقۇلغان نمازده

سورە فاتحەدىن صوڭ مقتدى دە ياشىرن ايتۇپ آمىن دىيۇر .

(۵) مقتدى بىرگنە كىشى بولغانده امامنىڭ اوڭ طرفىدىن بىر قارشى قىلگنە

آرتدەراق طۇرۇر . ايكى يا اۋچ كىشى بولغانده ، امامنىڭ آرتىدە صف

بولۇ تزلۇب طۇرۇرلر. صفنى تىگىز قىلو و آرادە كشى صىيارلق بوش
اورن قالدرمىچى جش تزلو سنتدر.

(۶) الوغ اير كشى صبى بالاغە و خاتۇن كشىگە اۇيۇب نماز اوقو درست
توگلددر. صبيلرنك و خاتۇنلرنك اير امامغە اۇيۇب اوقولرى درستدر.

(۷) بر امامغە ايرلر، صبيلر و خاتۇنلر برگە اۇيۇسەلر، اۇلگى صفە ايرلر،
ايكنچى صفە صبيلر، اۇچنچى صفە خاتۇنلر تزلۇرلر. (۸) آرادن برسى

امام بولۇب نمازلر ينى جماعت ايله اوقو صبيلرغە درستدر، خاتۇنلرغە
درست توگلددر. (۹) عذر سز كشى صاحب عذر گە اۇيۇب اوقو، ايكندى

اوقوچيغە اۇيلەنى قضا قىلوچى اۇيۇب اوقو نفل نمازى اوقوچيغە
فرض نمازنى اۇيۇب اوقو، درست توگلددر. (۱۰) نفل نمازنى اۇيله ويەستو
نمازلر ينى اوقوچيغە اۇيۇب اوقو درستدر؛ ايرتە، ايكندى و آخشام
نمازلر ينى اوقوچيغە اۇيۇب اوقو مكر وهدر.

(۱۱) بر نيچە كشى بر نمازنى جماعت ايله اوقومقچى بولسەلر، آرادە
عالمه گى امام بولۇر. علملرى بر درجەدە بولسە. قرأتى درستره گى
امام بولۇر، قرأتلىرى بر درجەدە بولسە، تقواراغى امام بولۇر.

تقوالقلىرىدە، بر درجەدە بولسە، قارتراغى امام بولۇر. ياشلىرىدە تىگىز
بولسە، ياخشى خلقلىراغى امام بولۇر. خلقلىرىدە بر درجەدە بولسە،

كور كهمرهك قياقتلىسى امام بولۇر. (۱۲) بيك نادان، فاسق، ايكى
كوزىدە صوقر هم صاقاو كشىنك امام بولووى مكر وهدر.

(۱۳) امام ايرتە نمازنىك هر ايكى رگەتندە، آخشام ويەستو نمازلر ينىك
اۇلگى ايكى رگەتندە سورەلرنى قچقۇرۇب اوقۇر، باشقە نمازلردە

ياشرن اوقۇر. ۱۴) يالغۇز اوقۇچى ھەر رەكئەتدە سورەلرنى ياشرن اوقۇر.
 امام قچقۇرۇپ اوقى تۇرغان رەكئەتلەردە قچقۇرۇپ اوقۇسەدە، درست بولۇر.

مَدْرِكُ وَمَسْبُوقُ .

(۱۵) امام نەمازنى اوقى باشلاغاچ، سوڭىدىن كېلۇپ يېتىشكان كىشىگە
 نەمازنىڭ قايو ەملىندە بولسەدە، امامغە تېز اۇيۇپ شول ەملىنى قىلا
 باشلاو واجىبىر. ەتتى امام آخىرغى قەدەدە بولسەدە، اۇيۇپ قالمق

ئوابلىدىر. ۱۶) امام قىيامدە قچقۇرۇپ سورە اوقۇغان زەماندە كېلۇپ اۇيۇغان
 كىشى (ئىنا) نى اوقۇماس، ياشرن اوقۇغان زەماندە كېلۇپ اۇيۇغان كىشى
 اوقۇر. قىيامدىن باشقە ەملىدە ەقتدە اۇيۇغان كىشىدە (ئىنا) اوقۇماس،

(۱۷) امام ەرر رەكئەتنىڭ رەكئەتدە ەقتدە كېلۇپ اۇيۇپ، امام تۇرغانچى
 رەكئەتتە ائىلۇپ اۇلگىرگان كىشى، شول رەكئەتكە يېتىشكانگە ەساب قىلىنۇر.
 امام رەكئەتدىن تۇرغاچ قەدەدە سەجىدەدە يا قەدەدە ەقتدە اۇيۇغان كىشى
 اول رەكئەتكە يېتىشكانگە ەساب قىلىنماس.

(۱۸) امامنىڭ اۇلگى رەكئەتىنە يېتىشكان كىشى (مَدْرِكُ) دىب آتالۇر.

اۇلگى رەكئەتىنە يېتىشمەگان كىشى (مَسْبُوقُ) دىب آتالۇر. ۱۹) مَسْبُوقُ
 آخىرغى قەدەدە (تەشەد) اوقۇر، صلوات ودعا اوقۇماس، امام ائكى طرفقەدە
 سلام بىرگانچى كۇتۇپ تىك تۇرۇر، امام سلام بىرۇپ بترگاچ قىيامغە
 تۇرۇپ ئىنا، تەودۇ، بىسملە وسورەلر اوقۇپ قالغان رەكئەتلىرىنى قضا قىلۇر.

(۲۰) اۇلگى رەكئەتكە يېتىشمەگان كىشى امامدىن سوڭ بىر رەكئەت قضا

قیلۇر. ایکی رُكْعَتْكە يېتىشمەگان كىشى امامدن سوڭك ایکی رُكْعَتْ قضا قیلۇر. اولگی رُكْعَتْنده قعدەگە اوپۇرماس. هر ایکی رُكْعَتْنده سورە فاتحەدن سوڭك برەر سورە اوڧۇر. (۲۱) دورت رُكْعَتْلِي نمازده اوچ رُكْعَتْكە يېتىشمەگان كىشى امامدن سوڭك اوچ رُكْعَتْ قضا قیلۇر، اولگی رُكْعَتْنده قعدەگە اوپۇرۇر، ایکنچی رُكْعَتْنده اوپۇرماس، اولگی ایکی رُكْعَتْنده سورە فاتحەدن سوڭك برەر سورە اوڧۇر. سوڭغی رُكْعَتْنده سورە فاتحەنی گنە اوڧۇر.

(۲۲) آخشام كىبى اوچ رُكْعَتْلِي نمازنىڭ آخرى رُكْعَتْنده گنە يېتىشكان كىشى امامدن سوڭك قضا قىلغان ایکی رُكْعَتْنك هر ایکیسندە قعدەگە اوپۇرۇر، هر ایکی رُكْعَتْنده سورە فاتحەدن سوڭك برەر سورەده اوڧۇر. (۲۳) امامنىڭ هيچ برر رُكْعَتْنده يېتىشميچى نمازنىڭ آخري نەغنه اوئوب قالغان كىشى، امامدن سوڭك نمازىنى گويالغوز اوڧۇغان كىشى كىبى اوڧۇر.

مَسْجِدٌ وَ جَامِعٌ.

(۲۴) فَرَضَ نمازلىرىنى مَسْجِدْكە بارۇب جماعت ايله اوڧۇ سُنْتِدِر.

اؤيدە جماعت بولۇب اوڧۇلغان نمازده، جماعت ئوابى طابلسەده

مَسْجِدْ ئوابى طابلماس. (۲۵) مَسْجِدْكە كىرگاندە اول اوڭك آياقنى آتلاب كرو واؤشبو دعانى اوڧو مستحبدر:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي ابوابَ رَحْمَتِكَ وَاَنْشُرْ عَلَيَّ خِزَائِنَ رَحْمَتِكَ ❀

معناسى: يارب، ميڭارحمت ايشكلرگنى آچقل ورحمت خزىنه لرگنى صاچقل.

(۲۶) مَسْجِدْدن چقغانده اول صول آياقنى آتلاب چغو واؤشبو دعانى

اوڧو مستحبدر: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ ❀

معناسى: يارب، تحقىق مین سیندن الوغ فضل ورحمتگنى سورمەن،

(٢٧) مَسْجِدْ كِه كِرْگَچْ دِه بَر سُنْتِ نِمَازِ اَوْ قَوْلِ مَاسِه، اِيكِي رَكَعَتِ (تَحِيَّةُ الْمَسْجِدِ) نِمَازِي اَوْ قَوْمَسْتَحْبِدِر. (٢٨) مَسْجِدِ اِچْنِدِه اَدَبْ وَ تَوَاضِعْ اَيْلِه اَوْ طُورُو، ذِكْرُ وَ تَسْبِيحْ، تَوْبَه وَ اسْتِغْفَارْ، دُعَا وَ تَضَرُّعْ اَيْلِه شُغْلِه نُو، قِرْآنِ يَآ كِتَابِ اَوْ قُؤْبِ اَوْ طُورُو يَآ كِه وَعْظِ سُوَيْلَهَبِ يَآ طَكْلَابِ طُورُو يَآ عِلْمِ اُوَيْرِه نُوْبِ يَآ اُوَيْرِه تُوْبِ اَوْ طُورُو مَسْتَحْبِدِر. (٢٩) صَوْفَانْ، صَارْمَسَاقِ وَ طَرْمَا آشَاغانْ كُوِيْنِچِه مَسْجِدْ كِه كِرُو وَ مَسْجِدِ اِچْنِدِه دُنْيَا اِشَارِي قِيْلُوْبِ وَ دُنْيَا سَوَزْلَرِي سُوَيْلَهَبِ كُؤْلَشُوْبِ اَوْ طُورُو مِكْرُو هِدِر.

(٣٠) اَيْرْتِه نِمَازِي اُوْچُونْ مَسْجِدْ كِه بَارُوْبِ كِرْگَانْدِه، اِمَامْ فَرُضِيْنِي اَوْ قُورْغِه كِرْشْكَانْ بَوْلْسِه، اِيكِي حُكْمْ بَارْ: اِگْرِدِه تِيْزْگَنِه اِيكِي رَكَعَتِ سُنْتِيْنِي اَوْ قُؤْغَانْدِه فَرُضْنِڭْ اَخْرِي رَكَعَتِيْنِه اِمَامْغِه اُوِيُوْبِ قَالُورْلِقْ بَوْلْسِه، اَوْلَا مَسْجِدْنِڭْ اِيْگِنِچِي بَوْلْمَه سِنْدِه (يَا كِه بَر بَاغَا آرْتِنْدِه) اِيكِي رَكَعَتِ سُنْتِيْنِي اَوْ قُورْ، صَوْگْرَه اِمَامْغِه مَسْبُوقْ بَوْلُوْبِ اُوِيُوْر. اِگْرِدِه سُنْتِيْنِي اَوْ قُؤْبِ شُغْلَه نِگَانْدِه فَرُضْنِڭْ هِيْچْ بَر رَكَعَتِيْنِه اَوْلْگَرْمِي قَالُورْلِقْ بَوْلْسِه، سُنْتِيْنِي اَوْ قُؤْمَاسْ، كِرْگَچْ دِه اِمَامْغِه اُوِيُوْر. قَالْغَانْ اِيكِي رَكَعَتِ سُنْتِيْنِي فَرُضِيْنِي اَوْ قُؤْغَانْدِنْ صَوْڭْ قُضَا قِيْلَمَاسْ. (٣١) اِگْرِدِه اَيْرْتِه نِمَازِي نِڭْ سُنْتِيْنِي اَوْ قُورْغِه كِرْشْكَاچْ قَامَتْ اَوْ قُؤْلُوْبِ اِمَامْ فَرُضْغِه كِرْشْسِه، اَوْلْ تِيْزْگَنِه سُنْتِيْنِي تَمَامْ قِيْلُورْ، صَوْگْرَه اِمَامْغِه اُوِيُوْر.

(٣٢) اُوِيْلِه نِمَازِي اُوْچُونْ مَسْجِدْ كِه كِرْگَانْدِه اِمَامْ اُوِيْلَه نِڭْ فَرُضِيْنِي اَوْ قُورْغِه كِرْشْكَانْ بَوْلْسِه، تِيْزْ اِمَامْغِه اُوِيُوْر. دَوْرْتِ رَكَعَتِ سُنْتِيْنِي اَوْ قُؤْبِ شُغْلَه نِمَسْ. فَرُضِيْنِي تَمَامْ قِيْلْغَانْدِنْ صَوْڭْ اَوْلَا دَوْرْتِ رَكَعَتِ سُنْتِيْنِي قُضَا قِيْلُورْ، صَوْگْرَه اِيكِي رَكَعَتِ سُنْتِيْنِي اَوْ قُورْ. (٣٣) مَسْجِدْ كِه كِرُوْبِ اُوِيْلَه نِڭْ

دورت رَكَت سُنَّتینی اوقۇرغە كرشكاج قَامَت تۇشرلۇب امام فَرَضینی اوقۇرغە كرشسە، كرشلگان نَمَازینی ایکی رَكَت نَفَل نَمَازی ایتۇب تَمَام قیلۇردە، تیزامامغە اۇیۇر. فَرَض تَمَام بولغاندن صوڭك اول دورت رَكَت سُنَّتینی، صوڭره ایکی رَكَت سُنَّتینی اوقۇر. (۳۴) اگرده دورت رَكَت سُنَّتَنك اۇچنچى رَكَتینی ده اوقى باشلاغان بولسه، آنى تَمَام قیلو تیبشلى بولۇر. تَمَام قیلغاندن صوڭك امامغە اۇیۇر. (۳۵) خاتۇنلرغە نَمَازنى مَسْجِدكە بارۇب اوقو مَكْرُوهدر، مگر قارچقنلرنگ ايرتە، آخشام ويەستو نَمَازلرینی مَسْجِدده اوقولرى مَكْرُوه توگلدەر.

نمازنىڭ قىزاسى .

(۳۶) بيش وَقْت نَمَازنك ھَر بَرَسینی وَقْتلرنده (ادا) (*) قیلو فَرَضدەر. عُدُرسز وَقْتنده اوقۇمى قالدەر وھيچ درست توگلدەر. (۳۷) اگرده بر نَمَاز اوز وَقْتنده اوقۇلمى قالسه، آنى ایکنچى وَقْتده (قُضَا) (**) قیلو فَرَض بولۇر. (۳۸) ايرتە نَمَازى قۇياش چقغانچى اوقۇلمى قالۇب اۇيله وَقْتى يیتکانچى قُضَا قیلنسه، سُنَّتى ده فَرَضى ده قُضَا قیلنور، اگرده اۇيله وَقْتى يیتکاج قُضَا قیلنسه، فَرَضى غنه قُضَا قیلنور. (۳۹) باشقە نَمَازلرنك فَرَضلرى غنه قُضَا قیلنورلر. سُنَّتلىرى ھيچ قُضَا قیلنماسلر. (۴۰) وَقْتنده اوقۇلمى قالسه، يەستو نَمَازى ايله برگە، وتر نَمَازى ده قُضَا قیلنور، (۴۱) جَمَعه نَمَازینی اوقى آللى قالغان كشى، اول كۇنده اۇيله اوقۇر، (۴۲) عید و تراویح نَمَازلرى وَقْتلرنده اوقۇلمى قالسلر، صوڭندن قُضَا قیلنماسلر. (۴۳) اگر نَمَاز جَمَاعت ايله قُضَا قیلنسه، قچقروب اوقۇلا طۇرغان رَكَتلرده امامغە قِرَاءَتنى قچقروب

(*) ادا - علمنى وَقْتنده اوتەو ديمكىر. (**) قُضَا - علمنى وَقْتى چقغاندن صوڭك اوتەو ديمكىر.

اوقو واجب بولۇر. اگرده يالغۇز قضا قىلىنسه، ھەر رەكەتتە قراتنى ياشرن اوقو واجب بولۇر.

(۴۴) قضاغە قالغان نماز لرنىڭ ترتىبلىرى مەلۇم بولغاندە ترتىبلىرى ايله قضا قىلو تىيشلىدر. مثلاً بر كۇننىڭ بش وقت نمازى دە قضاغە قالسه، ايرتە نمازىدىن باشلاب يەستو ووترگە قدر ترتىبلىرى بوينچە قضا قىلو تىيشلى بولۇر. (۴۵) بر كشىنىڭ عمرىندە دورت يىش كندە نمازى قضاغە قالغان بولسه، اول كشىگە وقتى كىرگان نمازنى اوقۇمىچى ايك اؤل قضاغە قالغان نمازىنى اوقو، وقتى كىرگان نمازنى قضاىن صولك اوقو فرض بولۇر. مثلاً اويلە نمازى قضاغە قالغان كشىگە ايكندى وقتى كىرگاچ ايك اؤل اويلەنى قضا قىلۇب، ايكندىنى آندىن صولك اوقو فرضدر. (۴۶) اگرده عمرىندە آلتى نمازى قضاغە قالغان كشى بولسه، اول كشى اختيارلىدر: تلهسه، قضا نمازىنى اؤل اوقۇر، تلهسه، وقتى كىرگان نمازنى اؤل اوقۇر.

(۴۷) نمازنى قضا قىلۇر آلدندىن آذان وقامت اوقو سنتدر. ايكى اۇچ نمازنى بر وقتدە قضا قىلاچق بولسه، بارىنە بر آذان كافى بولۇر. اما قامت برگنە كافى بولماس: ھىر برسى اۇچۇن برەر قامت كىرەك بولۇر. (۴۸) قضا قىلناچق نمازغە اۇشبو رەوشچە نىت قىلنۇر: (نىت قىلدم فلان كۇندە وقتندە اوقۇلمى قالغان ايرتە نمازنىڭ ايكى رەكەت فرضىنى اوتەمكە خالصاً لله تعالى الله اكبر.)

(۴۹) عمرى اچندە بىك كىر نمازلىرى قضاغە قالغان كشى قارتايغاچ شونلرنى قضا قىمىچى بولسه، ايرتە نمازىنە اۇشبو رەوشچە نىت قىلۇر: (نىت قىلدم وقتندە اوقۇلمى قالغان ايرتە نمازنىڭ ايك صولغىسىنى قضا قىلمىقلقغە خالصاً لله تعالى الله اكبر.) باشقە نمازلرغە دە شول رەوشچە . . .

سَجْدَه سَهْو .

۵۰) بر كشي نمازنىڭ بر فرضىنى اِختيارى ايله بولسەدە، اۇنۇتۇپ بولسەدە، قىلمىچى قالدىرسە، نمازى درست بولماس، اول كشىگە نمازىنى ياڭغانداوقوفرض بولۇر. ۵۱) اگردە اِختيارى ايله نمازنىڭ بر واجبىنى قالدىرسە، نمازى بۇزىلماس، لىكىن اوزى گناھلى بولۇر. ۵۲) اگردە بر كشي نمازنىڭ بر واجبىنى اۇنۇتۇپ وياڭلىشۇپ قالدىرسە، اول كشىگە نمازىنىڭ اَخرىندە (سَجْدَه سَهْو) قىلو واجب بولۇر. شول رەھوشچە كە: اگردە اول كشي يالغۇر اوقوچى بولسە، اَخرى قعدەسندە تَشَهَّدنى اوقۇغاندىن صوڭ، صَلَوَات وُدعا اوقۇمىچى ايكى طَرَفقەدە سَلام بىرۇردە، ايكى مَرْتَبَه سَجْدَه قىلۇر. ھر سَجْدَه دە اۇچەر مَرْتَبَه تَسْبِيح ئەيتۇر. اَندىن صوڭ يىنە قعدەگە اوطۇرۇپ تَشَهَّد وُدعا اوقۇپ ھم سَلام بىرۇپ نمازىنى تام قىلۇر. ۵۳) اگردە اول كشي امام بولسە، اَرتىدەغى مَقْتَدىلر طۇرۇپ كىتمەسۇنلر اۇچۇن سَجْدَه سَهْو گە قَدَر، اوڭ طَرَفىنەغىنە سَلام بىرۇپ اَندىن صوڭ سَجْدَه سَهْو قىلۇر. ۵۴) امام ياڭلىشقانلغى اۇچۇن سَجْدَه سَهْو قىلسە، آشا ايپەرۇپ مَقْتَدىلر گەدە، مَسْبُوقغەدە، سَجْدَه سَهْو قىلو واجب بولۇر. اَمَّا مَقْتَدى ياڭلىشو سَبَبلى ھىچ كىمگە يَعْنى امامغەدە مَقْتَدىگەدە سَجْدَه سَهْو قىلو واجب بولماس.

۵۵) اگردە بر كشي نمازدە ياڭلىشۇپ اۇشبو (۱۷) تۇرلى اشنى قىلسە، فَرَضاً: ۹) نمازنىڭ اَوَّلگى ايكى رَكَعتىنىڭ بىرىندە سورە فاتحە لورنىنە باشقە بر آيْت اوقۇسە، ۲) يا كە اَوَّلگى ايكى رَكَعتىنىڭ بىرىندە

سوره فاتحه دن صوڭ سوره او قۇمى قالسه، ۳) يا كه اۈچ ودورت
 ركعتلى نمازده، اولگى قعدەگه اوطۇرمى قالسه، ۴) يا كه بر قعدەده
 تَشَهَّدْ او قۇمى قالسه، ۵) يا كه اولگى قعدەده تَشَهَّدْ دن صوڭ صَلَوَاتْ ده
 اوقۇسه، ۶) يا كه اولگى قعدەده يا گَلشۇب سَلام بىرسه، ۷) يا كه
 قَچقَرۇب اوقۇلا طۇرغان ركعتده امام قِرَأْتِنى ياشرن اوقۇسه، ۸)
 يا كه ياشرن اوقۇلا طۇرغان ركعتده امام قِرَأْتِنى قَچقَرۇب اوقۇسه،
 ۹) يا كه وتر نمازنده قُنُوتْ دُعاسىنى اوقۇمى قالسه، ۱۰) يا كه قِرَأْتْ
 اوقۇدن اول رُكُوعْ قىلسه، ۱۱) يا كه تَكْبِيرْ نَهْتُوبْ نمازغه كرشكاندن
 صوڭ ينه بر تَكْبِيرْ نَهْتِسَه، ۱۲) يا كه سوره فاتحه نى ايگى مرتبه
 اوقۇسه، ۱۳) يا كه رُكُوعِنى ايگى مرتبه قىلسه، ۱۴) يا كه سَجْدَه نى
 اۈچ مرتبه قىلسه، ۱۵) يا كه آخِرغى قعدەده تَشَهَّدْ دن صوڭ قِيَامَغَه طۇرسه،
 ۱۶) يا كه آخِرغى قعدەگه هيچ اوطۇرميچى قِيَامَغَه طۇرۇب كيتسه،
 ۱۷) يا كه نيچه نچى ركعتده ايكانىنى اويلا ب طۇرۇب يا آيت وتشهد
 كى بر ذكرنى تيشسز اورنده اوقۇب نمازنگ بر عملىنى كيچكترسه،
 شول كشيگه سَجْدَه سَهْوْ قىلو واجب بولۇر.

۵۶) فَرَضْنُكْ سوره قوشلمى طۇرغان آخِرغى ركعتلرندە سوره فاتحه گه سوره
 قوشو سَبَبْلَى نمازده سُنَّتْ يَامَسْتَحَبْ بولغان عَمَلْ لَرْنُكْ برسىنى قىلمى
 قالدرو سَبَبْلَى، سَجْدَه سَهْوْ قىلو واجب بولماس. ۵۷) يا گَلشۇب سَجْدَه
 سَهْوْ واجب بولۇرلى ايگى اۈچ تۇرلى اشنى قىلسهده، سَجْدَه سَهْوْ

برگنه مرتبه قیلنۇر.

(۸۵) نمازنىڭ، آخىرنى سەجىدە سەھو قىلماق كىشى اۇنۇتۇپ قىلمى قالدىرسە، نمازىنە كىمچىلىك كىلمس انىڭ اۇچۇن نمازدىن سوڭ ھىچ بىر ھىل قىلولايم بولماس.

نمازدا ساتاشو.

(۵۹) بىر كىشى دورت ركعتلى بىر نمازدا ياكىلشۇب اولگى قعدەگە اوطۇرمىچى قىيامغە طۇرا باشلاسه، شول ارادە ياكىلشقانى خاطرېنە كىلسە، (ىكى حكم باردر: ۱) اگرده تىزلى طوغرىلانۇب يىتمەگان بولسە، قعدەگە قايتۇب اوطۇرۇدە تىشەد اوقۇر، آخىردە سەجىدە سەھو قىلماس. (۲) اگرده تىزلى طوغرىلانۇب قىيامغە ياقىنلاشقان بولسە، قعدەگە قايتماس قىيامغە طۇرۇردە اۇچىچى ركعتنى اوقى باشلار. اولگى قعدە، قالغان كۇيىنچە قالۇر. آخىردە سەجىدە سەھو قىلۇر.

(۶۰) بىر كىشى دورت ركعتلى نمازدا (*) آخىرى قعدەگە اوطۇرۇب تىشەندى اوقۇغاندىن سوڭ اولگى قعدە دىب بلۇب بىشىنچى ركعتنى اوقى باشلاسه، يىنە ىكى حكم باردر: (۱) اگرده بىشىنچى ركعتنىڭ سەجىدەسىنى قىلغانچى ياكىلشقانى خاطرېنە كىلسە، تىز قعدەگە قايتۇب سلام بىرۇرە، سەجىدە سەھو قىلۇر. (۲) اگرده ياكىلشقانى بىشىنچى ركعتنىڭ سەجىدەسىنى قىلغاچ خاطرېنە كىلسە، يىنە بىر ركعت اوقۇب نمازىنى آلتى ركعت ايتەردە، آخىردە سەجىدە

(*) اۇچ ركعتلى نمازدا ياكىلشونىڭ حكملرىنى دورت ركعتلى نمازدا ياكىلشوغە اۇچىشتاوب بلنۇر.

سەھو قىلۇپ نەزىنى تەمەم قىلۇر. آرتق اوقۇلغان ايكى ركعتى نفل نەزى بولۇپ قالۇر.

(۶۱) اگردە بر كشى آخىرى قەدە گە ھىچ اوطۇرمىچى بېشىنچى ركعتنىڭ

قىيامىنە تۇرسە ، دخى ايكى حۇكۇم باردىر : (۱) اگردە بېشىنچى ركعتنىڭ سجدەسىنى قىلغانچى يا كلىشقانى خاطرېنە كىلسە ، تىز قەدە گە قايتۇب

اوطۇرۇردە ، تەشھۇد اوقۇب سەلام بىرۇب سجدە سەھو قىلۇر. (۲) اگردە يا كلىشقانى بېشىنچى ركعتنىڭ سجدەسىنى قىلغاچ خاطرېنە كىلسە ،

نەزى فرضلقدن چغۇب نفلگە ئەپلەنۇر. بس ائمدى يەنە بر كعت اوقۇب نەزىنى آلتى ركعت نفل ايتۇب تەمەم قىلوردە ، فرضىنى يا كادان باشلاب اوقۇر.

(۶۲) بر كشى نەزى اچندە نىچە ركعت اوقۇغانىنى اۇنۇتۇب اوزىنىڭ نىچەنچى ركعتدە ايكانىنى بلمەسە ، نەزىنى بۇزۇب (*) يا كغادان اوقۇر.

اگردە ايكى اۇچ مرتبە شول رەوشچە اوزىنىڭ نىچە ركعت اوقۇغانىنى اۇنۇتا باشلاسه ، نەزىنى بۇزماس ، كوڭلى نىچە ركعت اوقۇغانىنى قوتلىرەك گمان قىلسە ، اوزىنى شول قىز اوقۇغانغە حساب قىلۇب

نەزىنى تەمەم قىلۇر. اگردە نىچە ركعت اوقۇغانىنى ھىچ گمان قىلا آلماسە ، اوزىنى آز اوقۇغانغە حساب قىلۇر. مثلاً «بو اوقى تۇرغان

ركعتم برنچى ركعتم مىكان ، ايكىنچى ركعتم مىكان» دىيۇب شېبەلەنسە ، برنچى ركعتكە حساب قىلۇر. . . «اۇچنچى ركعتم مىكان ، دورتنچى ركعتم مىكان» دىيۇب شېبەلەنسە ، اۇچنچى ركعتكە حساب قىلۇر.

(*) نەزىنى بۇزاقچ كشى نەزىنىڭ قايرىمەنلەندە بولسەدە ، يەنى قىيامدە يا قومەدە يا

جەلسەدە يا قەدەدە بولسەدە ، ايكى طرفقە سەلام بىرۇب بۇزۇر.

۶۳) بويلەر كعتلىرى شېھەلى بولغان نمازلردە آخىرغى ركعت بولۇوى اِحتمال بولغان ركعتدە قعدەگە اوپۇرۇپ تۇرۇپ تېشىلىدىر. (چۈنكى آخىرغى ركعتدە قعدەگە اوپۇرۇپ فرىزىر).

۶۴) بىر كىشى دورت ركعتلى نمازغە كىرشۇپ، ايكى ركعت او قۇغاچ او لگى قعدەدە يا كىشۇپ سَلام بىرسە، ايكى حُكْم باردىر: ۱) اكرده سَلام بىرگاندىن سوڭ نمازنى بۇزارلىق بىراش قىلماسە، قىامغە تۇرۇپ قالغان ركعتلىرىنى او قۇب نمازنى تمام قىلۇردە، آخىردە سَجْدە سَهو قىلۇر. ۲) اكرده نمازنى بۇزارلىق بىراش قىلسە، نمازىنى يا شكان باشلاب او قۇر.

سَجْدە تِلَاوَت .

۶۵) قرآن كرىمدە (۱۴) پىردە سجدە آيتى باردىر كه: اَعْرَافُ، رَعْدٌ، نَحْلٌ، اِسْرَاءُ، مَرْيَمُ، حَجُّ، فُرْقَانٌ، نَمْلٌ، سَجْدَةٌ، ضٌ، فَصَلَتْ، نَجْمٌ، اِنْشِقَاقٌ، عَلَقٌ سورەلرنەدر. ۶۶) اوشبو سجدە آيتلىرىنىڭ قايسىنى بولسەدە، بىرسىنى او قۇغان كىشىگەدە ايشتكان كىشىگەدە سَجْدە تِلَاوَت قىلو واجب بولۇر. ۶۷) شولرەوشچە كه طهارتلى حالنچە قىبلەغە قارشى تۇرۇپ (نِيَّتٌ قىلدىم سَجْدە تِلَاوَت قىلمغە) دىب نىت قىلۇردە، تَكْبِير ئەيتۇپ سَجْدەگە كىتەر. آندە اۈچ مرتبە سَجْدە تَشْبِيحى ئەيتۇردە تَكْبِير ئەيتۇپ تۇرۇپ قعدەگە اوپۇرۇر. آندىن سوڭ اوشبو سوزلرنى او قۇب دعا قىلۇر:

سَجْدَتُ لِرَحْمٰنٍ وَاَمْنٌ بِالرَّحْمٰنِ فَاغْفِرْ لِيْ ، ذُنُوْبِيْ يٰرَحْمٰنُ ﴿۱۰﴾
 سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ ، رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ ﴿۱۱﴾

معناسى : سجدە قىلدىم الله تعالى اۇچۇن، ھەم ايمان كىتىردىم اول
الله تعالى گە. بىس ايمدى مېنىم گناھلارنى يارلقاغل. اى رَحْمَت قىلغۇچى
الله. اى رېمىز بىز سىنىڭ غۇقۇنى اىشتىك، ھەم سىڭا اطاعت قىلدىق.
بىز آخردە سىنىڭ حەكەمگە قايتاچقىمىز.

(۶۸) سَجْدَةُ تِلَاوَتِ اۇچۇن دە، نەزەدەغى كىبى طَهَارَتلى بولو، تەنى،
كىيىمى و نەزەلغى پاك بولو، عَوْرَت يىسرلىرى اۇرتولى بولو، قېلەغە
قارشى بولو شَرَطلىر. سَجْدَةُ تِلَاوَتىڭ اوزىنە مَخْصُوصُ وَقْتى يوقدر.

نەزە اوقۇ مېرۈە بولغان و قتلردن باشقە، قاي و قتدە قىلىنسە دە درستىر.
(۶۹) سَجْدَةُ تِلَاوَتدە نەزەغە كىرىشكەندە گى كىبى تىكپىر ايلە قوللارنى قۇلاق
طوغرسىنە قدر كوتەرو، قىيام و ركوع قىلو يوقدر. سَجْدەسى دە

بىر گنە مەرتبەدەر. نەزە اچىندە سَجْدَةُ ايتلردن بىرىنى اوقۇغان كىشى
آيت تەمەم بولغاچ دە، نەزەنى بۇزىمىچى تىكپىر ئەيتۇب سَجْدە گە كىتەر.
بىر سَجْدە قىلغاچ تىكپىر ئەيتۇب قىيامغە تۇرۇردە، سَجْدَةُ ايتلردن
سوغى ايتلرنى اوقۇب آندىن سوڭ ركوع قىلۇر. (۷۰) اگردە سَجْدَةُ
آيتىنى اوقۇغاچ دە ركوع قىلسە، سَجْدَةُ تِلَاوَت قىلو واجب بولماس:
ركوعسى سَجْدَةُ تِلَاوَت اورنىنە تۇرۇر.

(۷۱) اگردە امام نەزە اچىندە سَجْدَةُ تِلَاوَت قىلسە، آڭا ايدەرۇب
مۇقتىدەر گە دە سَجْدە قىلو واجب بولۇر. (۷۲) بىر كىشى بىر مەجلىسدە ايكى
سَجْدە آيتىنى اوقۇسە ياكە اىشتسە ھەر آيت اۇچۇن بىرەر سَجْدَةُ
تِلَاوَت قىلۇر. اگردە بىر مەجلىسدە بىر سَجْدَةُ آيتىنى ايكى مەرتبە اوقۇسە،

يا كه ايشتسه، برگنه سَجَدَه تِلاوت قیلور. (۷۳) اگرده بر سَجَدَه آیتینی
ایکی مَجَلَسَدَه اوقۇسه يا كه ايشتسه، ایکی مَرْتَبَه سَجَدَه تِلاوت
قیلور. (۷۴) اوطۇرغان ییردن طۇرۇب کیتو ایله، بر بولمه دن ایکنچی
بولمه گه چغو ایله، بر سوز بتکاندن صوڭ ایکنچی سوز گه يا ایکنچی
اشکه کرشو ایله مَجَلَس اوز گهره در. (۷۵) کشی ایشتۇرلک اورنده سَجَدَه
آیتینی قچقرو ب اوقو، سَجَدَه آیتینک اوزینی گنه آتاب اوقو هم
قرآن اوقۇغانده سَجَدَه آیتینی اوقۇمی قالدرۇب کیتو مَکروهدر.
(۷۶) صبی بالا، دیوانه کشی، حیضلی و نفاسلی خاتۇن سَجَدَه آیتینی
اوقۇسلرده، ایشتسه لرده، آنلرغه سَجَدَه تِلاوت قیلو واجب بولماس.
مَگر آنلرنک اوقۇغانینی ایشتکان کشیلر گه واجب بولور. (۷۷) بر کشی جنب
و قتنده يا كه ایسرك و قتنده سَجَدَه آیتینی اوقۇسه يا كه ایشتسه،
آشا صوڭندن سَجَدَه قیلو واجب بولور.

مُقِيمٌ وَ مُسَافِرٌ.

(۷۸) اؤیده طۇروچی کشیگه (مُقِيمٌ) دیلور. یوز چاقورم چاماسی
بر ییرگه بارو نیتتی ایله، یولغه چقغان کشیگه، (مُسَافِرٌ) دیلور.
(۷۹) سَفَر گه چقغان کشی شَهرینک یۇرطاری طوغریسندن اوزغاندن
باشلاب، تا شَهرینه قایتۇب کرگانچی، يا كه بر شهرده (۱۵) کون
طۇرونی نیت قیلغانچی، مُسَافِر اِسْمَنک بولور. (۸۰) اگرده مُسَافِر بر
شهرده (۱۵) کون طۇرونی نیت قیلسه، شول ساعت مُقِيم حکمنده

بولۇر، اگرده (۱۵) كۈن تولغانچى طاعى يولغە چقسە، يەنە مَسَافِر بولۇر.

(۸۱) بر مَسَافِرْ نَكْ بر شەردە (۱۵) كۈن طُور و نيتى بولمىچى، شۇغلر چغو سَبَبلى ياكە بر خَبَر كُوتو سَبَبلى (۱۵) كۈن قَدَر شول شەردە طُورسەدە، هَمَان مَسَافِرْ حُكْمندە بولۇر. (۸۲) ايكى شەردە يۇرطى بولغان كشى شول شەردە نَكْ قايوسينەغنه بارۇب كرسەدە، مَسَافِرْ لكدن چغار. اگرده اول شەردە نَكْ آراسى يۇز چاقرم قَدَر بولسە، بر يۇرطندن ايكنچى يۇرطينە بارغاندەدە، مَسَافِرْ بولۇر،

(۸۳) مَسَافِرْ نَكْ (۳) حُكْمى بارد: (۱) مَسَافِرْ كَشِيگە اُويلە، ايكندى ويەستو نمازلىرى نَكْ فَرَضلىرىنى ايكىشەرگنە ركعت ايتۇب قسقاقتۇب اوقو واجب بولۇر. (۲) چيتكلرىنە اُچ تەولك تولغانچى مسخ قىلو درست بولۇر. (۳) سَفَرْدە وَقْتندە رَمَضان آيى طوغرى كىلسە، روزەسىنى طۇتمىچى قَضاغە قالدرو درست بولۇر.

(۸۴) مَسَافِرْ دورت ركعتلى سُنْتلىرىنى و اُچ ركعتلى آخشام هم و تَر نمازلىرىنى هيچ قسقاقتماس. (۸۵) دورت ركعتلى نمازدە مَسَافِرْ مُقِيمگە امام بولسە، ايكى ركعت اوقۇغاچ، سَلام بىرۇب نمازىنى تَمَام قىلۇردە، اُويۇغان مُقِيمگە اوزى نَكْ مَسَافِرْ ايكانىنى آڭلاتۇر. اول مُقِيم قالغان ايكى ركعتىنى قىياملرندە هيچ قِرَآت اوقۇمىچى يالغۇزى تَمَام قىلۇر. (۸۶) اگرده دورت ركعتلى نمازدە مَسَافِرْ مُقِيمگە اُيۇسە، اماميندا ايپەرۇب، اول دەدورت ركعت ايتۇب اوقۇر.

(۸۷) مُسَافِرٌ مُقِيمٌ وَقَتْنَدَه، قَضَاغَه قَالْغَان دُورْت رَكَعْتَلِي نَمَازِيْنِي سَفَرْدَه قَضَا قَيْلِسَه، قَسْقَارْتِيچِي دُورْت رَكَعْت اَيْتُوب قَضَا قَيْلُور، مُسَافِرٌ وَقَتْنَدَه قَضَاغَه قَالْغَان نَمَازِيْنِي مُقِيمٌ بُولْغَچ قَضَا قَيْلِسَه، اَيْكِي رَكَعْت اَيْتُوب قَضَا قَيْلُور.

جُمُعَه نَمَازِي

(۸۸) بَالِغٌ وَعَاقِلٌ بُولْغَان اَيْر كَشِيْگَه جُمُعَه كُون اُوَيْلَه نَمَازِي اُورْنِيْنه جُمُعَه نَمَازِي اُوقُو فَرْضِدِر .

(۸۹) جُمُعَه نَكْ فَرْض بُولُووِيْنَكْ (۸) شَرْطُ بَارْدِر :

- (۱) (ذُكُوْرَتٌ) بَعْنِي اَيْر كَشِي بُولُو، (۵) (اِقَامَتٌ) مُقِيم كَشِي بُولُو،
- (۲) (بُلُوْغٌ) بَالِغ كَشِي بُولُو، (۶) (صِحَّتٌ) سَلَامَت كَشِي بُولُو،
- (۳) (عَقْلٌ) عَقْلِي بُولُو، (۷) (سَلَامَتٌ عِيْنٌ) كُوزِي سَلَامَت بُولُو،
- (۴) (حُرِّيَّتٌ) اَزَاد كَشِي بُولُو، (۸) (سَلَامَتٌ رِجْلٌ) اَيَاقْلَرِي سَلَامَت بُولُو،
- (۹) خَاتُونْلَرْغَه، صَبِيْلَرْغَه، دِيُوَانَه لَرْغَه، زَنْدَانْدَه بُولْغَان اَيْر كَسَز كَشِيْلَرْغَه، مَسَاْفِرْلَرْغَه، اُورُولَرْغَه، اَيْكِي كُوزِي دَه صُوقُر كَشِيْلَرْغَه، اَقْسَاق كَشِيْلَرْغَه جُمُعَه نَمَازِي فَرْض تُوْگَلْدِر . چُونَكَه اَنَلر مَعْدُورْدِرلر . اَنَلر جُمُعَه كُون جُمُعَه نَمَازِي اُورْنِيْنه اُوَيْلَه نَمَازِي اُوقُورلر . اُوَيْلَه اُوقُومِيچِي مَسْجِدَكَه بَارُوب جُمُعَه اُوقُوسَه لَرْدَه، دَرَسْت بُولُور .

(۹۱) جُمُعَه نَمَازِيْنِي اُوقُو اُوْچُون (۶) نَهْرَسَه شَرْطِلر :

- (۱) (مِصْرٌ) اِسْلَام شَهْرِي دِيُوْرلِك بَر زُور قَلْعَه يَا اُولْدَه بُولُو،
- (۲) (اِمَامٌ) پَادِشَاه يَا مُقْتِي طَرْفَنْدِن رُخْصَتْلِي كَشِي اِمَام بُولُو،

(۳) (جَمَاعَت) امامدن باشقا اقل اۇچ كىشى اوقۇياچى بولو،

(۴) (اِذْنِ عَام) ھر كىم كرۇرگە رخصت بولغان مسجد جامعده اوقۇلو،

(۵) (وَقْتِ ظَهْر) اۇيله وقتنده اوقۇلو،

(۶) (خُطْبَه) جمعه نك فرضندن اول امام خطبه اوقو.

۹۲) اۇشبو آلتى شرطنك ھر بوسى ده طابلىق لازىمدر. بوسى گنه طابلماسده، جمعه نمازى اوقۇلماس؛ بلكه اۇيله نمازى اوقۇلۇر.

۹۳) اۇشبو شرطلرنك تمام طابلووى شېھلى بولغان يېرده جمعه اوقۇلسه، جمعه دن سوڭ صاقلق اۇچۇن دورت ركعت اۇيله نمازى ده اوقو، تېشىلىدر. بزنك يۇرط شھلرنده خصوصا اوللرمزده اۇشبو شرطلرنك تمام طابلووى شېھلىدر. چۇنكه شھلرمزنى ده، اوللرمزنى ده كامل اسلام شھرى دىب بولىدر. شول سببىدن بزنك ديارده جمعه نمازىدىن سوڭ آخرغى اۇيله نمازى دىب نىتلەب دورت ركعت اۇيله نمازى اوقو، عادت بولۇب قالمشدر.

۹۴) جمعه نمازى اوزى (۱۰) ركعتلىك اول ۴ ركعت سنت، آندن سوڭ ۲ ركعت فرض، آندن سوڭ ينه ۴ ركعت سنتلىر.

۹۵) جمعه مسجدىنه بارۇب كرگاچده ايكي ركعت (تحية المسجد) نمازى اوقۇلۇر. سوڭقى دورت ركعت سنتىدىن سوڭ ۴ ركعت آخرغى اۇيله نمازى اوقۇلۇر، آندن سوڭ جمعه وقتىنى حرمتلەب ايكي ركعت وقت سنتى اوقۇلۇر.

۹۶) جمعه وقتنده اوقۇلا طۇرغان نمازلرنك نىتلىرى اۇشبو رەوشچەدر: (۱) نيت قىلدم ايكي ركعت تحية المسجد نمازىنى اوتەمكە خالصا لله تعالى الله اكبر. (۲) نيت قىلدم جمعه نمازىنك دورت ركعت

سنتىنى اوتەمككە خالسا لىغ (۳) نىت قىلدىم جمعه نمازىنىڭ بىكى
 ركعت فرضىنى اوتەمككە اۇيۇدەم اۇشبو لىغ. (۴) نىت قىلدىم جمعه
 نمازىنىڭ دروت ركعت سنتىنى اوتەمككە خالسا لىغ. (۵) نىت قىلدىم
 اۇستىمە فرض بولغان اۇيلە نمازلىرىنىڭ آخرغىسىنى اوتەمككە خالسا
 لىغ. (۶) نىت قىلدىم اۇشبو وقتنىڭ بىكى ركعت سنتىنى اوتەمككە
 خالسا لىغ.

(۹۷) جمعهنىڭ بىكى ركعت فرضىنى اوقۇغانچى امام خطبە اوقۇر.
 آرالرىدە آزغىنە اوطۇرۇپ اوطۇرۇر. اول خطبەلردە اللە تعالى گە حمد
 ئەيتۇر، كىمە شهادت ئەيتۇر، محمد ئەم گە وصحابەلرىنە صلوات ومدح
 ئەيتۇر، بىر آز وعظ آيتلىرى اوقۇر. مسجددەگى كىشىلەرگە عبرتلى
 وعظلىر سۇيىلەر. امل اسلامغە وپادشاهغە خىر دعا قىلۇر. امام خطبە
 اوقۇر آلدىن مودن (اُسكُتُوا رَحِمَكُمُ اللّٰهُ) دىيۇر. معناسى: (بى جماعت
 طىكلاپ اوطۇرغىز؛ اللە تعالى سىزگە رحمت قىلغاي ايدى) دىمكىر. آندىن
 صوڭ امامنىڭ قارشىدە اذان اوقۇر.

(۹۸) امام خطبە اوقۇغان زماندە مسجددە بولغان كىشىلەرگە هىچ
 بىر سوز سۇيىلەشمىچى وهىچ بىر اش قىلمىچى اخلاص ايلە خطبەنى
 طىكلاپ اوطۇرۇر و اجبىر. شول وقتدە سنت و نفل نمازلىر اوقۇر، ذكر
 و تسبيح ئەيتو درست توگىلىر.

(۹۹) امام خطبە اوقۇغان زماندە مسجدكە كىلۇپ كىرگان كىشى
 تحية المسجد نمازىنى دە جمعهنىڭ دروت ركعت سنتىنى دە اوقۇماس.
 كىرگىچە، خطبەنى طىكلاپ اوطۇرۇر. جمعهنىڭ فرضى اوقۇلغاندىن
 صوڭ دروتەر ركعت بىكى سنت نماز اوقۇپ، فرضدىن اۇلگى

سنتىنى دە قضا قىلۇر، تحية المسجد نامازى او قۇلماغان كۇيىنچە قالۇر.
 (۱۰۰) بركشى مسجدكە كرۇب تحية المسجد نامازىنى يا دورت
 ركعت سنتنى او قۇرغە كرشكلچ، امام خطبه اوقى باشلاسه، كرشكان
 نامازىنى بۇزمىچى تامام قىلۇر.

(۱۰۱) جمعه نىڭ فرضىنە امام سلام بىرگانچى اۇيۇب قالغان كشى
 مسبوق بولۇب، قالغان ركعتلىرىنى امامدىن صوڭ قضا قىلۇر. امام
 سلام بىرگانچى اۇيۇب قالا آلماغان كشى اۇيله نامازى او قۇر.

(۱۰۲) جمعه كۇن اهل اسلام قارشىدە دعالار و ايزگى عملر
 مقبول بولا طۇرغان مبارك هم بايرام كۇندىر. هر بر مسلمان غە جمعه
 كۇنىنى الوغ كورۇب گناه اشردن طيىلو، ايزگى عملر قىلۇرغە
 طرشو، فقراغە صدقه لىيرو، آتا، آنا، و قرداش لروغ ايله كورشۇب
 حاللىرىنى بلىشو، قبرستانغە بارۇب يا كە اۇيدە قرآن او قۇب ثوابىنى
 ميتلرنىڭ روحلىرىنە باغشلاو، بوش و قتلردە قرآن اوقو، ذكر ئەيتو
 هم دعالر قىلو ايله شغللەنو تىيشلىدىر.

بيك فقير بولماغان كشى جمعه كۇن دنيا اشلىرىنى كوپ
 اشلمىچى علم، عبرت و وعظ مجلسلىرىدە بولو، دوست ايش و قرداش
 لروغ ايله كورشۇب بايرام ايتۇب شادلىق ايله اوتكەرو تىيشلىدىر.

عيد نامازلىرى.

(۱۰۳) جمعه نامازى فرض بولغان كشىلرگە عيد نامازلىرىنى دە اوقو
 واجب بولۇر. خاتۇنلر و صبىلر كىبى، جمعه فرض بولماغان كشىلرگە عيد
 نامازلىرى دە واجب توگلىر.

(۱۰۴) عيد نامازلىرىنى اوقو اۇچۇن (۵) نەرسە شرطدر:

مَصْر، اذِنِ عَام، اِمَام، جَمَاعَت، وَقْت، (۱)

۱۰۵) عيد نمازلىرىنىڭ وقتلىرى قۇياش چغۇب ئۈچ ارشىن قەدەر كوتەرلگاندىن باشلاپ ئۈيلە وقتى كىرگەنچىدەر.

۱۰۶) بىرغىنر سىبىلى عيد فطر نمازى بىرئىچى شۆالدە او قۇلمى قالسە، ايكىنچى شۆالدە او قو درىست بولۇر. ئۈچىنچى شۆالدە او قو درىست بولماس.

۱۰۷) عيد نمازى قىربان اونىچى ذوالحججە دە او قۇلمى قالسە، اون ايكىنچى ذوالحججە گە قەدر كىچىكتىرۇب او قو درىست بولۇر.

۱۰۸) عيد نمازلىرى ھەر ايكىسى ايكىشەر ركعتلىرلى. اذان وقامتدىن باشقە ھەر زمان جماعت ايلە او قۇلۇرلى. مەللە خلقىنە نماز وقتى يىتكەننى مۇذن منارەغە منۇب بىر نىچە مرتبە (الصلاة) دىب قىچقۇرۇب بلگرتۇر.

۱۰۹) عيد فطر نمازىنە ئۈشبو رەوشچە نىت قىلىنۇر :
(نىت قىلدىم اىگى ركعت عيد فطر نمازىنى اوتەمككە ئۈيۇدم ئۈشبو امامغە خالصا لله تعالى الله اكبر)

۱۱۰) عيد قىربان نمازىنە ئۈشبو رەوشچە نىت قىلىنۇر :
(نىت قىلدىم اىكى ركعت عيد قىربان نمازىنى اوتەمككە ئۈيۇدم ئۈشبو امامغە خالصا لله تعالى الله اكبر)

۱۱۱) عيد نمازلىرىنىڭ ھەر ايكىسى ئۈشبو رەوشچە او قۇلۇرلى :
نىت قىلۇب تكبىر ئەيتۇب كىرشكاندىن صوڭ امام دە مقتدىلردە (ئئنا)
او قۇرلىر ، (ئئنا) او قۇلغاندىن صوڭ ھىر بىرسى نمازغە كىرشكاندە گى كىبى ئۈچ مرتبە قوللىرىنى قۇلاق يۇمۇشاقلىرىنە قەدر كوتەرۇب ئۈچ مرتبە تكبىر

(۱) جىمەدە خىطبە شىرطايدى، عيد نمازلىرىدە شىرط توگىل، سىتىدەر. مەمە خىطبەسى
فىرىندىن اوّل او قۇلۇر. عيد خىطبەلىرى نمازلىرىدىن صوڭ او قۇلۇر.

ئەيتۇرلر، تەكبيورلارنىڭ آراسىندە قوللرى باغلانمىچى سالنۇب تۇرۇرلر .
 آندىن سوڭ امام باشقە نمازلردەنى كىبى قچقۇرۇب سورەلر او قۇر . ركوع
 وسجدە قىلنۇب ايكنچى ركعتنىڭ قىيامىنە تۇرغاندىن سوڭ امام قچقۇرۇب
 يەنە سورەلر او قۇر . امام سورەلرنى او قۇب بترگاچ ، ركوع قىلۇر آلدىدىن
 لۇلگى ركعتدە گى كىبى يەنە اۇچ مرتبە تەكبير ئەيتلۇردە دورتنچى
 تەكبير ايلە ركوعگە كىتلۇر . ركوع وسجدە قىلغاندىن سوڭ قعدە
 وسلام ايلە باشقە نمازلر كىبى تمام قىلنۇر .

(۱۱۲) عىد نمازىنە سوڭغە قالۇب كىلگان كىشى امام سلام
 بىرگانچى اۇيۇب قالسە ، مسبوق بولۇب قالغان ركعتلرنى امامدىن
 سوڭ قضا قىلۇر . اگرده امام سلام بىرگانچى اۇيۇرغە يىتسە آلماسە ،
 شول كۇنچە قالۇر : عىد نمازلرى قضا قىلنماسلر .

(۱۱۳) عىد نمازلرى او قۇلغاندىن سوڭ امام ايكى مرتبە خطبە
 او قۇب خلقىنى وعظ قىلمق ، فطرە وقربان حكملرنى اۇيرەتمك ، وعىد
 كۇنلردە سنت بولغان اشلرنى سۇيلەمك سنتدر .

تراويح نمازلرى

(۱۱۴) رمضان آيندە هر كۇن يەستونمازىدىن سوڭ ، وتر نمازىدىن
 اۇل (تراويح) نمازى او قو ايرلرگەدە خاتۇنلرغەدە سنتدر .

(۱۱۵) تراويح نمازى بارى (۲۰) ركعتدر . ليكىشەر ركعت اون
 نماز ايتۇب يا كە دۇرتەر ركعت بيش نماز ايتۇب او قۇلۇرلر . بو نماز
 يالغۇزدە او قۇلۇر ، اما جماعت ايلە مسجددە او قو سنتدر .

(۱۱۶) تراويح نمازى جماعت ايلە او قۇلغاندىن سوڭرە وتر
 نمازىدە جماعت ايلە او قۇلۇر . امام تراويح نمازلرىنىڭ قرائتلىرىنىدە
 وتر نكىنىدە قچقۇرۇب او قۇر .

(۱۱۷) تراويح نمازىنە اۇشبو رە وشچە نيت قىلنۇر : (نيت قىلدىم
 ايكى ركعت تراويح نمازىنى اوتەمككە اۇيۇدم اۇشبو امامغە خالصا
 لله تعالى الله اكبر)

(۱۱۸) تراویح نمازلىرى آراسىندە دورت ركعت اوقۇغان صابىن ، دورت ركعت نماز اوقۇر قىدر وقت طوقتاب (ترويحە) قىلو ، يعنى يال ايتۇب طۇرو سنتىر .

(۱۱۹) ترويحە وقتىندە تسبيح ياتھليل ئىيتۇب يا كە ئىيتلگانىنى طكلاپ لوطۇرو مستحىبىر .

(۱۲۰) بىزنىڭ بو شەرلردە ترويحە وقتىندە اۇشبو تسبيحنى ئىيتو معروف بولمىشدر :

سَبْحَانَ ذِي الْمَلَكِ وَالْمَلَكُوتِ * سَبْحَانَ ذِي
الْعِزَّةِ وَالْعِظَمَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبْرُوتِ *
سَبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ * سَبُوحٌ
قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ * لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
نَسْتَغْفِرُ اللَّهَ * نَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ *

معناسى :

يىردەگى وكوكدەگى مخلوقاتقە خوجە بولغۇچى الله تعالى نى تنزىه قىلامن .
ھىزت ، قىدرت ويىك الوغلىق اىيەسى بولغۇچى الله تعالى نى تنزىه قىلامن .
بۇنۇن عالمىڭ پادىشاھى وھىچ اولمىدەچك ترك بولغۇچى الله تعالى نى تنزىه
قىلامن . اول الله تعالى كىمچىل كىردن بىك پاك و مقدس بولغۇچى ھم بارچە
فرشتەلرنىڭ وجىرائىل فرشتەنىڭ رىبى بولغۇچىدەر . بىر الله تعالى دن باشقە ھىچ
نىكرى يوقدەر . بىز اول الله تعالى دن گناھلارمىزنىڭ بارلقان و يىنى استىمىز . اى
الله بىز سىندىن جىننىنى صۇرىمىز . تىموغدىن سىڭا صىغنامىز .

(۲۲۱) تراویح نمازلىرى تمام بولۇپ بىشىنچى تسبيح ئىيتلگاندىن
صوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر :

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ * اللَّهُمَّ
 زَيْنَا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ * وَشَرَّفْنَا بِشَرَفَةِ الْهُدَايَةِ
 وَالْعُرْفَانِ * وَأَكْرَمْنَا بِصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَأَرْزَقْنَا
 الْجَنَّةَ وَالْغُفْرَانَ * وَتَقَبَّلْ مِنَّا تَرَاوِيحَنَا يَا سُبْحَانَ
 وَأَسْتَجِبْ دَعَائِنَا يَا حَنَّانَ * بِفَضْلِكَ وَجُودِكَ يَا مَنَّانَ *
 بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ *

معناسی:

يارب، محمد عليه السلام که هم آنک اۇى جماعتلرينه رحمت و سلام قيلغل، اى الله، بزلرني ايمان زينتي ايله زينته گل، ودخى علم و توفيق ايله شرافتلى قيلغل. ورمضان آيينىڭ روزمى ايله حرمتلى قيلغل، بزگه جنتنى ويارلقانوى نصيب قيلغل، اى پاك و منزه بولغوچى الله، بزلرنىڭ تراويحارمىنى قبول قيلغل، اى رحمت قيلغوچى و صۇرامىچى بىرگوچى الله، نىڭنىڭ وكرمىڭ ايله بزلرنىڭ دعاالرمىنى قبول قيلغل. اى كاملرحمت قيلغوچى الله تعالى، هر نرسه سىنىڭ رحمتىڭ ايله گنه بولغوچىدىر.

۱۲۲) تراويح نمازىنىڭ هر ركعتنده سوره فاتحه دن صوڭ برقسقا سوره او قۇلۇر. كلام شريفنىڭ باشىدىن باشلاپ، هر ركعتنده قوشا قوشا، بر نيچه تراويحده آخرينه قدر او قۇب چغۇب قرانى ختم قيلو الوغ سنتلردندىر.

۱۲۳) تراويح نمازىنى يەستو نمازىنى او قۇغاندىن صوڭ او قو سنتدىر. شول سببىدىن مسجدكە تراويح نمازى او قۇلا باشلاغاچ كىلگان كشيگە، ايك اول يالغۇزى يەستونىڭ دورت ركعت فرضىنى او قو وآندىن صوڭ تراويح نمازى نيتلەپ امامغە اۇيو تيشىلىدىر.

۱۲۴) بويله صوڭغە قالغان كشى تراويحنىڭ قالغان ركعتلرپنى امامدىن صوڭ يالغۇزى او قۇب تامام قيلۇر. ايمىدى اگردە امام وترنى او قۇب بترگانچى تراويحنى تامام قيلسە، امامغە مسبوق بولۇب اۇيۇر. اگردە تراويحنى تامام قيلغانچى امام وترنى او قۇب بترسە، وترنى دە يالغۇزى او قۇر.

جَنَازَه نَمَازى .

(۱۲۵) مَيْتَكە دَعَا قِيْلُو مَقْصُودى ايلە جَنَازَه نَمَازى اوقۇ فَرَض كَفَايەدَر؛ شَويِلَه كە مَيْتَنىڭ اَوْلِگَانىنى بِلْگَان كِشِيلَرنىڭ اَرَادِن بَر نِيچەسى اوقۇسە، باشقەلر يىڭ اۇستىدىن تۇشەدَر. ا گِردە ھەر بىرسى اوقۇسە، ھەر قايسى ئوابىلى بولادَر. ا گِردە ھېچ بىرسى اوقۇمى قالسە، ھەر قايسى گِناھلى بولادَر.

(۱۲۶) جَنَازَه نَمَازىنىڭ سېگِز شَرَطلى باردَر:

- (۱) (وَضُوءٌ) طَهَارَتلى بولو، (۵) (سِتْرِعَوْرَت) عورت يىرلر اۇرتولى بولو،
 - (۲) (طَهَارَتِ بَدَنِ) تەن پاك بولو، (۶) (اِسْتِجَابَالِ قَبْلَه) قَبْلەغە قارشى بولو،
 - (۳) (طَهَارَتِ ثَوْبٍ) كىيىم پاك بولو، (۷) نِيَّتٌ قِيْلُو،
 - (۴) (طَهَارَتِ مَكَانٍ) آياق باسقان اورن (۸) (مَغْسُولِيَّةٌ مِيَّتٍ) مَيْت يولغان بولو.
- پاك بولو .

(۷۲۱) ا گِردە مَيْت (شَھِيد) بولسە، يەنى ظامق ايلە اوتۇرلگان كِشى بولسە، يوولماس . يوولماغان بولسەدە، اُنىڭ اۇچۇن دە جَنَازَه نَمَازى اوقۇلۇر .

(۱۲۸) جَنَازَه نَمَازىدە قِرَأت، رُكُوع، سَجْدە وَقَعْدە يوقسَر، قِيَام حالىدە دورت تَكْبِيْر وَايْكى سَلَام ايلە تَمَام قِيْلنۇر .

(۱۲۹) جَنَازَه نَمَازىنى اوقۇيلاق كِشى اَوْلا (نِيَّت قِيْلدىم اۇشبو مَيْت اۇچۇن جَنَازَه نَمَازى اوقۇمقغە، اۇيۇدم اۇشبو امامغە خالِصاً لَلَّهِ تَعَالَى) دِيْب نِيَّت قِيْلۇر، اُندىن سوڭ نَمَازغە كِرشكاندەگى كِبى قوللر يىنى كوتەروب تَكْبِيْر ئەيتۇردە، قوللر يىنى باغلاب (ئنا) اوقۇر، اُندىن سوڭ قوللر يىنى كوتەرميچى ايكىنچى تَكْبِيْر يى ئەيتۇر . اُندىن سوڭرە تَشْھُودِن سوڭ اوقۇلاطۇرغان صلواتنى اوقۇر، اُندىن سوڭ اۇچىنچى تَكْبِيْر يى ئەيتۇر .

۱۳۰) آندن صوڭ اۇشبو دعانى اوقۇر:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا
 وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأَنْثَانَا *
 اللَّهُمَّ مِنْ أَحْيَيْتَهُ مِنْهُ مَا فَاحِيَهُ عَلَى الْإِسْلَامِ
 وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنْهُ مَا فَتَوَفَّاهُ عَلَى الْإِيمَانِ *
 اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا الْمَيِّتُ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي
 إِحْسَانِهِ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ *

معناسى:

(يارب، بىزنىڭ تىرىكلىرىمىز دە، اولكلىرىمىز دە، حاضرلىرىمىز دە، غايبلىرىمىز دە، كەتكەنلىرىمىز دە،
 لوغلىرىمىز دە، ايرىكەكلىرىمىز دە، خاتۇنلىرىمىز دە، يارلقاغل، يارب، تىرىك بولغانلىرىمىزنى اسلام
 دىنى لوزىمىنە تىرىك ئىلغل. اولگانلىرىمىزنى ايمان ايله وفات ئىلغل. اى الله، اگر اۇشبو مەيت اىزىكى
 كىشى بولغان بولسە، اىزىكىلىگىنى آرتىرغىل. اگر گناھلى كىشى بولغان بولسە گناھلىرىنى مەفو ئىلغل.)

اگر مەيت صبى يا دىوانە كىشى بولسە، اۇچىنچى تىكىرىدن صوڭ
 اۇشبو دعانى اوقۇر:

اللَّهُمَّ اجْعَلْ هَذَا الْمَيِّتَ لَنَا فَرْطًا وَذَخْرًا وَاجْعَلْ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا *

معناسى:

(يارب بومەنتى بىزنىڭ اۇچۇن شفاعتىچى و شفاعتىنى مقبول ئىلغل.)

۱۳۱) آندىن صوڭ دورتنچى تىكىرىنى ئەيتۇردە ايكى طرفقە سلام

بىرۇب تامام قىلۇر.

۱۳۲) جنازە نامى تامام بولغاندىن صوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

رَبِّ اغْفِرْ لَنَا وَلِهَذَا الْمَيِّتِ وَاغْفِرْ لَهُ فِي قَبْرِهِ * اللَّهُمَّ زِدْ أَجْرَهُ وَلَا تَضِلْنَا بَعْدَهُ *

معناسى:

(۱۳۳) (ئى رېم، بۇلارنىڭ گناھلارمۇ، بۇ مېتنىڭ گناھلىرىنى دە يارقاغل. دەخى آشا قېرىندە، كىيىككە قىلغۇ. پارچە، بۇ مېتنىڭ اجرىنى آرتقىرىل وآنەن سوڭرە بىزى آزرماغل).

(۱۳۳) جنازە او قۇلغان زماندە مېت، باشى مغرب طرفىدە و آياغى مشرق طرفىدە بولۇپ چالقان ياتار. امام، اۇيۇغان كشىلردن آلدەراق بولۇپ، مېتنىڭ كوكرەگى طوغرىسىدە طۇرۇر.

(۱۳۴) جنازە نمازىنە امام اېكى تكييرنى ئەيتكەچ كېلۇپ اۇيۇغان كشى مسبووق بولۇپ قالغان تكييرلىرىنى مېت اورنىدىن آلفانچى امامدىن سوڭ قضا قىلۇر. آشغچ بولۇرلىق بولغاندە مسبووق، ثنا، صلوات ودعانى او قۇماسەدە، درست بولۇر، سوڭغى اۇچ تكييرنى ئەيتۇردە سلام بېرۇر.

(۱۳۵) طهارت آلۇپ شغللەنسە، اۇلگرە آلمى قالدۇرلىق بولغان كشىگە، جنازە نمازىنى تېم ايلە او قودە درستىر.

نفل نمازلىرى.

(۱۳۶) اېكىندى و يەستو نمازلىرى آلدىدىن دورتەر ركعت نفل نمازى او قو ودخى اۇيلە و يەستو نمازلردىن سوڭغى اېكىشەر ركعت سنتلىرىنى دورتشەر ركعت ايتۇپ او قو، سنت درجەسىدە بېك تېيشلى و كوب ثوابلى مستحبلردىنر.

(۱۳۷) قاي وقت بولسەدە، نماز مكروه بولماغان وقتلردە اېكىشەر، دورتشەر، آلتىشار ياسىگزمەر ركعت نفل نمازلىرى او قو مستحبلر.

(۱۳۷) ۸، ۶، ۴ ركعتلى نفل نمازلىرىنىڭ ھەر قەدەسىدە صلوات و دعا او قو تېيشلىدىر.

(۱۳۹) نېت قىلۇپ كرشلگان نفل نمازىنى او قۇپ تامام ايتو

واجب بولۇر. بۇزۇقچىلىق. ۱ گەردە بۇزۇقچىلىق، سوڭىدىن قىلىۋالغان بولۇر
 (۱۴۰) آت اۋستىدە بارغاندە آتقە آتلانغان كۈيىنچە نفل نمازى
 اوقى بارو درستىر، اول زمان قبلەغە قارشى اوقو فرض بولماس، يول
 قايا طابا بارسە، شول طرفقە طابا قاراپ اوقۇب بارۇر.

(۱۴۱) مشهور نفل نمازلىرى اۋشبولردى:

(۱) حاجت نمازى،	(۶) خسوف نمازى،	(۱۱) اوابين نمازى،
(۲) استسقا نمازى،	(۷) سفر نمازى،	(۱۲) تهجد نمازى،
(۳) توبه نمازى،	(۸) شكر نمازى،	(۱۳) هوئل نمازى،
(۴) خوف نمازى،	(۹) اشراق نمازى،	(۱۴) مسجد نمازى،
(۵) كسوف نمازى.	(۱۰) ضحى نمازى،	(۱۵) استخاره نمازى،

(۱۴۲) حاجت نمازى، الله تعالى دن بر مرادنى صۇراب دعا قىلۇر
 آلدندىن اوقۇلا طۇرغان ايكى ركعت نفل نمازىدىر.

(۱۴۳) استسقا نمازى - قۇرىلق سببلى ايگنلرگە وحيوانلرغە ضرر
 كىلۇرلك بولغاچ، الله تعالى دن ياغمۇر صۇراب دعا قىلۇ اۋچۇن اوقۇلا
 طۇرغان ايكى ركعت نفل نمازىدىر. بونماز صحراده اوقۇلۇر. بارچە
 مسلمانلر جىيىلۇب قرغە چغارلر، بالا چاغلارنى وحيوانلرنى دە آلۇب
 چغارلر. هر كم طهارت ايله وتوبه نچىلكلى قىافت ايله جەيەو چغار.
 صحراده هر بر كشى قبلەغە قارشى طۇرۇرلر. امام جىيىلغان كشىلرگە
 بيك كوپ وعظ قىلۇر. هر قايسىنە گناهلردىن توبه واستخفار قىلۇرغە
 ودشمان بولشقان كشىلرگە بر بوسى ايله باحللەشۇرگە قوشار، خلقلر
 توبه واستخفار قىلۇرلر، بر بوسى ايله باحللەشۇرلر. آندىن سوڭ هر
 كم يالغۇز يالغۇز ايكىشەر ركعت نماز اوقۇرلر.

(۱۴۴) استسقا نمازدىن سوڭ اۋشبولنى اوقۇب دعا قىلۇرلر:

اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَارْحَمْ بِهَاتِمَكَ . اللَّهُمَّ امْرِتْنَا بِدَعَائِكَ
وَوَعَدْتَنَا بِاجَابَتِكَ فَقَدْ دَعَوْنَاكَ كَمَا امْرِتْنَا فَاجِبْنَا كَمَا وَعَدْتَنَا
اللَّهُمَّ اِنْ لَمْ تَرْحَمْ لَانْفِسْنَا لِكثْرَةِ ذُنُوبِنَا فَارْحَمْ صِيَانَنَا وَبِهَاتِمَكَ

معناسی :

يارب، نوللرکنی صوغارغل، حیوانلرگه رحمت قیلغل، یارب بزرگه دعا قیلغ ایله
بویوردک وهم قبول ایتمکنی وعده قیلدک . ایمنی بز سیگا اوزک بویورخاتچه دعا قیلامز ؛
بس ایمنی سین وعدهک بوینیچه بزنگ دعامزنی قبول قیلغل. یارب اگرده گناهلر مز کوبلگی
سببلی اوزنگه رحمت قیلماسهک، (گناهمز) صیبلر مزغه وحیوانلرگه رحمت قیلغل.

۱۴۵) اگرده اولگی کون استسقا نمازینی او قۇب دعا قیلغاندن
صوڭیاغمۇر یاوماسه، یینه ایکی کون شول رهوشچه استسقا قیلۇرلر.
۱۴۶) اگرده قرده استسقا قیلغان وقتته یاغمۇر یلوا باشلاسه،
باشلرینی آچۇب یاغمۇرغه چلاتۇرلر . الله تعالی گه شکر قیلۇرلر.
۱۴۷) توبه نمازی - گناهلردن لوکتۇب توبه واستیغفار قیلۇر
آلدندن او قۇلا طۇرغان ایکی رکعت نفل نمازیدر.

۱۴۸) توبه نمازینی او قۇفانندن صوڭاوشبو استیغفارنی او قۇر ؛
اَسْتَغْفِرُ اللهَ ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ تَعَالَى مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ اَدْبَهتَه
عَمْدًا اَوْ خَطَاً سِرًّا اَوْ عَلَانِيَةً وَاَتُوبُ اِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِي اَعْلَمُ وَمِنْ
الذَّنْبِ الَّذِي لَا اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ *

معناسی :

(الله تعالی دن مینى هر بر گناهلرمدن پارلقاوينی تليمن، يورى قیلغان گناهلرمدن ده، خطالىق
ایله قیلغان گناهلرمدن ده، ياشرن قیلغان گناهلرمدن ده، اشكارا قیلغان گناهلرمدن ده وهنى
الله تعالی گه بلۇب قیلغان گناهلرمدن ده. بلمی قیلغان گناهلرمدن ده توبه قیلامن (یعنی اوکتۇب
نايتامن) ای الله سین غیبلرنی ده بلگوچیسیڭ .)

(۱۴۹) خَوْفِ نَمَازِی - بربلا و آفتنڭ بولووندىن قورقغان زمانده
 بر ضرر ايرشمهسه ايدى ديب دعا قيلور آلدندين اوقۇلا طۇرغان
 ايكي ركعت نفل نمازيدر. قاتى يپيل وداوللر بولغانده، كوك كوكرهپ
 ياشنلر ياشنه گانده، ياغمۇر و بۇز ياوغانده، صو طاشۇغان زمانده،
 زلزله بولۇپ يير سلكنه باشلاغانده، قاتى اسسى و قاتى صووقلر
 بولغانده اۇشبو نماز اوقۇلور.

(۱۵۰) كُسُوفِ نَمَازِی - قۇياش طۇتلغان زمانده امام و جماعت
 ايله مسجدده اوقۇلا طۇرغان ايكي ركعت نفل نمازيدر. بو نمازنىڭ
 قراتنده امام بيك اۇزۇن سورەلر اوقۇر، قچقۇرۇپ اوقۇماس، قۇياشنىڭ
 نورى آچلغانچى هر كم مخلوقاتنىڭ عجيب احوالى ايله عبرتله نۇب الله
 تعالى گه حمد و تسبيح ئەيتۇرلر.

(۱۵۱) خُسُوفِ نَمَازِی - آي طۇتلغان زمانده اوقۇلا طۇرغان ايكي
 ركعت نفل نمازيدر. بو نماز مسجدده اوقۇلماس. بلكه اويدە يالغۇز
 اوقۇلور.

(۱۵۲) سَفَرِ نَمَازِی - بر سفر گه چغار آلدندين، سفرم اوڭشلى
 بولسه ايدى ديب دعا قيلمق اۇچۇن اوقۇلا طۇرغان ايكي ركعت
 نفل نمازيدر.

(۱۵۳) شُكْرِ نَمَازِی - بر الوغ دَوْلَت، نِعْمَت و مَرْتَبَه گه ايرشكاج

يا بر مقصود حاصل بولغاچ الله تعالى گە شکر قىلو نىتى ايله لوقۇلا
 طۇرغان ايكى ركعت نفل نمازىدىر.

(۱۵۴) اشراق نمازى - قۇياش تمام چغۇب كوتەرلە باشلاغاچ
 اوقۇلا طۇرغان نفل نمازىدىر كە يا ايكى، يا دورت، يا آلتى، ياسىگىز
 ركعت ايتۇب اوقۇلۇر.

(۱۵۵) ضحى نمازى - قۇياشنىڭ چىققان وقتى ايله اۋىلە وقتىنىڭ
 اورتالىقىدە اوقۇلۇر. مثلا قۇياش ساعت ۴ دە چىققان كۇنلردە ساعت
 ۸ دە اوقۇلۇر؛ قۇياش ساعت (۸) دە چىققان كۇنلردە ساعت (۱۰) دە
 اوقۇلۇر. بونماز ۲، ۴، ۶، ۸، ۱۰، ۱۲، ركعت ايتۇب تۇرلىچە اوقۇلۇر.

(۱۵۶) اۋايىن نمازى - آخشام نمازىنى اوقۇب بترگاندىن صولۇڭ
 اوقۇلا طۇرغان نفل نمازىدىر كە ۲، ۴، ۶، ۸، ۱۰، ۱۲ ركعت ايتۇب اوقۇلۇر.

(۱۴۷) تەجىد نمازى - تۇنلە يۇقودن اويانۇب طاكك آتقانچى اوقۇلا
 طۇرغان نفل نمازىدىر. ۲، ۴، ۶، ۸، ۱۰، ۱۲ ركعت ايتۇب اوقۇلۇر.

(۱۵۸) ھول نمازى - بىر مسلمان كىشىنىڭ وفات بولغانىنى اىشتىكان
 كۇندە آخشامدىن صولۇڭ اوقۇلا طۇرغان ايكى ركعت نفل نمازىدىر؛

بونىڭ ئولبى شول مېتنىڭ روھىنە باغشلا نۇر. **سۈرۈ**

(۱۵۹) مسجد نمازى - مسجد كە كىرگەچ دە اوقۇلا طۇرغان ايكى

ركعت نفل نمازىدىر كە (تحية المسجد) نمازى دىب آتالۇر.

۱۶۰) اگرده مسجد که کرگچده باشقه بر نماز او قۇلاچق بولسه،
بو نمازنى او قۇلازم توگلدنر. شونىڭ اۇچۇن مسجد که بيش وقت
نمازنى او قۇ اۇچۇن کرگانده او قۇلامس، جمعهغه کرگانده او قۇلۇر.
بر مسجد که قاراب چغو اۇچۇن کرگان كشيگهده بو نمازنى او قوتيشليد.

۱۶۱) استخاره نمازى - بر الوغ اشنى باشلار آلدىنن شول
اشنىڭ خيىرلى بولووينى تلهب او قۇلا طۇرغان ايكى ركعت نفل نمازيدر.
۱۶۲) بو نمازنى او قۇغاندىن صوڭ اۇشبو دعا او قۇلۇر:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ
وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ * اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ
خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ *
وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاصْرِفْهُ
عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ إِنَّمَا كُنْتُ * أَنْكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ *

معناسى :

۱۶۳) يارب، تحقيق مين سيندىن ياخشىلىق استيىمىن. هم قىدرت استيىمىن وسينىڭ فضلنى
مورىمىن. تحقيق سين هر نەرسەگە قادر ساڭ. (مين اوزمگنە) هيچ بر نەرسەگە قادر توگلمىن.
وهم سين هر نەرسەنى بلەسەڭ، مين بلەيمىن. تحقيق سين هر بر غيب نەسلرنى دە بلەگۈچىساڭ.
اي الله، اگرده اۇشبو اشنى مينىم دينىم، دنياىم و آخرتم اۇچۇن خيىر دىب بلەسەڭ، اول اشنى مينىڭ
نصيب و ميسر قىلغىل هم اول اشنى مينىم اۇچۇن مبارك قىلغىل، اگرده بواشنى مينىم دينىم، دنياىم
و آخرتم اۇچۇن ضررلى بولغان دىب بلەسەڭ اول اشنى مينىدىن و مينى اولاشدىن دوندىرگىل، و مينىڭ
قايدە بولسەمدە خيىر اشلارنى نصيب قىلغىل. تحقيق سينىڭ هر نەرسەگە كوچاڭ يىتگۈچىدەر.

۱۶۴) اوشبو دعانى او قۇغاندىن صوڭ قىلاچق اشىنى كوڭلى
طارتسە، خيىرلى بولووينى اميد ايتۇب باشلار. كوڭلى طارتماسە،
اختيارينە قارار.

۱۶۵) بر خيىر اشنىڭ خانەسى باشلاپ آچلغان زماندە رسم كشاى
مجلسلرنەدە اۇشبو دعانى او قۇ ممكندر .

روزە، اعتكافى، زكات، عشر، نطر، ندىب، صدقە قربان و حج حكملرى عبادان
اسلامينىڭ (روزە، زكات، حج) اسملى جزئندە بيان قىلنەشلردر.

احمدھادی مقصودی.

روزہ، زکات

روزہ زکات و حج

عبادات اسلامیہ مجموعہ سینک

بیشچی جزئی

ابتدائی مکتبلرنک اؤچنچی صنفی شاگردلری اؤچۇندىر.

۵ نچى طبعه

۱۳۲۹
۱۹۱۱

КАЗАНЬ.
Лито-Типография И. Н. Харитоновы.
1911

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(۱) آیت کریمه: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ، لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) * سورة البقرة.
 مالى: «ای مؤمن بندهلر، اوّل زماندهغی مؤمنلرگه فرض قیلنغانی کبی، تقوالغکز آرتسۇن اۇچۇن (رمضانده) روزه طۇتو سزگهده فرض قیلندی»

(۲) حدیث شریف: لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصِّيَامُ *
 معناسی: (هر نهرسه نك بر زكاتی، یعنی پا كلاوچیسى بولادر. نهنك زكاتی روزهدر.)

صَوْمٌ = روزه

(۳) رَمَضان آينده هر كۇن روزه بولو، یعنی طاك ياقتیلغی جهیلگان وقتدن باشلاب قۇياش باتقانچی آشامی، اچمی ویاقلق قیلمی طۇرو بالغ وعاكل بولغان هر بر مؤمن بندهگه فرضدر.

(۴) روزه نك فرضلری (۳) در:

(۱) نیت قیلو، (۲) آشاو، اچودن طیلو، (۳) یاقلقدن طیلو.
 (۵) روزه بولوغه سحر آشاغاندن صوكن طاك آتقانچی نیت قیلو، مستحبدر. اویلده وقتینه بر ساعت چاماسی قالغانچی نیت قیلنسهده، درست بولۇر. اویلده وقتینه بر ساعت چاماسی غنه قالغاج نیت قیلو معتبر بولماس.

(۶) روزه غه كوكل ایلده نیت قیلو كافیدر. تل ایلده هیچ بر سوز نیهته سده، كوكلندن ایرتهگه روزه بولاچغینی اویلاسه، روزه سی درست بولۇر.

۷) عربچە اۇشبو سوزلارنى اوقۇب تل ايلە نيت قىلو مستحبدر:

نَوَيْتُ اَنْ اَصُومَ صَوْمَ شَهْرِ رَمَضَانَ مِنَ الْفَجْرِ اِلَى الْمَغْرِبِ خَالِصًا لِلَّهِ تَعَالَى ﴿٥﴾

معناسى : (الله تعالى اۇچۇن اخلاصم ايلە نيت قىلدم رمضان آيىنىڭ روزەسىنى طۇتمىلىقىغە طاكڭ وقتىدىن باشلاپ قۇياش باتقانچى .)

۸) قۇياش باتقاچ روزەنى تمام قىلغاندە بر طعام ، طۇز يا صو

ايلە (افطار) قىلو، يعنى آغزنى آچو سنتدر. خرما كىبى طاتلى يىمشلر ايلە افطار قىلو مستحبدر.

۹) افطار قىلغاندىن صوڭ اۇشبو دعانى اوقۇر:

اَللّٰهُمَّ لَكَ صَمْتُ وَبِكَ اَمْنٌ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَعَلَىٰ

رِزْقِكَ افطرت فاغفرلى ياغفار ما قدمت وما اخرت ﴿٦﴾

معناسى : (اى الله، اۇشبو روزەمنى مېن سېنىڭ اۇچۇن گىنە طۇتىم مېن سېڭاغىنە ايمان كىتىردم، وسېڭا توكل قىلدم، وسېنىڭ رزىڭ ايلە آغزمنى آچامن . اى گناھلارنى غفو ايتكوچى الله، ايمىدى مېنم اۆلگى گناھلارنى دە، صوغى گناھلارنى دە، يارلۇئاغل.)

۱۰) روزە بولغان كىشىگە اۇشبو اشلر سنتدر : ۱) طاكڭ آتقانچى

تۇنلە طۇرۇب سحر آشاو ، ۲) روزە طۇتو ايلە نفسىنى گناه اشلردن

طېيونى نيت قىلو ، ۳) كىسبىدىن بوشاغان وقتلردە دىنى كىتابلر

اوقو ، ۴) قۇياش بايغاچدە آخشام نمازىنى اوقۇغانچى افطار قىلو.

۱۱) كۇندىز روزە وقتىدە اۇشبو اون تۇرلى اشنى قىلو مكر وھدر:

۱) فائەسىز سوزلر سۇيىلەو ، ۲) ادبىز سوزلر سۇيىلەو ، ۳) مۇنچاغە

كرۇب اۇزاق اوطۇرو ، ۴) صوغە چومۇب قۇيۇنو ، ۵) طعام وچەير

چەينەو ، ۶) بر نەرسەگە تىلىنى تىيرۇب طاتۇب قاراو ، ۷) آوزاوبو ،

۸) ھېچ افطار قىلمىچى بر يولى ايكى كۇن روزە بولو ، ۹) نى بولسە دە

بر گناه اشنى قىلو . ۱۰) آورووى آرتاچغىنى بلە طۇروب روزە طۇتو .

- (١٢) روزه بولغان كشيگه اۇشبو اون تۇرلى اش درستدر:
- (١) صاتۇب آلناچق مالنى طاتۇب قاراو، (٢) بالاغه طعام چەينەب بيرو،
 (٣) كوزگە سۇرمە طارتو، (٤) ميبق واپرننى مايلاو، (٥) تشارنى پا كلەو،
 (٦) قان آلدرو، (٧) سۇلۇك سالدرو، (٨) قۇمغان ايله غسل قىلو،
 (٩) مۇنچاغە كرۇب آياق اورە تيرلەب چغو، (١٠) صابۇن ايله يوونو،

- (١٣) اۇشبو اۇچ تۇرلى اش روزه نى بۇزادر: (١) بۇرچاق
 قدرگنە بولسەدە، بر طعام يا دارو يۇطو، (٢) برگنە طامچى قدر
 بولسەدە، صو يا كه دارو يۇطو، (٣) ياقنلق قىلو.
- (١٤) رمضان روزه سىنى اختيارى ايله بۇزغان كشيگە هر كۇن
 اورىنە بر كۇن (قضا) قىلو وبۇزغان اۇچۇن (كفارت) قىلو فرض
 بولۇر.

- (١٥) روزه كفارتى اۇچۇن دنيادە قۇلر بتۇب يىتمەگان بولسە،
 بر قۇل آزاد قىلۇب قۇلرنى بترۇرگە طرشو تىيشلى بولۇر.
 اگرده قۇل طابلماسە يا كه آنى آلۇرغە بايلغى يىتمسە، (٦٠) كۇن بر
 طۇتاشدن روزه طۇتو، تىيشلى بولۇر.

- اگرده ضعيفلك سببلى (٦٠) كۇن روزه طۇتارغە قۇتى
 يىتمسە (٦٠) فيقىرگە طويارلق آش آشاتو تىيشلى بولۇر.

- (١٦) بر روزه كشى خطالق ايله بر آز آش ياصو يۇطسە،
 يا كه بوغازينە قار وياغمۇر طامچىلرى كرسە، يا كه اختيارى ايله
 آغزىنى طوترۇب قۇسسە، يا كه طاك آتماغاندر ديب بلۇب سحر
 آشاسە، حال بوكە، طاك آتقان بولسە، يا كه قۇياش باتقاندر ديب
 بلۇب افطار قىلسە، حال بوكە، باتماغان بولسە، يا كه ياقنلقدن باشقە
 جنب بولسە، روزه سى بۇزلۇر. بس اول كشيگە رمضاندىن صولك
 روزه سىنى قضا قىلو تىيشلى بولۇر، كفارت لازم بولماس.

۱۷) روزەسى كۈندىز بۇزغان كىشىگە قۇياش باطقانچى روزە كىشى كىبى آشامى اچمى طۇرو تىيشلى بولۇر.

۱۸) بر كىشىنك بوغازينه طوزان، طوفراق، جۇن يا تۇتۇن كىرسە، يا كە بر كىشى تۇكرگىنى يا قاقىغىنى يا كە تش آراسنده قالغان طعام كىسەگىنى يۇطسە، يا كە روزە ايكانىنى اۇنۇتۇب آشاسە اچسە يا ياقلىق قىلسە، اول كىشىنك روزەسى بۇزلماس.

۱۹) حىض يانفاس ايله عذرلى بولغان خاتۇنلرغە روزە طۇتو درست توگلىر، آنلر رمضانده طۇتلمى قالغان روزەلرىنى رمضاندىن صوڭ قضا قىلۇرلر.

۲۰) روزە طۇتارغە كۇچى يىتمەسلك بىك ضعيف قارت كىشى روزە طۇتمىچى هر كۇننك روزەسى اورىينه بر فقيرگە طويارلق آش يا كە طويارلق آش آلۇرغە يىتەرلك آقچە بىرۇر.

۲۱) اگرده رمضاندىن صوڭ شول قارت طازارسە، قالغان روزەلرىنى قضا قىلۇر.

۲۲) يۇكلى خاتۇن هم بالا ايمزە طۇرغان خاتۇن روزە طۇتقاندە اولزرىنه يا بالالرىنه ضرر كىلودن قورقسەلر، ودخى آورو كىشىلر آورولرى آرتووندىن قورقسەلر، روزە طۇتماسەلر دە درست بولۇر. هر قاىوسى قالغان روزەلرىنى رمضاندىن صوڭرە قضا قىلۇرلر.

۲۳) رمضانده مسافر بولغان كىشىگە دە روزە طۇتمى يۇرو، درست بولۇر. سفرىدىن قايتقاج آڭكادە، قالغان روزەلرىنى قضا قىلو لازم بولۇر.

۲۴) طاڭك آتقاندن صوڭ سفرگە چقغان كىشىگە مسافر بولدم دىب روزەسىنى بۇزو درست توگلىر. اگرده بۇزسە، قضا قىلو لازم بولۇر.

(۲۵) روزە سز كۆينچە كۇندىز اۋيينە قايتۇب كرگان مسافرگە،
قۇياش باتقانچى روزە كشى كىبى آشامى اچمى طۇرو مستحيدر.

(۲۶) طۇتلمى قالغان روزەلرینی سلامت وقتندە قضا قىلۇب
بترمەگان كشىگە آورو بولغاچ قضاغە قالغان روزەلرى اۇچۇن (فدیە)
بیرو ایله وارثلرینە وصیت ئەیتو واجب بولۇر.

(۲۷) اگردە شوپلە وصیت ئەیتگان كشى وفات بولسە، وارثلرینە
قالغان مالینك اۇچدن بر اۇلۇشى قدرندن فدیە بیرو واجب بولۇر.

(۲۸) پنجشنبه ودوشنبە كۇنلرندە عاشورا، رغائب، برأت
وعرفە كۇنلرندە ذوالحجە ومحرم آیلرینك اۆلگى آتناسى كۇنلرندە
وهر آينك طولغان اۇچ كۇندە روزە طۇتو كوب ثوابلى مستحيدرندىر.

(۲۹) نفل روزەنى بۇزو درست توگلدىر. اگردە بۇزسە، قضا
قىلو واجب بولۇر.

(۳۰) قوناق كیلو سببلى یا أشقە چاقرلو سببلى، نفل روزەنى
اۋیلەگە قدر بۇزو درست بولۇر، اۋیلەدن صوڭ بۇزو درست
بولماس.

(۳۱) ایكى عید كۇنلرندە و ۳ تشریق كۇنلرندە روزە طۇتو
ودخى يالغۇز جمعه كۇندە گنە یا شنبە كۇندە گنە روزە طۇتو مكر وهدر.

(۳۲) شەباننك (۳۰) نچى كۇندە آخشامدن صوڭ آى
كورنمەسە، (۳۰) نچى كۇندە آى كورو خبرینی كۇتۇب اۋیلە
وقتلرینە قدر آشامى، اچمى روزە بولۇب طۇرو مستحيدر.

(۳۳) اگردە آى كورو خبرى كیلسە، شول كۆينچە نیتلەب
روزە بولنۇر. آى كورو خبرى كیلمەسە، روزەنى بۇزو تیشیلیدر.

(۳۴) (۲۹) نچى شعباندا آي كورلمەگان بولسە، (۳۰) نچى كۈننى رمضاندىن حسابلاپ روزە تۇتۇمكروھدر. شول كۈندە نفل نىتى ايله روزە بولو درست بولۇر.

(۳۵) قۇياش بايغان وقتلردە آي كورنە تۇرغان طوغرىدە بۇلۇط، يا كە طوزان بولماسە، رمضان باشى اۇچۇندە شۆال باشى اۇچۇندە آينى كوب كشى كورو لازم بولۇر، ايكى اۇچ كشىنىڭ كورووينى گنە قبول ايتلمس.

(۳۶) اگرده آي كورنە تۇرغان طوغرىدە بۇلۇط، بو، يا كە طوزان بولسە، رمضان باشى اۇچۇن بر عدل كشىنىڭ كورووى قبول ايتلۇب ايرتە گيسندە روزەغە كرلۇر. اول كشى كيرەك اير، كيرەك خاتۇن كشى بولسۇن ايزماسى يوقدر.

(۳۷) شۆال باشى اۇچۇن اقل ايكى عدل اير كشىنىڭ يابر عدل اير وايكى عدل خاتۇننىڭ كورولرى قبول ايتلۇب ايرتە گيسندە عيد فطر اوقلۇر.
(۳۸) بالغ وعافل بولۇب الوغ گناھلردن صاقلانغان كامل مسلمان كشى عدل كشىگە حساب قيانۇر.

اعتكاف.

(۳۹) رمضاننىڭ آخرغى اون كۈندە ايرلرگە آز بولغاندە بر تەولك قدر مسجددە عمر كيچرۇب، خاتۇنلرغە اۇيلردە نماز اوقى تۇرغان ييرلردە اوطۇرۇب (اعتكاف) قילו سنتدر.

(۴۰) اعتكاف قیلوچى ايرلر، مسجددە آشارلر، اچەرلر هم يۇقلارلر. آنلرغە بدرفكە بارو وطهارت آلو كىبى مسجددە قیلو ممكن بولماغان اشلر اۇچۇن هم آش صو آلۇب كیلو اۇچون گنە مسجددن چغو درست بولۇر.

(۴۱) اگرده عذر سز بر دنيا اشى اۇچۇن مسجددن چغۇب
آلتى ساعت قدر وقت اوتكەرسەلەر، اعتكافلىرى بۇزۇر.

(۴۲) اعتكافدەگى كشىلەرگە خاتۇنلىرىنىڭ تەنلىرىنە قول تىيرو
حرامدەر. اگرده مسجددن چقغان وقتلارندە ياقنلىق قىلسەلەر، اعتكافلىرى
بۇزۇلۇر.

(۴۳) اعتكافدەغى كشىلەر مسجددە نماز اوقۇرلر، قرآن اوقۇرلر،
علم اۇيرەتۇرلر ھم اۇيرەنۇرلر، ذكر وتسىيخ ئەيتۇب، كتاب قاراب،
دىن مسئلەلىرى سۇيلىشۇب اوطۇرۇرلر. آنلرغە مسجددە دنيا اشلىرى
قىلو و دنيا سوزلىرى سۇيلىشۇ مكر و ھىدر.

زَكَات

(۴۴) اِنَّ اللّٰهَ افْتَرَضَ عَلَيْهِم (اى المؤمنىن) صَدَقَةً فِى اَمْوَالِهِمْ

توخد مِّنْ اَغْنِيَايِهِمْ و تَرَدَّ عَلَىٰ فُقَرَائِهِمْ ﴿۱﴾ عن ابن عباس .

مغناسى: تعقيق الله تعالى مؤمنلەرگە ماللارندىن زكات صدقه سىنى بيرونى فرض قىلدى،
اول زكات اولۇشى مؤمنلارنىڭ بايلارندىن آلتۇب فقيرلرىنە طاراتلۇر (قايتارلۇر).

(۴۵) دىن اسلامدە بالغ و عاقل بولغان مؤمن بىندەگە فرض
بولغان الوغ عبادتلىرنىڭ دورتنچىسى ھر يىلدە بىر مرتبە مالدىن (زكات)
بيرودر.

(۴۶) بىر كشىگە زكات فرض بولو اۇچۇن، اول كشىنىڭ زكات
چغاطۇرغان ماللارنىڭ بىرسىدىن (نصاب) قدرىنە يعنى زكات چغارلىق
مقدارىنە بىر يىل خواجه بولووى شرطدەر. مالغە خواجه
بولغاندىن صوڭ بىر يىل طولغانچى زكات بيرو فرض بولمى طۇرۇر. بىر
يىل طولغاندىن صوڭ ھر يىل طولغان صاين بىر مرتبە بار قدر مالينىڭ
زكاتىنى چغارو فرض بولۇر.

زكات ماللىرى

(۴۷) زكات چىغارلا تۇرغان ماللار (۳) تۇرلىدىرلار : (۱) آقچە
(۲) حيوان ، (۳) سودا مالى .

(۴۸) اۇشبو اۇچ تۇرلى مالدىن باشقە يۇرۇپ يىرلار ، كىيىملەر ،
كىتابلار ، ساوتلار و باشقە معيشت قۇراللىرى كىبى (حاجتِ اَصْلِيَّة) دن
بولغان ماللاردىن وهم (اجاره) طريقتىچە حق ايله يىرلە تۇرغان يۇرۇتلاردىن ،
ايگىنلىك ، پچەنلىك ، و اورمانلىق يىرلاردىن زكات بىرو فرض توگىلەر .

(۴۹) بورچلى كىشىنىڭ قولىندەغى مالينىڭ بورچىدىن آرتقانىغە
اوزىكىدىر . شونىڭ اۇچۇن آشا مالينىڭ بورچقە تىيشلى بولغان
قىردىن زكات بىرو فرض بولماس .

(۵۰) بورچقە بىرلىگان مال كىشىنىڭ اوزىمالىدىر . اگردە اشانچلى
كىشىدە بولۇپ (سەند) (۱) ايله دعوا قىلۇپ آلو مەكەن بولۇرلىق بولسە ،
خواجهسىنە آندىن دە زكات بىرو تىيشلى بولۇر .

(۵۱) آقچەدىن مراد ، آلتۇن و كۇمۇش مالىدىر . تەنىكە ايتۇپ
سوغلىغان بولسەلردە ، يا كە سوغلاماغان حاللارنىچە بولسەلردە يا كە بىر زىنەت
ايتۇپ اشلەنگان بولسەلردە ، اوزلردىن كىمەرك باقر ايله قاتشقان
بولسەلردە ، آلتۇن و كۇمۇش ماللاردىن زكات بىرو فرضدۇر .

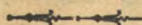
(۵۲) آلتۇن و كۇمۇش اورنىدە استعمال قىلىنغانى سببلى باقر
آقچەدىن دە وهم خزىنەدە ساقلانا تۇرغان آقچەنىڭ سەندى بولغانى
اۇچۇن ، كەلگە آقچەدىن دە زكات چىغارو تىيشلىدىر .

(۵۳) زكات چىغارلا تۇرغان حيوانلار : قوئى ، سارق ، كەجە ،
سىيىر ، تۇيە ، آت كىبى يۇرۇپ حيوانلىرىدىر . بو حيوانلارنىڭ جەمى كۇنىدە
همان قىردە آشاب يۇرى تۇرغانلاردىن غەنە زكات چىغارلۇر . يۇرۇپ

خدمتندە بولغان حيوانلاردن زكات چىقارماس .

(۵۴) ايشەك، قاچر، بلان وقر كەجەسى كىي حيوانلاردن زكات چىقارماس .

(۵۵) سودا مالىدىن مراد، نىندى ذاتىدىن بولسەدە، ساتارغە دىيۇب نىت قىلىنغان حلال مالدر .

نصاب

(۵۶) برمالدىن زكات بىرو فرض بولو اۇچۇن، اول مالنىڭ نصاب قەدريىنە (*) طولمىقلىغى شەرتدر . نصابقە طولماغان مالدىن زكات بىرو فرض توگىلدر .

(۵۷) زكات چىقارلا تۇرغان ماللارنىڭ نصابلىرى تۇرلىچەدر؛ مثلاً آلتۇننىڭ نصابى (۲۰) مىقالدىر كە (۱۰۰۰) سوم چاماسىندەدر . كۇمۇشنىڭ نصابى (۱۴۰) مىقالدىر كە (۳۵) سوم چاماسىندەدر . قولى، سارق و كەجەنىڭ نصابى (۴۰) باشدر . سىيىرنىڭ نصابى (۳۰) باشدر . تۇپەنىڭ نصابى (۵) باشدر . آتنىڭ نصابى بىرسى بايىتال بولمىق شەرتى ايلە (۲) باشدر . سودا مالىنىڭ نصابى بهاسى كۇمۇش نصابى قەدر بولودر .

(۵۸) مالنىڭ زكاتقە بىرلە تۇرغان اۇلۇشى مجموعىنىڭ قەدىن بر اۇلۇشى چاماسىدر . مثلاً : (۲۰) مىقال آلتۇندىن يارتى مىقال قەدى زكاتقە بىرلۇر . (۱۴۰) مىقال كۇمۇشدىن اۇچ مىقال يارم قەدى بىرلۇر . باقر آقچە، كاغد آقچە ھەم سودا مالى كۇمۇش بهاسى ايلە حساب قىلىنۇرلر .

(۵۹) اگر دە بر كىشىنىڭ آلتۇنى اوزى گنە نصابقە طولماسە، كۇمۇش ايلە باقر و كاغد آقچەلر ايلە ھەم سودا ماللىرى ايلە برگە قوشلۇب حساب

ودخى بورچىنى تولەرگە ياردەم بولسۇن اۇچۇن، بورچى كۆب كىشىگە دە بىرلۇر، گرچە آنڭ قولندە نصاب قدر مالى كورنسدە.

(۶۹) (عامل) قولينە يعنى زكات جىيارغە تعيين قىلنغان كىشىگە دە بىرلۇر: آندە جىيلغان زكات آقچەسى بيت المالنڭ فقيرلرگە بىرلە طۇرغان صوماسينە قوشلۇر. خدمت حقى ايتۇب عاملنڭ اوزينە دە زكاتدن جىيلغان مالدن بر چاما بىرلۇر، گرچە باى كىشى بولسدە.

(۷۰) كىشى، زكاتىنى اوزينڭ آتاسينە، آناسينە، بابا وئە بىلرینە، بالالرينە وبالالرينڭ بالالرينە، ايرينە يا خاتۇنينە ودخى قولندە نصاب قدرى مالى بولغان باى كىشىگە و باى كىشىنڭ يەش بالاسينە بيرو درست توگلدنر. اگرده بىرلسە، زكاتقە حساب قىلنماس، بلكە بولەك وهديه حكمند بولۇر.

(۷۱) زكاتنى اوزينڭ فقير قرد اشلرينە، فقير شاگردلرگە فقير طۇل خاتۇنلرغە، كسبدن عاجز بولغان ضعيف كىشىلرگە بيرو آرتغراقدر. دين و علم خدمتدن بولۇب كسبدن، (اجرە و وظيفه) دن محروم بولغان كىشىلرگە، گرچە قوللرندە نصاب قدر ماللرى كورنسدە، زكات بيرو درستدر. چۇنكە آنلر لوازملرينى طاشلاب كسبكە طۇتنگانچى هر برسى فقير كىشى حكمندە درلر.

(۷۲) بر مالى زكات ايتۇب بىرگان وقتدە خواجەسى زكاتدن بولووينى نيت قىلو ودخى آلوچينڭ قولينە تمام طابشرۇب (تمليك) قىلۇب بيرو لازمدر. زكات نى ايله بىرلمە گان مال ودخى آلوچينڭ قولينە مال ايتۇب طابشرلماغان نەرسە، زكاتدن حساب قىلنماسلر.

(۷۳) اگرده بر مال زكاتقە بىرۇرگە دىيۇب تعيين قىلنغان بولسدە، بىرگان وقتدە زكاتدن بولووينى نيت قىلنماسدە، زكاتدن حساب قىلنۇر.

(۷۴) زكات صوماسينى آيرم جىيۇب فقرانڭ اوز قولينە طابشرا طۇرغان جمعيت خىريەلرگە دە زكات بيرو درستدر. اول وقت جمعيتنڭ خزينە دارى زكات بيروچينڭ وكيلى حكمندە بولۇر.

عشر.

(۷۵) ياغمۇر صوۋى يا يلغە صوۋى ايله اوسكان آشقلرنىڭ وييمشلىرىنىڭ ھەم پچەنلرنىڭ ودخى بىلەن زىكاتلىرى عشرلىرىدۇر. شويىلە كە حاصل بولغاندىن سوڭ بىر مەرتىبە اوندىن بىر اۋلۇش قىلارنى بىت المالى خىزىنەسىنە يا كەفقىرلەرگە بىر خواجهلىرىنە فرضدۇر.

(۷۶) عشر ماللىرىنىڭ نىصابلىرى يوقىدۇر؛ فى قىدر حاصل بولسىلەر، شول قىدرلىرىنىڭ اوندىن بىر اۋلۇش قىدرى عشر ايتۇب بىرلۇر. اېگو. اورو وتربىيە قىلو خىرجلىرىدە چىگرلىمىس.

(۷۷) مەدكور ماللىرىدىن عشر فرض بولو اۋچۇن خواجهلىرىنىڭ بالغ عاقل و باى بولولرىدە شرط توگىلەر. صبى، ديوانە و فقير كشىلرنىڭ آشقلرنىڭ دە، عشرلىرى چىغارلو تىيشىلىدۇر.

(۷۸) اوطۇن و قامش كىبى نەرسەلردىن عشر چىغارو لازم بولماس.

(۷۹) ياغمۇر كۆب ياومى طۇرغان بىرلردە چىغر و چىلەكار ايله صوغارلغان آشقلردىن كامىل عشر بىرلمىس. بىلكە عشرنىڭ يارتىسى غنە، يعنى يگرىمدىن بىر اۋلۇشى كە بىرلۇر.

(۸۰) عشردە، زكات بىرلە طۇرغان فقير كشىلەرگە كە بىرلۇر.

فطره.

(۸۱) حاجت اصلية سىندىن آرتق كۇمۇش نىصابى قىدر، يعنى (۳۵) صوم چاماسىندە مالى بولغان كشىگە رمضاندىن سوڭرە عىد فطر كۇنىندە اوزى اۋچۇن ھەم صبى بالالىرى اۋچۇن (فطره) صدقەسى بىر و واجب بولۇر.

(۸۲) خاتۇنى وبالغ بولغان بالالارى باى بولسەلر، فطرە آنلرنىڭ اوزلرینە واجب بولۇر. ا گرده فقیر بولسەلر، هیچ كىمگە واجب بولماس.

(۸۳) ا گرده بر كشى خاتۇنى والوغ بالالارى وخدمتچىلىرى اۇچۇندە فطرە صدقەسىنى اوزى بىرسە، البته ثوابسىز بولماس.

(۸۴) چىتنلك ایلە تركلك قىلا طۇرغان فقیر كشىلرگە فطرە صدقەسى بىرو واجب توگلدەر. ا گرده بىرمكچى بولسەلر، اوزلرندە فقیرلەرگە كشىلرگە بىرو تىشىلىدەر.

(۸۵) فطرە صدقەسىنى عید فطر كۇندە طاك آتقاندن صوك عید

نمازى اوقۇلغانچى بىرو ثوابلىراقدر، چۇنكە بايرام ایتەرگە آقچەسى بولماغان فقیرلرنى بايرام بولغانچى سۇیندرو آرتغراقدر.

رمضان آیى اچندە بىرۇب قۇيۇدە درست بولۇر. عید اوقۇلغانچى بىرە آللى قالغان كشى صوگندەن بىرۇر .

(۸۶) فطرە صدقەسى دە، زكات و عشر كىبى فقیر كشىلرگە گنە بىرلۇر .

(۸۷) فطرە اۇچۇن هر كشى باشندەن بايلغى اورتا بولغان كشىگە

(۴) قادات چاماسى بغداى يا (۸) قادات چاماسى آرپا بىرو و بايراق

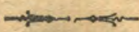
كشىگە (۴) قادات چاماسى خرما يا (۸) قادات چاماسى يۇزۇم بىرو تىشىلىدەر. بۇنلرنىڭ اورنىنە بهالرى قدر آقچە بىرودە درست بولۇر .

(۸۸) بغداينىڭ پۇدى برصوم بولغان يللردە هر كشى باشندەن

فطرە اۇچۇن (۱۰) تىين بىرودە كافىدەر ، بغداى بىك آزان بولۇب

پۇدى (۴۰) تىينگنە بولغان بىرلردە كشى باشندەن (۵) تىين بىرودە

كافى بولۇر .

فِدِيَه

(۸۹) قَضاغە قَالۇب دە . صوگندەن قَضا قىلنماغان روزە و نمازلىرى

بولغان كشىگە ، اوزندەن قالاچۇ مالندەن شول روزە و نمازلىرى اۇچۇن

(فِدِيَه) بىرو ایلە وارثلرینە (وصىت) ئەيتو واجىدەر .

(۹۰) بويلا وصيت ئەيتكان كشى وفات بولا قالسه، قالغان مالينىڭ اۇچ اۇلۇشدىن بىر اۇلۇشى قەدىرى ايله هر بر قضا قىلنىمى قالغان روزە و نمازلىرى اۇچۇن فەديه بىرو وارثلىرىنە واجب بولۇر .

(۹۱) فەديه نىڭ مقدارى هر بر كۇن روزە اۇچۇن ويىش وقت نماز نىڭ هر بر برسى اۇچۇن وهم وتر نمازى اۇچۇى بر فطره صدقەسى قدر در .

(۹۲) وقتندە طۇتلىغان روزە و اوقۇلغان نمازلىر اۇچۇن ياكە سوڭىندىن قضا قىلنغان روزە و نمازلىر اۇچۇن فەديه بىرولازم توگلىر . شويلا ايسەدە، صاقلق اۇچۇن بىرودە ضرردە يوقدر . شونىڭ اۇچۇن كوب وارثلىر مېتنىڭ بالغ بولغان زماندىن باشلاپ اولگان وقتىنە قدر فرض بولغان روزە و نمازلىرىنى حساب قىلۇب همەسى اۇچۇن فەديه بىرەرلر .

(۹۳) فەديه نى (۴) قاداتق بغدايدىن حساب قىلنغاندە ، هر روزە و نماز اۇچۇن (۱۰) تىين چاماسندە بولادر (*) بو حسابدىن بر يىللىق روزە و نمازلىرىڭ جىمىيىنىڭ فەديهسى (۲۱۵) سوم (۳۰) تىين چاماسندە بولادر .

(۹۴) مېتنىڭ بالغ بولغاندىن سوڭى يىللىرىنىڭ هر برسىنىڭ فەديهسىنى چىغارۇب بىرو اۇچۇن بر يىللىق فەديه نىڭ بهاسى قدر بر مال ايله (دور) قىلو، يعنى قات قات بىرۇب ئەيلەندىرو كوب بىرونىڭ اهل اسلامى آراسندە عادت بولمىشدر شرىعتكە خلاف اش توگلىر . لىكن دور قىلناچق مالنىڭ بهاسى، بغداينىڭ پۇدى بر سوم بولغان يلدە (۲۱۵) سوم چاماسندىن كىم بولماسقە تىيشلىدر .

(*) چۇنكە كوب يىلردە بغداينىڭ قاداتقى ايكى تىين يارم چاماسندىن آرتق بولسىدر . بعض طرفلردە قاداتقى بر تىينگەدە تۇشەدر .

صَدَقَه

(۹۵) زكات، عشر، فطره، فديه و كفارت صدقه‌لری فقیرلر حقی بولغان فرض و واجب صدقه‌لردر. آنلرنی مؤمن و فقیر بولماغان كشيگه بیرو یا كه یول تۇزەتو، كوپر اشلەتو، قۇيۇ و چیشمەلر یاصاتو، مسجد و مدرسەلر صالحلرو كبی جمیع خَلق فائده‌سی اۇچۇن بولغان عمومی اشلرگه طۇتو درست توگلدەر.

(۹۶) مذکور صدقه‌لردن باشقه صدقه‌لر و هم جمیع خلق فائده‌سی اۇچۇن طۇتلغان آقچەلر نفل صدقه‌لردر. نفل صدقه‌لری بیرو كوپ ثوابلی مستحب عمللردندر.

(۹۷) صدقه‌نی كوپ بیرو گناهلرنك عفو قیلینو وینه بلا و آفتلردن امین بولوغه سبب بولۇر دییلمشدر.

(۹۸) فقیرلك و محتاجلق سببلی صدقه صۇراغان كشيگه قاتی سوز ئەیتو حرامدر. آز بولسەدە، بر نەرسە بیرو یا كه یاخشی سوز ایله جواب بیرو تییشلیدر.

(۹۹) بر نیچە كۇن تركلك قیلۇرلق طعامی یا آقچەسی بولغان كشيگه صدقه صۇراو حرامدر. اما كییم سالم كبی ضرور بولغان نەرسەنی صۇراو حرام توگلدەر.

(۱۰۰) محتاج بولماغان كشيگه صدقه بیروۇب آنی تلەنچیلكه عادتلەندرو مكر و هدر.

(۱۰۱) صدقه بیرلگاندن صوڭك بیروچیگه خیر تلەب اۇشبو دعا او قۇلۇر:

اللَّهُمَّ احْفَظْ صَاحِبَ هَذِهِ الصَّدَقَةِ عَنِ الْاَفَاتِ وَالْبَلِيَّاتِ وَاغْفِرْ
ذَنْبَهُ وَاكْرِمْ اِيْمَانَهُ وَاكْثِرْ اَمْوَالَهُ وَوَفِّقْهُ عَلٰى خَيْرِ مَقْاصِدِهِ *

معناسی: (ای الله، اۇشبو صدقه بیروچینی آفت و بلالردن صاف-لاغل و دخی آنك گناهلرینی عفو قیلغل. و دخی آنك ایمانینی قوتلی قیلغل، و دخی آنك مالرینی آرتدرغل، و دخی آنی خیرلی مقصدلرینه ایرشدرگل).

قُرْبَان

(۱۰۲) حاجتِ اَصْلِيَّه سندن آرتق كۇمۇش نصابى قَدَر مالى بولغان كشيگە (۱۰) نچى دى الحجەدە عىد قربان نمازىدىن سوڭرە اوزى اۇچۇن بىر قربان بوغازلاب جماعتلىرىنى وفقيرلرنى حرمت قىلو واجبدر.

(۱۰۳) قرباننى (۱۰) نچى دى الحجەدە بوغازلانمى قالسە ، (۱۱) نچى و (۱۲) نچى دى الحجەدە بوغازلاودە درست بولۇر . اَمَّا (۱۲) نچى دى الحجەدە قۇياش باتقاندىن سوڭ بوغازلاو درست بولماس .

(۱۰۴) وقتىندە بوغازلى آلماغان كشيگە قربانلىغىنى يا كە آنڭ بهاسىنى فقيرلرگە صدقە ايتۇب بىرو تىيشلى بولۇر .

(۱۰۵) قرباننى كىچى برلە وتۇنلە بوغازلاو مكر وهدر .

(۱۰۶) قربان اۇچۇن قوى ، صارق ، كەجە ، صيىر وتۇيە كىبى ايكيشەر طۇياقلى حيوانلرغىنە بوغازلانۇرلر . آت ، طوق ، قاز كىبى حيوانلرنى قربان قىلو درست توگلدر .

(۱۰۷) قوى ، صارق و كەجە هر برسى برەر كشى اۇچۇن قربان قىلىنۇرلر . اما صيىر ايلە تۇيەنى يىدىشەر كشى اۇچۇن قربان ايتودە درست بولۇر .

(۱۰۸) قربان قىلىناچق قوى ، صارق و كەجەنڭ بر يەشى ، صيىرنڭ ايكى يەشى وتۇيەنڭ بيش يەشى طولغان بولو تىيشلىدر .

(۱۰۹) زور و سىپىز بولسە ، آلتى آيلاق قوى و صارقنى قربان قىلو درست بولۇر . اما بر يەشى طولماغان كەجەنى قربان قىياو درست توگلدر .

(۱۱۰) صيىر وتۇيە (۷) كشى اۇچۇن قربان قىلىنغاندە ، اول

كشىلارنىڭ ھەر قايسى قىسمىنى نىت قىلىۋېتىشىلىرى.

۱۱۱) اگرده آرالارنىڭ بىرىنى ايت اۇچۇن قاتشسە، ھىچ بىرىنىڭ اۇلۇشى قىراندن حساب قىلنماس.

۱۱۲) يەش بالالارنى قاتشدرۇپ (۷) گە حسابلاپ بىر حيواننى قىراندن قىلىۋېتىش. ميت اۇلۇشىنى سلامت كشىلارنىڭ قىراندن قاتشدرۇپ شېھىلىرى.

۱۱۳) ئوابىنى بىر ميتكە باغشلاۋ نىتى ايلە شول ميت اۇچۇن آتاب بىر قىراندن بوغازلاۋ درستىر.

۱۱۴) يىدى كشى بىر حيواننى قىراندن قىلغاندە ايتىنى قاداقلاب اولچەپ بولۇشۇ تېشىلىرى، كىسەكلەپ بولۇشۇ درست توگلىرى.

۱۱۵) باي كشى قىراندن ايتىنى اۇچ كىسەكلەپ بولۇپ بىر اۇلۇشىنى فقيرلارگە اۇلەشۇ، ايكىنچى اۇلۇشى ايلە قوناقلار حىرمت

قىلىۋالۇچىنى اۇلۇشى ايلە اۋى جماعتلىرىنى حىرمت قىلىۋېتىش. ۱۱۶) باي بولمىغان كشىگە جماعتلىرىنى گنە حىرمت قىلىۋېتىش.

۱۱۷) قىراندن تېرىسىنى يا كە آنڭ باھاسىنى بىر فقيرگە صدقە قىلىۋېتىش. آنى ساتۇپ آقچەسىنى اوز كىرەگىنە تۇتۇپ درست

توگلىرى. اما ساتمىچى كون يا تون ايتو درستىر.

۱۱۸) اير كشى قىراندن اوزى بوغازلاۋ مستبىدر. باشقە

بىر مىسلمان كشىگە تابىشسەدە، درست بولۇر.

۱۱۹) بوغازلار آلدندىن قىراندن ايهسى يا كە بوغازلاۋچى

حيوانغە قاراپ اۇشبو دعانى اوقۇر:

اللَّهُمَّ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ
اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ هَذِهِ الْأَضْحِيَّةَ (مَنْ فَلَانِ بْنِ فَلَانِ) يَا كَه (مَنْ فَلَانَةَ بِنَةَ فَلَانِ)

معناسى : (اى الله ، تحقيق مينم نمازم وعبادتلم وتركلگم هم اولمكلگم بارچه عالمنك خواجھسى بولغوچى الله تعالى اۇچۇن وآنك قدرتندەدرار . اول الله تعالى نك ھىچ شريكى بوقدر . اى الله ، اۇشبو قرباننى فلان فلان اوغلندن ياكە فلانە فلان قزندن قبول قىلغل) .

۱۲۰) قربان بوغازلاتاچق كشى ، حاجيلرغە اۇخشاو اۇچۇن ، ذوالحجھە آيى كركانندن صوڭ چەچىنى كىتەرمىچى وطرناقلرىنى كىسمىچى طۇرو مستحبدىر .

۱۲۱) قربانلىق اۇچۇن اق يا كوك تۇسلى جميع اعضاسى كامل سلامت ، زور مۇگزلى سىمىز تەككە آرتغراقدر .

۱۲۲) ديوانەلانغان حيوانلر ، قۇرچاڭغى حيوانلر ، طومشدن مۇگزسىز حيوانلر وپچترلگان حيوانلردە قربانلىقغە يارارلر .

۱۲۳) بيك آرق حيوانلر ، يۇرى آلماسلىق آقساق حيوانلر ، بر قۇلاغىنك يا برمۇگزىنك يا قۇيرغىنك اۇچدىن براۇلۇش قدرلرى ھلاك بولغان حيوانلر ، بر كوزى صوقر حيوانلر وقۇلاقسىز ياقۇيرقسىز حيوانلر قربانلىقغە ياراماسلر .

حَجَّ

۱۲۴) بِنِى الْاِسْلَامِ عَلَى خَمْسٍ : شَهَادَةِ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ ، وَاِقَامِ الصَّلَاةِ وَاِيتَاءِ الزَّكَاةِ ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ وَحَجِّ الْبَيْتِ مِنْ اِسْتِطَاعَةِ اِلَيْهِ سَبِيْلًا

معناسى : اسلام دىنى بىش تۇرلى عبادت اوزرىنە تۇزلمشدر . الله تعالى نك برلگىنە و محمد عليه السلام آنك پيغمبرى بولووينە كوڭلدىن اشانۇب گواھلىق بىرو . نماز اوقو ، مالدىن زكات بىرو ، رمضاندا روزە طۇتو ويول غرچلرىنە كۇچى يىتكەن كشىگە كعبە اللهنى زيارت قىلۇب حج قىلو .

۱۲۵) دىن اسلامدا بالغ وعاقىل بولغان مۇمن بندەگە فرض بولغان الوغ عبادتلىرنك بىشنىچى عمرندە بر مرتبە (مكّه مكرمه) شھرىنە بارۇب (حج) قىلودر .

(۱۲۶) اۋشبو حج، اوزى سلامت بولوب مَكَّة مَكْرَمَه گە بارۇب قايتىۋۇرلۇق يول خىرچلىرىنە واوزى قايتقانچى اۋيندە قالغان جماعتلىرىنىڭ نىققەلىرىنە يېتەرلىك مالى بولغان باى كىشىگە گنە فرضدر. (۱۲۷) ايرى يىنا محرم قارىنداشى برگە باراچق بولسە، باى وسلامت خاتۇنلرغەدە حج فرض بولۇر.

(۱۲۸) آورو كىشىلرگە، سوقر كىشىلرگە وفقير كىشىلرگە حج فرض توگىلدر. اما اگرده بۇندى كىشىلر (مكّه مكرمه) گە برسبب ايله بارسه لر، ياكە مكه اطرافنده طورو سببلى حج قىلۇرغە كۇچلرى يېتەرلىك بولسە، آنلرغەدە حج فرض بولۇر.

(۱۲۹) حج سفىرىنە چغو اۋچۇن يوللرنىڭ اوغرىلردن ويۇغنىچلى آورولردن امين بولمىقلىغى دە شرطدر. اگرده يوللر طنچىسز بولسە، حجنى ادا قىلو فرض بولماس. يوللر طنچلانغانچى باى كىشىلرگەدە حج سفىرىنى كىچكترى درست بولۇر. فرض بولغاندن سوڭ عنرسز حجنى كىچكترى درست توگىلدر.

(۱۳۰) حجنىڭ فرضلىرى اۋچىدر:

(۱) (احرام) يعنى مكّه مكرمه گە بارۇب كىرگىنچى (مىقات) دىيۇب آتالا طۇرغان اورنلرنىڭ برسندە حج نىتى ايله (احرام) قىلو.
(۲) (وقوف) يعنى عرفه كۇن اۋيلەدن سوڭ عرفات طاوندە حاضر بولو.

(۳) (طواف) عيد قربان كۇنىندە يا كە آنىڭ ۲ نچى يا ۳ نچى كۇنىندە كعبە الله فى معلوم رە وشىنچە (۷) مرتبە ئەيلەنو.

(۱۳۱) حجنىڭ واجبلرى بيشدر:

(۱) قربان عىدى كۇنىندە ايرتە نمازندن سوڭ مزدلفه اسملى اورندە حاضر بولو، (۲) (صفا ومروه) طاولرى آراسىندە يۇرۇب (۷) مرتبە

(سَعَى) قىلو، ۳) طاش آتلا تۇرغان اورنلردە مخصوص كۈنلەردە
 (۷) شەر طاش آتو، ۴) اۋىگە قايتو نىتى ايلە مكە مكرمەدن چغار
 آلدندىن كعبە الله نى يىنە طواف قىلو، ۵) قربان عىدى كۈنىدە فرض
 طوافنى قىلغاندىن سوڭ چەچىنى كىتەرتو يا قسقارتو،
 حىجنىڭ بونلردىن باشقە عمللىرىدە كوبرى: آنلرنىڭ بعضلىرى
 سنت وبعضلىرى مستحبلردىر.

حج عمللىرى

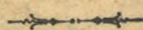
(۱۳۲) حاجىلار، مكە مكرمەگە بارۇب يىتكانچى، (مىقات)
 دىيۇب آتالا تۇرغان يىرلرنىڭ بىرسىدە طوقتاب، مىيىقلىرىنى قسقارتۇرلار،
 طرناقلىرىنى كىسەرلار، آرتق تۇكلىرىنى كىتەرۇرلار، عادىدە كىيە
 تۇرغان كىيىملىرىنى سالۇرلار. غىسل قىلۇب (احرام) (*) كىيىملىرىنى
 كىيەرلار.

(۱۳۳) آندىن سوڭرە اىكى ركعت نفل نمازى اوڭۇغاچ:
 اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي (دەپ حىجكە نىت قىلۇرلار.
 معناسى: (يارب، تحقيق مېن حج قىلۇن نىت قىلامن: ايمدى سېن آنى مىڭا يىڭل
 قىلغۇ، مھ آنى مېندىن قبول قىلغۇ) دىيىكىر.

(۱۳۴) نىت قىلغاندىن سوڭ قىچقروۇب اۇشبو تلىبەنى ارقۇرلار:
 لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ * لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ * لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ *
 وَالْمَلِكَ لَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ *

معناسى: (يارب، سېنىڭ عبادىتىڭنى كامىل اطاعت ايلە قىلامن، سېنىڭ ھىج شرىكىڭ بوقىر.
 تحقيق بارچە ماقتاۋوبارچە نىعمت سېنىڭغا خاسدىر. وخواجهلىق دەسېنىڭغا خاسدىر. سېنىڭ ھىج شرىكىڭ بوقىر.)
 (*) احرام كىيىملىرى (ازار) اسملى بركىڭ آلياپقىچ ايلە (ردائ) اسملى بركىڭ جەبەدەن
 عبارتدىر. حاجىلار ازارنى كىندىك طوغرىسىدىن بىللىرىنە باغلاپ عورتلىرىنى اورتۇرلار.
 ردائنى اېڭ باشلىرىنە وآرقالىرىنە سالۇرلار.

(۱۳۵) نیت قیلۇب اۇشبو تلبیەنى اوقۇغاندن صوڭ حاجیلر (محرّم) یعنی احراملی دیب آتالۇرلر، آنلر شویلە احراملی حاللرنچە مکە مکرمەگە کیتەرلر، قربان عیدی کۇنندە چەچلرینی کیتەرۇب فرض بولغان طوافنی قیلغانچی، همان احراملی کۇینچە یۇرۇرلر.

(۱۳۶) حاجیلرگە احراملی وقتلرندە، ادبىز سوزلر سۇیلەو، یاقنلق قیلو، وختاۇنلرینڭ تەنلرینە ھوس ایلە قول تیرو، گناھ اشلر قیلو، کشی ایلە نزاعلاشو، کییک حیوانلرنی اوتۇرو، وکییک آولاوچیغە یاردم قیلو، اینە ایلە تگلگان کییملر کییو، باشلرینە چالما، بورک یافەس کییو، آیاقلرینە چیتک، ایتک، کەوش ویۇزلىکلی باشماق کییو، باشلرینی ویۇزلىرینی بر نەرسە ایلە قاپلاو، خوش ایسلی مایلر سۇرتو، چەچلرینی یا باشقە تۇکلرینی کیسو وطاراو، طوناقلرینی کیسو، صاقاللرینی مایلاو و باشلرینی صابۇنلاو یوو درست بولماس.

(۱۳۷) اگردە اۇشبو اشلرنڭ برسینی قیلسەلر، الوغ کتابلردە بیان قیلنغان رەوشچە آنلرغە یاقربان بوغازلاو یاصدقە بیرو لازم بولۇر.

(۱۳۸) حاجیلرنڭ ھر برسى قربان عیدی کۇنلرندە احراملری تمام بولغانچی، یالان آیاق یالان باش کۇینچە آق احرام کییملرینی چۇرناب درویش کبی بولۇب یۇرۇرلر. تلبیە اوقۇلا طۇرغان اورنلردە قچقۇرۇب تلبیە اوقۇرلر.

(۱۳۹) احراملی کشیلرگە اۇی اچینە کرو، آشاو، اچو، یۇقۇلاو، عبادت قیلو، طہارت آلو، غسل قیلو، مۇنچاغە کرو، بیللرینە، آقچەلی کمر باغلاو، چاتۇر یا قۇیاشلق ایلە کولەگەلەنو، آیاقلرینە قسقا یۇزلىکلی کون یا اغاچ باشماق کییو درست بولۇر.

(۱۲۶) اۇشبو حج، اوزى سلامت بولوب مَكَّة مَكْرَمَه گە بارۇب قايتۇرلۇق يول خىرلار يەنە اوزى قايتقانچى اۇيىنىدە قالغان جماعتلارنىڭ نىققەلر يەنە يېتەرلىك مالى بولغان باي كىشىگە گنە فرضىدۇر.

(۱۲۷) ايرى يىسا محرم قارىنداشى بىرگە باراچق بولسە، باي وسلامت خاتۇنلارغەدە حج فرض بولۇر.

(۱۲۸) آورو كىشىلەرگە، سوقىر كىشىلەرگە وفقير كىشىلەرگە حج فرض توگىلدىر. اما اگرده بۇندى كىشىلر (مكّه مكرمّه) گە برسبب ايله بارسىلر، ياكە مكه اطرافىندە طۇرو سببىلى حج قىلۇرغە كۇچلارى يېتەرلىك بولسە، آنلارغەدە حج فرض بولۇر.

(۱۲۹) حج سفرىنە چغو اۇچۇن يوللارنىڭ اوغرىلردن ويۇغنىچلى آورولردن امين بولمىلغى دە شرطىدۇر. اگرده يوللر طىنچسىز بولسە، حجنى ادا قىلو فرض بولماس. يوللر طىنچلانغانچى باي كىشىلەرگەدە حج سفرىنى كىچىكتىرو درست بولۇر. فرض بولغاندىن سوڭ غىرسىز حجنى كىچىكتىرو درست توگىلدىر.

(۱۳۰) حجنىڭ فرضلىرى اۇچىدۇر:

(۱) (احرام) يعنى مكّه مكرمّه گە بارۇب كرگانچى (مىقات) دىيۇب اتالا طۇرغان اورنلارنىڭ برسندە حج نىتى ايله (احرام) قىلو.

(۲) (وقوف) يعنى عرفه كۇن اۇيلەدن سوڭ عىقات تاۋىندە حاضر بولو.

(۳) (طواف) عىد قربان كۇنىندە يا كە آنڭ ۲ نچى يا ۳ نچى كۇنىندە كعبه الله فى معلوم رەوشىنچە (۷) مرتبە ئەيلەنو.

(۱۳۱) حجنىڭ واجىبلىرى بېشىدۇر:

(۱) قربان عىدى كۇنىندە ايرتە نمازىدىن سوڭ مۇدلفە اسملى اورىندە حاضر بولو، (۲) (صفا و مروه) طاۋىلى آراسىندە يۇرۇب (۷) مرتبە

(سَعَى) قیلو، ۳) طاش آتلا طۇرغان اورنلردە مخصوص كۇنلرنده
 (۷) شەر طاش آتو، ۴) اۇيگە قايتو نيتى ايله مکه مكرمه دن چغار
 آلدندن كعبه الله نى ينه طواف قیلو، ۵) قربان عیدی كۇننده فرض
 طوافنى قیلغاندن سوڭ چەچینی كیتەرتو يا قسقارتو،
 حجنڭ بونلردن باشقه عمللری ده كوبر: آنلرنڭ بعضلری
 سنت وبعضلری مستحبلردر.

حج عمللری

(۱۳۲) حاجیلر، مکه مكرمه گە بارۇب يیتكانچى، (مىقات)
 دىيۇب آتلا طۇرغان ييرلرنڭ برسندە طوقتاب، ميقلرینی قسقارتۇرلر،
 طرناقلرینی كیسەرلر، آرتق تۇكلرینی كیتەرۇرلر، عادته كییه
 طۇرغان كییملرینی صالۇرلر. غسل قیلۇب (احرام) (*) كییملرینی
 كییهرلر.

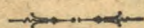
(۱۳۳) آندن سوڭره ایكى ركعت نفل نمازی او قۇغاچ:
 (اللهم انى ارید الحج فيسره لى وتقبله منى) ديب حجگه نيت قیلۇرلر.
 معناسى: (يارب، تحقيق مين حج قیلونى نيت قیلان: ايمى سين انى ميڭا ييڭل
 تيلغل، هم انى ميندن قبول قیلغل) ديبكر.

(۱۳۴) نيت قیلغاندن سوڭ قچقروۇب اۇشبو تلبیهنى ارقۇرلر:
 لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ * لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ * لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ *
 وَالْمَلِكَ لَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ *

معناسى: (يارب، سينڭ عبادتكنى كامل اطاعت ايله قیلان، سينڭ هيچ شريكڭ بوقدر
 تحقيق بار چهماقتا و بار چه نعمت سيڭا خاسدر. و خواجهلىق ده سيڭا خاسدر. سينڭ هيچ شريكڭ بوقدر.)

(*) احرام كییملری (ازار) اسملى بركيڭ آلياقتچ ايله (رداء) اسملى بركيڭ جهبه دن
 عبارتدر. حاجیلر ازارنى كندك طوغريسندن ييللرینه باغلاب عورتلرینی اورتۇرلر.
 ردائى ايڭ باشلرینه و آرقالرینه صالۇرلر.

(۱۳۵) نیت قیلۇب اۇشبو تلبیەنى اوقۇغاندن سوڭ حاجیلر (محرم) یعنی احراملی دیب آتالۇرلر، آنلر شویلە احراملی حاللرنچە مکە مکرمەگە کیتەرلر، قربان عیدی کۇندە چەچلرینی کیتەرۇب فرض بولغان طوافنى قیلغانچى، همان احراملی کۇینچە یۇرۇرلر.

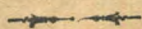

(۱۳۶) حاجیلرگە احراملی وقتلرنده، آدبىز سوزلر سۇیلەو، یاقنلق قیلو، وختاۇنلرینک تەنلرینە هوس ایلە قول تییرو، گناہ اشلر قیلو، کشى ایلە نزاغلاشو، کییک حیوانلرینی اوتۇرو، وکییک آولاوچیغە یاردەم قیلو، اینە ایلە تگلگان کییملر کییو، باشلرینە چالما، بورک یافەس کییو، آیاقلرینە چیتک، ایتک، کەوش ویۇزلکلی باشماق کییو، باشلرینی ویۇزلرینی بر نەرسە ایلە قاپلاو، خوش ایسلی مایلر سۇرتو، چەچلرینی یا باشقە تۇکلرینی کیسو وطاراو، طرناقلرینی کیسو، صاقاللرینی مایلاو وباشلرینی صابۇنلاب یووو درست بولماس.

(۱۳۷) اگرده اۇشبو اشلرنک برسینی قیلسەلر، الوغ کتابلردە بیان قیلنغان رەوشچە آنلرغە یاقربان بوغازلاو یاصدقە بیرو لازم بولۇر.

(۱۳۸) حاجیلرنک هر برسى قربان عیدی کۇنلرنده احراملری تمام بولغانچى، یالان آیاق یالان باش کۇینچە آق احرام کییملرینی چۇرناب درویش کبی بولۇب یۇرۇرلر. تلبیە اوقۇلا طۇرغان اورنلردە قچقۇب تلبیە اوقۇرلر.

(۱۳۹) احراملی کشىلرگە اۇى اچینە کرو، آشاو، اچو، یۇقۇلاو، عبادت قیلو، طهارت آلو، غسل قیلو، مۇنچاغە کرو، بیللرینە، آقچەلی کمر باغلاو، چاتۇر یا قۇیاشلق ایلە کولەگەلەنو، آیاقلرینە قسقا یۇزلکلی کون یا اغاچ باشماق کییو درست بولۇر.

۱۴۰) يوقارىدە يازلمش حىكملر اير حاجيلر حىقندەدر. حاتۇن حاجەلر
 حىج عمللرنىدە ايرلرگە (۶) تۇرلى اشدە خىلافتق قىلۇرلر. شۇيلە كە
 (۱) آنلر احرام كىيىملرى كىيىمچى، اوزلرنيڭ اۇستلرنىدەگى كىيىملرى
 ايلە يۇرۇرلر، (۲) اينە ايلە تىگلىگان كىيىملرني دە كىيەرلر (۳) باشلرني
 آچق يۇرتىسلر، (۴) تلىيەنى قىچقۇرۇب اوقۇماسلر، (۵) احراملرنىن
 قىچغاندە چەچلرني قىسقارتىماسلر. (۶) حىض سببلى عىزلى بولسىلر،
 فرض طوافنى قىضاغە قالدۇرۇرلر.

۱۴۱) مەككە مكرمه گە بارۇب كرگاچ دە، حاجيلر اولا طوب
 طوغرى (كعبە مغمه) مسجدىنە يونه لۇرلر. كعبەنى كورگاچ دە،
 تكبير وتهلل ئەيتۇرلر هم مقصودلرني صۇراب دعالر قىلۇرلر.
 ۱۴۲) مسجدكە كرۇب كعبەنىڭ ديوارىدەگى (حجر اسود)
 اسملى مبارك طاشنى كورگاچ نمازدەنى كى قولىرني قۇلاقلىرى
 طوغرىسىنە كوتەرۇب ينە تكبير وتهلل ئەيتۇرلر. مەكن بولسە،
 اول طاشنى اوبەرلر.

۱۴۳) آندىن سوكرە يىدى مرتبە كعبەنى ئەيلەنۇب سنت
 بولغان طوافنى قىلۇرلر، سوكرە (مقام ابراهيم) ديگان يىردە كعبەگە
 قاراب ايكى ركعت نماز اوقۇرلر، سوكرە شول مسجدنىڭ اچىندە
 (زمزم) قۇيۇسى يانينە كىلۇب صووينى اچەرلر هم يۇزلىرىنە
 وباشلرىنە سىيەرلر.

۱۴۴) مسجددىن قىچقاچ (صفا) و (مره) اسملى ايكى كچكنە
 طاو آراسىندە يۇرۇب (سعى) قىلۇرلر.

۱۴۵) آندىن صوڭ (۸) نچى ذى الحجەگە قىر مەككەدە طۇرۇرلر،
 تەلگان قىر طواف وسعى قىلۇرلر، ايزگى اورنلرني زيارت قىلۇب
 مباركەنۇب يۇرۇرلر.

(۱۴۶) (۸) نچى ذوالحجەدە ايرتە بىرلە حاجىلار ھەر قايسى بىرلىككە مەككە مۇكرەمەدىن چىغۇب (مىنا) اسملى بىر اول ياندىغى مىسجىد تىرەسىنە بارۇرلار.

(۱۴۷) آندە بىر كىيىچ قونغاندىن سوڭ (۹) نچى ذى الحجەدە ايرتە نمازىنى اوقۇغاچ (عَرَفَاتُ) طاوينە كىتەرلەر، آندە اۋىلە وقتى كىرگىچ، جماعت بولۇپ اۋل اۋىلە نمازىنى، آندىن سوڭرە شول وقتدە اوقۇق ايكندى نمازىنى اوقۇرلار.

(۱۴۸) آندىن سوڭرە غىسل قىلۇپ عرفاتدە (وقوف) قىلۇرلار، يعنى طوقتاب قىلغە قارشى ذكر ئەيتۇب طۇرۇرلار ھەم مقصودلارنى سۇراب دعالار قىلۇرلار.

(۱۴۹) قۇياش باتقاچ آخشانى اوقۇمىچى (مزدلفە) اسملى يىرگە كىتەرلەر. يەستو وقتى كىرگىچ مزدلفەدە جماعت بولۇپ اۋل آخشانى آنگە آرتىدىن اوقۇق يەستونى اوقۇرلار.

(۱۵۰) كىيىچى مزدلفەدە اوتكىرۇپ ايرتە نمازىنى اوقۇغاندىن سوڭ، آندە يەنە (وقوف) قىلۇرلار.

(۱۵۱) طاڭ ياقترغاچ يەنە (مىنا) غە قايتۇپ آندە مخصوص

اورىنىدە، يىدى مرتبە (جەمە) تاشلىرىنى اتارلار، ھەر تاشنى آتقاندە تەكبىر ئەيتۇرلار، آندىن سوڭرە ايتى اسراف قىلنۇرلۇق بولماسە، (مىنا) دە قربان بوغازلاب صدقە قىلۇرلار.

(۱۵۲) آندىن سوڭرە ايرلر چەچلىرىنى كىتەرۇرلار يا كە قىسقارتۇرلار.

(۱۵۳) (۱۰) نچى يا (۱۱) نچى يا (۱۲) نچى ذوالحجەدە مەككە مۇكرەمەگە قايتۇپ فرض بولغان طوافنى قىلۇپ احراملىرىنى تامام ايتەرلەر.

(۱۵۴) احراملىرى تامام بولغاچ آنلىرىغە احراملى وقتلارنىدە درست بولماغان اشلىرنىڭ گىناھسىزلىرىنى قىلو درست بولۇر.

(۱۵۵) مسافر بولغان حاجىلارگە عىد نمازىنى اوقۇق واجب

توگلدەر. شونڭ اۇچۇن حاجىلارنىڭ كۈبىسى عىد نمازىنى اوقى آلماسلار. اگىردە وقتىنە يىتتىشەلەر مەكەدە يا مىنادە اوقۇرلار.

۱۵۶) حاجىلار مەكە مكرمەدن چغۇب اۇيلىرىنە قايتاچق زىماندە كەبە مسجدىنە بارۇب يەنە طواف قىلۇرلار، كەبە ايشىگىنىڭ بوساغاسىنى اوبەرلەر، كەبەنىڭ (مَلْتَزَم) اسملى يىرىنە ھەم آنڭ پەردەسىنە يۇزلىرىنى تىيىرۇرلار، زەزم صووينى اچەرلەر، (كەبە معظمە) دن و مبارك يىرلردن آيىرلاچقلىرىنى خاطرلىرىنە كىتىرۇب يىغلارلار، دنيا و آخرت مقصودلىرىنى سۇراب كۈب دعالر قىلۇرلار، مسجددن چىققاندا يۇزلىرى ايلە كەبەگە قاراب آرتلىرى ايلە چىگۇب چىغارلار.

۱۵۷) حاجىلارگە (مدىنە منورە) گە بارۇب پىغمبەرمۇ محمد عليە السلام نىڭ قىر شريفى بولغان (رَوْضَةُ مُطَهَّرَةٌ) نى زىيارت قىلو بىك الوغ مستحبلردندەر.

۱۵۸) مەكە مكرمەدە مدىنە منورەدەدە زىيارت قىلنا طۇرغان يىرلار و مبارك اورنلار بىك كۈبدر. ھەريىرىنى زىيارت قىلغاندا رعايە قىلو تىيىشلى بولغان مخصوص ادبلىرى باردەر.

مەككە كۈر ايكى شەھرنىڭ ھەربىرسىندە حاجىلارگە حج عمللىرىنى اۇيرەتو و زىيارت قىلناچق مبارك اورنلارنى كورسەتو اۇچۇن تەيىن قىلغان دىللىلر باردەر. نادان حاجىلار، بىلمەگان عمللىرىنى مەككە دىللىلردن اۇيرەنمەك تىيىشلىدەر.

۱۵۹) زەزم صووينى قىلغۇغا قارشى طۇرۇب آياق اورە اۇچ يۇتم ايتۇب اچو تىيىشلىدەر.

۱۶۰) انى اچكاندن صوڭ اشۇبۇنى اوقۇب دعا قىلار:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِزْقًا وَاسِعًا وَعِلْمًا نَافِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ

معناسى: (يارب، تەقىق مىن سىندىن سۇرىمەن: كىك رىزقىنى و نافعلى علمكىنى و ھەر بىر آورودن شىفانى.)

تۇرلى دعاالر.

(۱۶۱) بىر بالا طوغانىنى اىشتىكاچ اۇشبو دعا اوقۇلۇر:

اللهم اجعل برأوتيه فى الإسلام نباتاً حسناً واجعله مسعوداً فى الدنيا والآخرة

معناسى: (يارب، اۇشبو بالانى ايزگى بالا قىلغل، ودخى آنى كورگم اوسو ايله اسلام دىنى اچنده اوسىرگل، ودخى آنى دنيادەدە آخرتەدە بختلى وسعادتلى قىلغل،)

(۱۶۲) بىر كىشىنىڭ اولگان خىرىنى اىشتىكاندە اۇشبو آيت ودعا

اوقۇلۇر:

أنا لله وأنا إليه راجعون * اللهم إن كان هذا الميِّت
محسناً فزد في إحسانه وإن كان مسيئاً فتجاوز عنه *

معناسى: (تحقيق بىز هر قايمىز الله تعالى نكىمىز، وتحقيق بىز هر قايمىز اول الله تعالى گە قايتاچقىمىز. يارب، اگردە بومىت ايزگى كىشىلردن بولغان بولسە ايزگىلىگىنى آرتىرغىلى؛ اگردە گناھلى كىشىلردن بولغان بولسە، گناھلىرىنى عفو قىلغل.)

(۱۶۳) جنازە اوزۇپ بارغاندە آياق اورە طۇرۇپ اۇشبودعا اوقۇلۇر:

الله اكبر * أشهد أن الله يحيى ويميت وهو حي لا يموت * هذا ما

وعدنا الله ورسوله، وصدق الله ورسوله * اللهم زدنا إيماناً وتسليماً *

معناسى: (الله تعالى هر نەرسەدن الوغراقىر. كوكلىدىن گواھلق بىرەمەن كە، تحقيق تركلكدە اولمىدە الله تعالى دىنەر. اول الله تعالى اوزى تركىر، هيچ اولەچك توگلكىر. بو اولم بىزگە الله تعالى نىڭ وآنڭ پىغىمبىرىنىڭ وعدە قىلغان اشىدىر. الله تعالى پىغىمبىرى راست ئەيتەشلىرىر. يارب، ايمان و تسلىمىلەرنى آرتىرغىلى.)

(۱۶۴) قىبرىستانغە كىرگەندەھم قىرلىر ياندىن اوزغاندە اۇشبو دعا

اوقۇلۇر:

عليكم السلام يا أهل الديار، رحم الله المستقدي من منا

والمستأخرين منكم * أنتم لنا سلف ونحن لكم خلق * وأنا

إن شاء الله بكم لاحقون * نسئل الله تعالى لنا ولكم العافية *

معناسى: (بىز بۇرۇنلارنىڭ اھلىرى، سىزگە الله تعالى نىڭ سلامى بولسۇن. الله تعالى دىنباھن

اوتكان سزلىرگەدە وسزدن قالغان بىزلىرگەدە رحمت فيلغاي ايدى ، سز بىزدن اۆلگى كشيلىرسىز ،
بىز سزدن سوڭغە قالغان كشيلىرىمىز ، ان شاء الله بىزدە البتە سىزگە طۇتاشۇرمىز . اوزىمىز اۆچۈندە
سىزنىڭ اۆچۈندە الله تعالىدىن سلامتلىك و عافىت سۇرىمىز .

(۱۶۵) قرآن اوقۇب ئوايىنى ارواھلارغە باغشلاغاندە بويىلە دعا قىلىنۇر :

اللَّهُمَّ بَلِّغْ شَوَابَ مَا قُرِئَ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ الشَّرِيفَةِ مِنْ كِتَابِكَ
الْكَرِيمِ إِلَى أَرْوَاحِ جَمِيعِ الْأَمْوَاتِ الْمُسْلِمِينَ كَافَّةً وَعَامَةً خُصُوصًا
مِنْهُمْ إِلَى أَرْوَاحِ أَقْرَبَائِي الَّذِينَ أَذْكَرُهُمْ بِلِسَانِي *

معناسى : (يارب ، ھىمىتى كىتابىڭدىن اۇشبو شريف ساعىتىدە اوقۇلغانىنىڭ ئوايىنى مسلمان
مىتىلرنىڭ ھەر بىرىنىڭ جانلىرىنە ايرىشدىرگىل ، خىصوصا ھاضر تىلم ايلە ساناب ذكىر قىيلاچىم
اوزىمە ياقىن مىتىلرنىڭ جانلىرىنەدە ايرىشدىرگىل .)

بويى اوقۇغاندىن سوڭ اوزىنىڭ ياقىن مىتىلرىنى اسملىرى و آتالىرىنىڭ اسملىرى ايلە بروم بروم
ذكىر ايتۇب چىقار . مىثلا اۇشبو رەوشچە :

يارب : اۇشبو اوقۇلۇش قرآننىڭ ئوايىنى آتام فلان فلان اوغلىنىڭ ، آتام فلان فلان
تۇرىنىڭ ، آتام فلان فلان اوغلىنىڭ ، دوستم فلان فلان اوغلىنىڭ رۇح شريفلىرىنە ايرىشدىرگىل .)

(۱۶۶) آشاب ياچۇب بىترگاندىن سوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر :

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي وَسَقَانِي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ *

معناسى : (الحمد لله ، الله تعالى مېنى طويىدىدى و اچىردى و دىخى مېنى مسلمانلاردىن قىلدى .)

(۱۶۷) بىر كشى ايلە كۇرشكاج اۇشبو دعا اوقۇلۇر :

اللَّهُمَّ اجْمَعْ بَيْنَنَا بِالْخَيْرِ وَالسَّلَامِ وَاللَّفِّ بَيْنَنَا بِأَحْسَنِ الْكَلَامِ *

معناسى (يارب ، بىزنى ايزگىلىك و سلامتلىك ايلە كورشىدىرگىل و كوركەم سوزلر ايلە
الفت قىلىدىرغىل .)

(۱۶۸) بىر يىرىگە يابىر مجلسكە اوطۇرغاندىن سوڭ اۇشبو دعا اوقۇلۇر :

اللَّهُمَّ أَنْزِلْنِي مَنْزِلًا مَبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمَنْزِلِينَ *

معناسى : (يارب ، مېنى مبارك يىرىگە اينىدىرگىل . سىمىن خىرلى اينىدىرگۈچىسىڭ .)

(۱۶۹) بىر ضرر و زيان كىلسە اۇشبونى اوقۇر :

عَسَى رَبَّنَا أَنْ يَبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ *

معناسى : (شايد رببىز الله تعالى بىزنىڭ حالىمىزنى ياخشىغىنە آوشدۇرۇر . تەقىق بىز
رببىزغە رغبەت و اخلاص قىلغۇچىلىرىمىز .)

۱۷۰) قايغۇ ايرىشكاندە اۇشبو دعانى اوقۇر :

اللَّهُمَّ أَنْتَ عَبْدُكَ وَأَبْنُ عَبْدِكَ، رَضِيَتْ حُكْمُكَ وَقَضَاءُكَ . اسْئَلُكَ
أَنْ تَذْهَبَ عَنِّي غَمِّي وَحَزْنِي وَأَنْ تَرْزُقْنِي يَسْرَ عَسْرِي *

معناسى : (يارب تەقىق مېن سېنىڭ قۇلىڭمەن وقۇلىڭنىڭ اوغلىمەن . سېنىڭ حەكمىڭگە
وتقىدىرىڭگە راضىمەن ، سېنىدىن قۇرۇمەن مېنىم كوكلىمدىن قايغى وكۆينچى بىرمەكلىڭنى
وم قايغىمىڭنىڭ آرتىدىن شادلىغىنى دە نصىب ايتىمەكلىڭنى .)

۱۷۱) ياڭغا آينى كورگاندە اۇشبو دعانى اوقۇر :

اللَّهُ أَكْبَرُ * (۳ مرتبه) اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ
وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ * اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا هَلَالَ خَيْرٍ وَرُشْدٍ *

معناسى : (الله تعالى ھەر نەرسەدىن الوغراقدر . يارب ، بو آينى بىزگە امينلىك و ايمان ايله ھم
سلامتلىك و مسلمانلىق ايله طودرغىل . ودخى آنى بىزگە ايزگىلىك و طوغرىلىق آيى قىلغىل .)

۱۷۲) كوك كوكرە گاندە ويەشەن يەشەن گاندە اۇشبو دعانى اوقۇر :

اللَّهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا بِغَضَبِكَ وَلَا تَهْلِكْنَا بِعَذَابِكَ وَعَافِنَا بِرَحْمَتِكَ

معناسى : (يارب ، بىزنى آچۇوك ايله اولترمەگىل ، وعدابىڭ ايله ھلاك قىلماغىل :
ورحمتىڭ ايله بىزگە صەحت و عافىت بېرىگىل .)

۱۷۳) ياغمۇر ياوغاندە اۇشبو دعانى اوقۇر :

اللَّهُمَّ سَقِيَانِيغًا وَسَقِيَانَا فَعَا * اللَّهُمَّ اجْعَلْ صَيْبَ رَحْمَةٍ وَلَا تَجْعَلْ صَيْبَ عَذَابٍ *

معناسى : (يارب ، بو ياغمۇرنى بىزنىڭ اۇچۇن طاتلى و فائىدەلى مو قىلغىل . يارب ،
بويانغۇرنى رحمت ياغمۇرى قىلغىل ، عذاب ياغمۇرى قىلماغىل .)

۱۷۴) سبىق اوقۇدىن اول اۇشبو دعا اوقۇلۇر :

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا عِلْمًا نَافِعًا وَحِفْظًا كَامِلًا وَذَهْنًا شَامِلًا وَفَهْمًا ذَكِيًّا ،

وَتَوْفِيقًا لِتَحْصِيلِ الْعُلُومِ * اللَّهُمَّ أَخْرِجْنَا مِنْ ظُلُمَاتِ الْجَهْلِ

وَالْوَهْمِ ، وَآكِرْمَنَا بِنُورِ الْعِلْمِ وَالْفَهْمِ * اللَّهُمَّ افْتَحْ لَنَا أَبْوَابَ عِلْمِكَ

وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ رَحْمَتِكَ * بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ *

معناسى : (يارب ، بىزگە ئائىدەلى علملىكىنى وكوئىلگە تام آلونى وكىڭ ذھنى وزىرەك
 ۋەھنى نصيب قىلغىل ، يارب بىزنى نادانلىق وكوئىل قارا كىيلىغىدىن چىقارۇب علم وفهم نورى
 ايله جىمىتەگل ، يارب ، بىزگە علمك ايشكارلىكى آچقىل رحمت خزىنەلرگىنى صاچقىل ،
 اىكامل رحمت قىلغۇچى الله ، هر بر نەرسەسىنىڭ رحمتك ايله گنە حاصل بولمىقىدەدر)

۱۷۵) سبق او قو تمام بولغاندىن سوڭ اوشبو دعا او قۇلۇر :

الحمد لله الذى اخرجنا من ظلمات الجهل والوهم ونور قلوبنا بنور العلم
 والفهم اللهم اغفر لنا ولو الديننا ولاستاذنا ، وسلم ديننا ودينانا واجعل ملكنا
 سالماً وروفاً لنا ، بحق نبينا محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم

معناسى : (هر بر ماقتساو الله تعالى گە خاصدر . اول الله تعالى دركه بىزنى نادانلىق وفهمىزلك
 قارا كىيلىغىدىن چىقاردى ودخى بىزنىڭ كوئىللىرىمىزنى علم وفهم نورى ايله نورلاندى ،
 يارب ، بىغمىرىمىز محمد صلى الله عليه وسلم حقىنە بىزلىرىنىڭ گناھلىرىمىزنى ودخى آنا آنا
 واستاذىمىزنىڭ گناھلىرىمىزنى يارلقاغل ، بىزنىڭ دىنىمىزنى دە دىنىمىزنى دە تۇزۇك وسلامت قىلغىل
 ودخى پادىشاھىمىزنى سلامت هم بىزگە شىققىلى ومرحمىلى قىلغىل .) آمين

۱۷۶) هر رقتدە ۋەر اورنىدە او قۇرغە يارى تۇرغان دعاوذكر :

الحمد لله على كل حال ، فانه محول الأحوال ربنا اتنا فى الدنيا حسنة
 وفى الآخرة حسنة وقنا عذاب النار برحمتك يا ارحم الراحمين

معناسى : (هر حال اۇچۇن الله تعالى گە حمد قىلامىز . چۈنكىكە حاللىرىنى آوشدروچى
 اولدىر . يارب ، بىزگە دىنيادە دە آخىرتدە دە اىزگى حاللىرىنى نصيب ايتكىل .
 ودخى بىزنى جەننم عذابىدىن صاقلانغىل * اى رحيم الله ، هر نەرسەسىنىڭ رحمتكندىر .)

آى ايلرى .

۱۷۷) مسلمانلر يىللىرىنى حضرت رسولنىڭ مكە مكرمه دن مدينه
 منوره گە كوچكان يىلدىن باشلاپ حسابلىير . اول واقعه تاريخ ميلادى ايله
 ۶۲۲ نچى يىلدە ۱۷ نچى آۋگوستدە واقع بولمىشدر .

۱۷۸) مسلمانلر يىلنى آى يۇرشى ايله حسابلىير . قۇياش بايغاندىن
 سوڭ كوكدە آى بىيك نازك آلتۇن اوراق كىيى بولوب كورنگان وقتدە ، آى

باشى باشلانۇر . ۲۹ يا ۳۰ كۇندىن سوڭرە ايكنچى آى كورنگاچ
ايكنچى آى باشلانۇر . ۱۲ آى بىر يىلغە حساب قىلىنۇر .

(۱۷۹) عربچە آى اسملىرى اۋشبولردى .

محرم ، صفر ، ربيع الاول ، ربيع الآخر ، جمادى الاولى ، جمادى الاخرى ،
رجب ، شعبان ، رمضان ، شوال ، ذوالقعدة ، ذوالحجه ❁

(۱۸۰) يىل باشى محرم باشىدە باشلانۇر . كويسنچە . محرم ۳۰

كۇندىن ، صفر ۲۹ دن ، ربيع الاول ۳۰ دن ، ربيع الاخر ۲۹ دن ، جمادى
الاولى ۳۰ دن ، جمادى الاخرى ۲۹ دن ، رجب ۳۰ دن ، شعبان ۲۹ دن ،
رمضان ۳۰ دن ، شوال ۲۹ دن ، ذوالقعدة ۳۰ دن ، ذوالحجه قايسى
يىلردە ۲۹ دن قايسىلارندە ۳۰ دن كىلۇر . شول سىبىدىن آى يىلى قايسى
يىلردە ۳۵۴ ، قايسىلارندە ۳۵۵ كۇن بولۇر .

(۱۸۱) آى حسابىدە تەولكىنىڭ باشى قۇياش بايغاندىن سوڭ

باشلانۇر . ھەر كۇننىڭ كىچەسى اوزىدىن لك بولۇر . يا شۇمۇ آينىڭ
برنچى كىچەسى ايسكى آينىڭ آخرغى كۇندىن سوڭغى كىچەدە .
ايكنچى كىچەسى برنچى كۇندىن سوڭغى كىچەدە .

بايرام كۇن و كىچەلەر .

(۱۸۲) اهل اسلامنىڭ بىر يىل اچىدە مبارك كۇنلىرى (۱۴) در :

يىل باشى كۇنى ، عاشورا كۇنى ، ھىجرت كىچەسى ، مولد كىچەسى ،

رغائب كىچەسى ، معراج كىچەسى ، براءت كىچەسى ، فتح مگە كۇنى ،

قەر كىچەسى ، عىد فطر كۇنى ، عىد قربان كۇنى ، تشرىق كۇنلىرى .

(۱۸۳) يىل باشى كۇنى محرمنىڭ برنچى كۇنىدە . آى حسابىچە

يا شۇمۇ يىل باشلانغان كۇندە .

۱۸۴) عاشورا كۇنى محرمنىڭ (۱۰) نچى كۇنىدۇر. پيغمبىرمۇھەممەد ئىبىنە
 اللىھ سەلاممۇھەبەلر اۇشبو كۇنىنى مبارك ساناب روزە تۇتمىشار. كۆپ
 پيغمبىرلر بو كۇندە زور آفت وبلالردن قۇتلمىشار.

۱۸۵) ھىجرەت كىچەسى صفرنىڭ ۲۷ نچى كىچەسىدۇر. اۇشبو
 كىچەدە حضرت رسول حضرت ابوبىكر ايلە بىرلىككە مەككە مۇكرەمدىن
 چىقۇپ ۱۲ نچى ربيع الاولدە مەدىنە منورە شەھرىنە بارۇپ يىتمىشار.
 بو سفردىن سوڭرە اسلام دىنى ھەر طرفقە تارالۇپ اعتبارغە كىرمىشار.
 شول سببىدىن مىسلمانلارنىڭ يىللىرى اۇشبو يىلنىڭ محرمىدىن باشلاپ
 حساب قىلىناردۇر.

۱۸۶) مۇلد كىچەسى ۱۲ نچى ربيع الاولدەدۇر. پيغمبىرمۇھەممەد
 ئىبىنە اللىھ سەلام ۵۷۱ نچى سەنئەدە ۲۷ نچى آپرىلدە ۱۲ نچى ربيع الاولدە
 دىنياغە كىلمىشار. بو كۇن بۇتۇن دىنيا مىسلمانلىرىنىڭ دىنيا و آخرت
 سەئادەتلىرىنە سبب بولغان پيغمبىرمۇھەممەدنىڭ تۇغان كۇنى بولۇپ سببىلى
 مبارك كۇنلردۇر.

۱۸۷) رەئەب كىچەسى رەجبنىڭ بىرىنچى جەمئەسىنە قارشى كىچەدۇر.
 بو كىچەدە حضرت رسولنىڭ آتاسى حضرت ئابدۇللاھ ايلە ئانىسى حضرت
 آمنەنىڭ نىكاھلىرى اولۇپ بىرىنچى مەرتىبە كۆرشمىشاردۇر.

۱۸۸) مەراج كىچەسى رەجبنىڭ ۲۷ نچى كىچەسىدۇر. بو كىچەدە
 حضرت رسول كۆكلەرگە مۇنۇ واقەسىنى كۆرمىشار. بىش ۋەقت نىماز
 اوقۇپ اۇشبو كىچەدە فەرض قىلىنمىشار.

۱۸۹) بىرەت كىچەسى شەبەننىڭ (۱۵) نچى كىچەسىدۇر. رىۋايەتلەرگە
 قارىغاندە بىندەلەرنىڭ بىر بىلگە بخت و سەئادەتتى اۇشبو كىچەدە تەئىين
 قىلىناردۇر. شۇنىڭ اۇچۇن بو كىچە ايزىكى كىچەلەردىن سانالاردۇر.

۱۹۰) فەتىھ مەككە كۇنى رەئەبنىڭ ۲۱ نچى كۇنىدۇر. بو كۇندە

حضرت رسول ۱۲ مڭ قدر اسلام عسكىرى ايله مکه مكرمه نى كافرلر قولدىن اَلۇب قبلەز كعبە معظمەدن صنملرنى چغارتمىشدر.

(۱۹۱) قدر كىچەسى رمضاننىڭ ۲۷ نچى كىچەسىدەر. بو كىچە ياننىڭ قاي كۈنىدە بولووى آچق معلوم بولماسەدە، روايتلر بوينچە كۈنسىچە رمضاننىڭ ۲۷ نچى كىچەسىنە طوغرى كيلووى احتمال ايتلەدر. بو كىچەدە ايزگى عمللرنىڭ ئوابى باشقە كىچەلرگە قاراغاندە بىك كوب آرتقىدر.

(۱۹۲) عيد فطر كۈنى شۆالنىڭ بونچى كۈنىدەر. رمضان روزەسى تمام بولغاندىن سوڭ بايرام ايتلە طۇرغان كۈندەر. بو كۈندە عيد نمازى او قو هر مسلمانغە واجبدر. باى كشىلرگە عيد نمازىنە قدر فقيرلرگە فطرە صدقەسى بىرودە واجبدر.

(۱۹۳) عيد قربان كۈنى ذوالحجەنىڭ ۱۰ نچى كۈنىدەر. بو كۈندەدە عيد نمازى او قو واجبدر. ينە عيد نمازىدىن سوڭرە باى كشىلرگە قربان بوغازلاب اۋى جماعتلرېنى، احباب و خىرائى اكرام قىلودە واجبدر. بو كۈندىن اۋلگى كۈن (عرفە) كۈنى دىب اتالۇر. عرفە كۈنىدە مبارك كۈنلردىنەر. حج عمالرى اۋشبو كۈنلردە قىلنۇرلر. هر سەنە بۇتۇن دنيادىن جىيلغان بر نيچە يۈز مڭ حاجيلر عرفە كۈنىدە (عرفات) ئاۋندە دعا و عبادتدە بولۇرلر.

(۱۹۴) تشرىق كۈنلرى ذوالحجەنىڭ ۱۹ نچى، ۲۲ نچى و ۲۳ نچى كۈنلرىدەر. بو كۈنلردە بايرام كۈنلردىنەر. عرفە كۈنىنىڭ ايرتە نمازىدىن باشلاب تشرىق كۈنلرىنىڭ اۋنچىسىنىڭ ايكندى نمازىنە قدر جماعت نمازىدىن سوڭرە مسلمانلر هر طرفدە قچقروۇب تىككىر تشرىق اسملى تىككىرېنى قورۇرلر.

(۱۹۵) ينە هر جمعة كۈن بارچە مسلمانلر اوچۇن الوع بايرام كۈن بايراملارنىڭ ھەممىنى مسلمانلر فقيرلرگە ياردم ايتۇب دعا و باشقە ايزگى عمللر ايله اوتكەر و تىيشلىيەر.

سنت، قیلغان کشیگه بیک کوب ثواب بولوب، قویغان کشیگه قیامت ده بولور یا که پیغمبرمزنڭ شفاعتندن قوری قالور.

مستحب: پیغمبرمزنڭ قایسی وقتده قیلوب قایسی وقتده قویب قی اشلر یدر، قویغار کشیگه گناه و عذاب بولماسه ده قیلغان کشیگه ثواب واجر بولاچقدر. غیر شر و عاتدن بولغان اشلر ایکی توری بولادر آنلر: حرام، مکر و هدر. حرام شولدر که آنی قیلودن الله تعالی طیغان بولوونده هیچده شک و شبهه یوقدر. حرام قیلغان کشیگه جهنم عذاب بولوب، قویغان کشیگه الوغ ثواب واجر بولاچقدر، حرام اشنی حرام توگل دیگان کشی ایمانسز بولادر. مکره: اشلانمکی ناچار و چرکانچ بولغان اشلردر، آنی قویغان کشیگه ثواب بولوب قیلغان کشیگه گناه بولمق اغتمالی ده باردور.

بوردن باشقه عبادت لرنی بوزا طورغان اشلرده باردر که آنلرنی مفسد دیوب اشلر، مثلا نمازده قچقروب کولمک و سویلاشمک هم روزده آشامق و ایچمک بی در. بول طوروب قیلغانده بونڭ ایچونده بیک زور گناه بولاچقدر. بول بار عمل سیگز توری بولدی آنلرده: فرض، واجب، سنت، مستحب، مباح، حرام، مکر و هدر؛ بونلرنڭ بار یسینه بردن «افعال مکلفین» دیوبده ایته لر.

عبادت

بوسورنڭ ترکیجه سی قلیق قیلمق دیگان سوز. الله تعالی گه قلیق قیلوب سوز وانی قیابوب غیر مشروع عاتدن صافلانوا بله بولور، نیندای اشلر مشروع نیندای اشلر غیر مشروع بولد یغینی بنده لر بلسونلر ایچون آنلرنڭ اوز ارالان پیغمبرلر کوندرلدیکی «عقائد ترکی» کتابنده یازلغان ایدی، بو کتابده ایته لرنی اوگره تهچکدر.

اسلامده ایڭ الوغ عبادت لر بش بولوب ایڭ برنجیسی ایماندر. ت بش وقت نماز، اوچنچی عبادت هر یلنی رمضان آیتنده روز برنجی عبادت بای آدملر زکات بیرمک، بیسنچی عبادت بایلر عمرنده قیلمق در.

ایکنچی عبادت نماز

نماز شوندا این کورکام عبادت که: نمازده بنده الله تعالی که بزین اعضاسی ایله قتللی قیلادر، آنک ایچون نمازده باری اعضا ایله گنه قیلونه طوغان دورت تورلی اش بار: مثلا آیاق اوره باصوب طور و هم بوگلوب (بوکرایب) طور و، ما کلاینی یرکه قویوب یاطوب طور و، آیاقلرینی بوکلاب اوطرب طور و؛ بونلردن باشقه قولغه، کوزگه، تلگه، کوکل گه هر قایوسینه مخصوص عبتلر باردر. نماز ایچنده مشروعاتنک هر قسمی باردر مثلا: فرضی اون الکی، واجبی بوکتابده یازلغان اون، سنتی بوکتابده یازلغانی هم اون ایکی در، مستحسب سیگنر. غیر مشروعاتدن بولغان اشلری ده بار، صافلانیق ایچون آنلر ده بلیک لازم: مکر وهسی بوکتابه یازلغانی یکر می بش، مفسدی بوکتابه یازلغانی اون در.

شرط و رکن

نمازنک اون ایکی فرضی ایکیگه بولنوب آلتیسی نمازنی باشلاغانچیسونه در، آنلرغه (شرط) دیوب ایتوله در.

آلتیسی نمازنک ایچنده قیلونه طورغان اشلر، آنلرغه (رکن) دیوب ایتوله در.

شرطلرنک بونچیسسی نجاستدن طهارت

تنده یا ایسه کیومده یا ایسه نماز اوقی طورغان اورنده نجس بولسه شول نجسنی صو ایله یووب آرالامق (پا کلامک) شرطدر (فرضدر). نجسلی کو بیچده نماز اوقومق درست بولماز.

شرطلرنک ایکنچیسسی طهارتسزلکدن طهارت

طهارتسزلکدن پا کلانوهم صو ایله بولور شول روشچه که: ایکی قول به کلری ایله، ایکی آیاق طوبقلری ایله بیک یاخشیلاب یوولور؛ بیتنک بر قولاق یومشاقندن ایکنچی قولاق یومشاقینه قدر، ما کلائی ساچندن صافک آستینه قدر بولغان یرلری یوولور. هم آغزنی بوروننی چایقاپ باشینده یووشل تیک لازم بولور. طهارت آلوده ده مشروعات غیر مشروعات باردر: فرضی دورت،

سنتی بو کتابه یازلغانی اون ایکی، مستحبلری بیش، مکروه بولغانی سیگیز، مفسد بولغانی دغی سیگیزدر.

طهارت نڭ فرضلری

برنجی: بر مرتبه یوزنی یومق.

ایکنچی: بر مرتبه ایکی قولنی بله کلری ایله یومق.

اوچنچی: بر مرتبه باشنڭ دورتن برینه مسح قیلمق.

دورتنی: بر مرتبه ایکی آیاقنی طوبقلری ایله یومق.

طهارت نڭ سنتلری

برنجی: اعوذ بسمله ایله نیت ایتوب باشلامق، یعنی نماز اوقومق ایچون طهارت آلونی کوکلدن کیچرمک.

ایکدین: مضمضه، یعنی اوچ مرتبه آغزنی چایقامق.

اوچنچی: استنشاق، یعنی اوچ مرتبه بوروننی چایقامق.

دورنجی: مسواک، یعنی آغزنی یوغانده مسواک آغاچی ایله یا ایسه باش وایهین بارماقلر ایله تشلرنی اشقومق.

بشچی: قوللرنی یوغانده، بارماقلرین آراشدروب یومق.

آلنچی: صافاللی کشیلر صافاللرین آراشدرمق.

یدچی: هر اعضانی اوچار قات یومق.

سیگیزچی: باشقه مسح قیلغانده دورتن برینه گنه مسح قیلماينچه بتونله ینا مسح قیلمق.

طبرنجی: ایکی قولاقه مسح قیلمق.

اینچی: موینغه مسح قیلمق.

اون برنجی: طهارت آغانده طوقناب طورماينچه بر طوطاشدن آلوب بترمک.

اون ایکنچی: طهارتنی ترتیبی ایله آلمق.

طهارت نڭ مستحبلری

برنجی: طهارت آلاچق صونی اوزی حاضرلمک.

ايکنچى: طهارت آلفانده قبلغە قارشى بولمق.

اوچنچى: صو چچراماسداى بيوك يرده طهارت آلمق.

دورتنچى: طهارت آلوب بترگانچه اوزىنى بيك ككىم رجھلى كشى ديوب بلوب طورمق.

بشنجى: طهارت آلفانده اوقورغە تيوشلى بولغان دعالرنى وقومق.

طهارت نڭ مكر وهلرى

برنجى: طهارت نڭ سنت عمللرندن برهرسىن قالدرمق.

ايکنچى: صونى كوب توگوب اسراف قيلمق.

اوچنچى: بوروننى اوڭ قول ايله سنگرمك.

دورتنچى: اعضالرنى يوغانده صونى كشىدن سالدرمق.

بشنجى: يوزنى يوغانده صونى بيك قاطلى اورمق.

آلتنچى: طهارت آلفانده دنيا سوزى سويلاشمك.

يدينچى: اعضالرنى بوغان صوغه توكرمك يا ايسه سنگرمك.

سيگزنچى: باشقه بر مرتبه دن آرتق مسح قيلمق. (بو اشلر نڭ بار چەستىدىن

صاقلانمق لازم).

طهارتنى بوزا طورغان نرسه لرى

برنجى: عورتدن كىلگان نچسلر (۱)

ايکنچى: جراحتدن قان، صارى صو كىبى نرسه لرى كىلمك.

اوچنچى: بوروندىن، آغزىدىن، يا ايسه باشقه سلامت اعضادىن قان چىقىرىش

دورتنچى: آغز طولوسنچە قوصمق. (فارق قوصوده ضرر يوق)

بشنجى: ياطوب يا ايسه سويالوب يوقلامق.

آلتنچى: نماز ايچنده طاوش ايله كولمك.

يدينچى: كوزدىن قانلى، لايلالى ياش كىلمك.

سيگزنچى: اينسروب يا كه باشقه چه آگسىز بولمق.

(۱) عورت نچسلرى: (ضرطه، بول، تيزك، قورت) كىبى نرسه لرى.

طهارتسز كشى

طهارتسز كشىنىڭ ھېچ بىر نامازنى اوقۇۋى درست توگل، طهارتسز ناماز اوقۇدن كىرلىك خۇفى باردى. طهارتسز كشىنىڭ قرآنى ھىم قرآن آيتلىرى يازىلغان نىرسە لىرىنى طوتۇۋىدە درست توگلىدى (مكىر ۋەدىر). بۇقچە ايله طوتۇدە، كوگلىدىن يا ايسە قولغە طوتماينچەغىنە قاراب اوقۇدە ضرر يوق.

نامازنىڭ شرطلىرىدىن اوچىنچىسى ستر عورت

يعنى ناماز اوقۇغاندە عورت بولغان اعضالىرىنى پاك كىوم ايله قابلاۋدىر، اگر عورت قابىلانماغان بولسە ناماز درست بولماس.

عورت بولغان اعضالىرى

ايرلىرىنىڭ عورتلىرى آلن ھىم آرت ياقلىرىدىن كىدىك آستىدىن تىز آستىنە قىر بولغان يىرلىرىدىر. شول يىرلىرى قابىلانغان بولسە باشقە يىرلىرى قابىلانماغان بولسەدە ناماز درست بولۇر. خاتۇنلىرىنىڭ بتون يىرلىرى عورت بولۇپ، بىك آز يىرىگىنە عورت توگلىدى. يعنى آياقلىرىنىڭ باشلىرى طوبىقە قىر ھىم ايكى قولىنىڭ اوچلىرى بلازىككە قىر ھىم يوزىنىڭ طهارت آغاندە يۇولا طورىغان يىرلىرى. بۇندىن قالغان تىنلىرىنى يات كىشىلىرىگە كورساتمىك بىك الوغ گىناھدىر. عورت بولماغان اعضالىرىنى قابىلاماۋارى ادبىسىزلىكىدىر.

دورتنچى شرط وقت

يعنى ھىر نامازنى اوزىنە بىرلىگىن وقتىدە اوقۇ فرض بولۇر، وقتىدىن لىگارى اوقۇلسە نامازدىن كىتماس. اگر وقتىدىن سوگىفە قالدۇرلسە ناماز قىضا قىلىنۇپ اوقۇلۇر؛ لىكىن وقتىدىن كىچىكىدىرگان اىچون بىك الوغ گىناھ بولۇر.

بىشىنچى شرط قبلە

ناماز اوقۇغاندە قبلەغە قارشى بولۇپ اوقۇمۇق فرىصدىر. قىسدا قبلەدىن باشقە يىرگە يۇنالىپ اوقۇ درست توگل. اما بىر بىر عنىر سىبىلى بولسە اول وقتىدە درست بولۇر.

قبله قایده؟

قبله مکه مکرمه شهرنده (کعبه الله) اسملی بر الوغ عبادت خانه نڭ اورنیدر .
بتون مسلمانلر نمازی شونده طابا قاراب اوقورغه تیوش؛ بزنڭ بو یرلرده قبله
توشلک باغنده، یعنی توش وقتنده (ساعت اون ایکیدن صوڭ) قویاش طورا
طورغان طرفده در .

آلتینچی شرط نیت

یعنی اوقولاچق نمازغه کوڭل ایله پیلگیلاب طورمق؛ مثلا اوپله نمازین
اوقوغانده ایکندی، یا ایسه آخشام دیوب نیت قیلونسه، یا ایسه بره آدم
کیلوب نرسه نمازی اوقیسڭ دیوب صورغانده جوابقه آبدراب طورلسه اول
نماز نمازدن کیتماس .

نیتده بیگراک کوڭل نیتی شرطدر . نماز نڭ شرطلری بیان قیلنوب بتدی،
بارین برگه جیوب اینکانده اوشبولردر: (نجسدن طهارت، طهارتسراکدن
طهارت، ستر عورت، وقت، قبله، نیتدر .

رکنلرینڭ بونچیمسی تکبیر تحویمه

یعنی (حراملاو تکبیری) آنڭ ایچون نمازغه کرشکانده ایڭ اوّل (الله
اکبر) دیوب قولاق قاغوب کرشلدر . الله اکبر دیوب نمازغه کرشکاندن صوڭ
عادنده حلال بولغان آشاو، ایچو، سویلاشو کبی اشلر همه سی حرام بولادر .
شونڭ ایچون بو تکبیرگه (تکبیر تعریمه) دیوب ایتوله در . و بوکا (تکبیر
افتتاح) دیوبده ایتلر .

ایکینچی رکن قیام

یعنی نماز اوقوغانده هر رکعتک اوچ آیت اوقور قدر آیاق اوره باصوب طورمق در .

اوچنچی رکن قرائت

(قرائت) اوقو دیگان سوز، یعنی قیامده وقت اوچ آیات قدر قرآن اوقو
فرضدر، نماز اوقوچی کشی اوزی ایشتوراک درجهده بولسون .

دورنچی: جلسه، یعنی ایکی سجده آراسنده (سبحان الله) دهر قدر اطوروب طورمق.

بشنچی: قعدۀ اولی، یعنی اوج، یا ایسه دورت رکعتلی نمازده ایکی رکعت اوقوواج تشهد اوقور قدر اطوروب طورمق.

آلتنچی: تشهد، یعنی قعدده شول (التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالطَّيِّبَاتُ *
السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ * السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ
الصَّالِحِينَ * أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ) نى اوقومق.

یدنچی: سلام، یعنی نماز دن چقغانده (السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ) دبوب چقمق.

سیگزنچی: جهر، یعنی ایرته، آخشام، یستونمازلرنه امام قرائتنی قچقرو ب قیلیمق.

طوفزنچی: اخفا، یعنی ایکندی، اوپله نمازلرنده امام هم یالغز اوقوچی قرائتنی یاشرون قیلیمق.

اوننچی: سکوت، یعنی امام قرائت قیلغانده او یوغان کشی طیکلاب طورمق.

نمازنگ واجبلرندن بهره سی قالسه، اگر قالدروچی اوزی تلاب قالدرسده نماز دن کیتار، لکن قالدروچی بیک زور گناهللی بولور. اگر یا کیش (اونوتلوب) قالسه اول وقتده (سجده سهو) قیلو واجب بولور.

نمازنگ سنتلورین بیان.

برنچی: اذان، یعنی نمازلرننگ وقتی کرگاج هر فرض نماز ایچون اذان

اوقو سنت بولور. اگر مسجدده اذان اوقولسه محلهده بوهان خانه لرده اذان اوقو لازم توگلدر، بر اذان یتهدر.

اذان شولدر: اول دورت مرتبه (الله اکبر) دیوب، سوکوره ایکی مرتبه

(اشهد ان لا اله الا الله) دیوب، سوکوره ینه ایکی مرتبه (اشهد ان محمدا رسول

الله) بوندن سوکوره ینه ایکی مرتبه (حی علی الصلوة) وایکی مرتبه (حی علی

الفلاح) ینه ایکی مرتبه (الله اکبر) دیوب اینکاندن سوک بر مرتبه (لا اله الا

الله) دیوب ایتولور. آندن سوک اذان دعاسین اوقوب دعا ایتلور.

ایکنجی: قامت، یعنی هر فرض نمازنی اوقور آلدندن آباق اوستینه طوروب قامت اوقومق. قامت هم اذان کبی، لیکن قامت بر آز آشغوبراق، اذان صوزوبراق اوقولور. ینه بر آیرماسی قامت اوقولدندن صوکره دعا قیلنماز وقامتده (حی علی الفلاح) لفظینی ایتکندن صوکره ینه ایکی مرتبه (قد قامت الصلوة) لفظینی ایتورگه تیوش بولادر.

اوچنجی: قوللرنی هررکنده تیوشلی روشنچه طومتق، مثلا تحریمه وقتنده بارماقلرنی طاراتوب باش بارماقلر قولاق یومشاقینه تیگانچه کوتارمک. قیامده وقت قوللرینی باغلاب کندک آستینه قویوب طورومق. رکوعده وقتنده تز فابقاچی اوستینه اوچنی قویوب بارماقلرنی طاراتوب طورومق. سجدهده وقتنده یرگه توشاب بارماقلرنی قسوبراق طورومق. قعدده وقتنده ایکی تز اوستینه اوز حالنچه گنه قویوب طورومق.

دورتنجی: ثنا اوقومق، یعنی تکبیر تحریمه قیلوب قوللرنی باغلاغانندن صوکره (سبحانک اللهم و بحمدک و تبارک اسمک و تعالی جدرک و لا اله غیرک) نی اوقودر.

بشنجی: اعدو ذیسمله، یعنی ثندان صوکره سورۀ فاتحه اوقوغانچه اعدو ذیسمله اوقومق. آلتنجی: آمین دیمک، سورۀ فاتحه ایله ضم سورۀ آراسنده ایتولور؛ یاشرون طلوش ایله.

یدنجی: کوچو تکبیرلری، رکوعغه بارغانده، سجده گه بارغانده، سجددن طورغانده هم قعدده گه اوطورغانده بور مرتبه (الله اکبر) دیوب ایتمک.

سیگزنجی: رکوع تسبیعی، رکوعده اوچ مرتبه (سبحان ربی العظیم) دیمک.

طوقزنجی: سجده تسبیعی، سجدهده هم اوچ مرتبه (سبحان ربی الاعلی) دیمک.

اوننجی: تسمیع هم تحمید، یعنی رکوعده قومه گه کیلگان وقتنده اول (تسمیع

اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ) ديووب. بوندن صوڭ يينه بر مرتبه (رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ) ديمكدر. (۱)

اون برنچي: صلوات هم دعاء قعدۀ آخيره ده (صوڭفي اوطور شده) تشهد تمامنده شول صلوات شريفه ني اوقومق: (اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ اِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ * اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ اِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ) ديووب اوقودقن صوڭ شوشي (دعاء جامع) ديووب ايتولگان دعا هم اوقولور. (رَبَّنَا اِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ).

اون ايكنچي: قعلني تيوشلي روشنچه قيلمق، شول روشچه كه: صول آياقني ياني ايله توشاب اوڭ آياقنڭ بارماقن بون قاداب اوڭچه اوستينه اوطورلور. اما خاتونلر هر ايكي آياقنريني اوڭ ياقغه چيغاروب اوطورولور.

نمازنگ مستحبلرين بيان.

برنچي: نمازده اوقولاچاق نرسه لرنى تجويد ايله بيك درستلاب اوقومق. اگر معناسى بوزولورلق ياڭلش اوقولسه اول نماز نمازدن كينماز. آنداي كشيذرنگ درست اوقورغه اوگرانولرى فرض بولور.

ايكنچي: سوره لرنى مستحب بولغان روشچه قوشمق، مثلا ايرته واويله نمازلرنده اوزون سوره لر قوشوب، ايكندى ويستوده اورتاچه لرنى، اخشامده اياڭ قسقه لرنى اوقومق. دضى اوڭلگى ركعتكه قاراغانده ايكنچى ركعتده قسقه راقى سوره قوشمق.

اوچنچي: نماز ايچنده بوتكرو هم مشناونى ممكن قدر طوقتا توب طورمق، اگر ايسناو كيلسه قيامده وقتده اوڭ قول آرقاسيله باشقه وقتده صول قول آرقاسيله قابلا رغه تيوش.

(۱) امام بولسه بارى (سمع الله لمن حمده) گنه ديور. مقتدى بولسه بارى (رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ) گنه ديور. اما مفرد هر ليكسني ده ايتور.

دورتىچى: تسبيح لرنى اوچدن آرتدومق: طاق اينوب ۵، ۷، ۹ كىي.
 بشنچى: هر ركنده كوزلرنى تيوشلى روشنچه طومتق. مثلا قيامده وقتك
 سجده اورنينه، ركوعده آياقلرغه، سجدهده بورون اوچى چىتلرينه، قعدده
 الكتغه سلام بيرگانده اياك باشينه قارارغه تيوش بولادر.
 آلتىنچى: ايرلرنى قوللرى جيگدن چىققان بولوب، خاتونلرنى قوللرى جيگ
 ايچنك بولمق.
 يدنچى: نماز ايچنده بيك توبانچىلىكلى قيافنده بولمق.
 سيگرتنچى: سلام بيرگانده آرتدغى آدملرگه ياكاق كورنورليك درجده
 بورولمق، كوكرك بورولماسون.

مصلى

نماز اوقوچى كشيگه عربچه (مصلى) ديوب ايتوله در. ايمدى بلگن
 (مصلى) اوچ تورلى بولادر: برسى (منفرد) يعنى يالغزغنه اوقوچى آدم. ايكنچىسى:
 (امام) يعنى بر نيچه آدمنى اوزينه ايارتوب نماز اوقوچى كشىدر. اوچنچىسى:
 (مقتدى) امامغه اياروب اوقوچى كشىدر.

تورلى نمازلىر

نمازلرنىڭ قايسىلىرى فرض، قايسىلىرى واجب، قايسىلىرى سنت وقايسىلىرى
 مستحب در. فرض بولغان نمازلىر هر كوننى بيش وقت نماز هم هفتهده بر جمعه
 نمازى وبوندىن باشقه فرض كفايه بولغان جنازه نمازىدر.
 واجب نمازلىر: يستو نمازى سوگنده اوقولا طورغان وتر نمازى هم يلك
 ايكى مرتبه عيد نمازلىدر.

سنت نمازلىر: فرض نمازلرنىڭ اولنده هم آخرنده اوقولا طورغانلىدر،
 بونلردن باشقه رمضان شريف آينده تراويح نمازلىدر.
 مستحب بولغان نمازلىر: نفل نمازلىدر.

فرض نمازلرنىڭ بونچىسى ايرته نمازى

ايرته نمازنىڭ وقتى طاك آتقاندن باشلاب قوياش چىققانچهدر.

ایرته نماز ینک ایکی رکعت سنتی، ایکی رکعت فرضی بولوب باریسی دورت رکعتدر، اذان اوقلدندن سوکوره ایکی رکعت سنتی اوقولور، سوکوره قامت اوقولوب، ایکی رکعت فرضی اوقولور. فرضدن بوشاغانندن نماز آخرنده قیلونه طورغان عمللرنی قیلقاچ نماز تمام بولور. ایرته نماز ینک سنتینه نیت قیلور روشی: (نیت قیلدم ایرته نماز ینک ایکی رکعت سنتینی اوقومقغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دیوب قولاق قافغانندن سوک تمولی روشنجه ایکی رکعت نماز اوقورسز! فرضینه نیت قیلور روشی: (نیت قیلدم ایرته نماز ینک ایکی رکعت فرضینی اوقومقغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دیوب کرشکاچ ینه سنتی کبی ایکی رکعت نماز اوقورسز. سوکوره نماز آخرندهغی دعانی قیلوب اش تمام بولور.

نماز سوکندهغی دعا و ذکرلر (۱)

سلام بیروب سلام دعاسین اوقوب بیتنی سیپاغانندن سوک شوشی:

سَبَّحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ *

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ * مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ

يَشَأْ لَمْ يَكُنْ (ذکرلرینی اوقوجاچ اغوذ بسمله ایله شول آیه الکرسینی اوقورسز.)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۝ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا

(۱) معلم الفندی! شاکردلر ایرته نمازین اوقورغه توشنوب بتماینجه بو دعالرنی اوقونه باشلاماگزنی مصلحت کوره، اوشاماق آیه الکرسینی تمام بلماینجه (اللهم تقبل الخ) دعاسینه باشلاماسز! بو دعالرنده بلوب بترگانندن سوک ایرته نمازین دعالری ایله تمام ادا قیلورغی توشگانلری بعتند، گنه (اویله نمازی) درسینه باشلاتورسز!

فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَلِكُنِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ
 يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ
 إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ*

بونی اوفوغاندن سوک بر مرتبه (سبحانک یا معبود) دیوب اینکاج اوطوز
 اوچ مرتبه (سبحان الله) اوطوز اوچ مرتبه (الحمد لله) واطوز اوچ مرتبه (الله
 اکبر) دیوب ایتورسوز، بوندن سوک (لا اله الا الله محمد رسول الله * لا اله
 الا الله وعده لا شریک له * له الملك وله الحمد وهو على کل شیء قدير) کلمه
 توعینتی بر مرتبه اوقوغاچ (دعاء جامع) بر مرتبه اوفولور و صوگره قول کوناروب
 نماز دعاسین اوقوب دعا قیلنور.

نماز دعاسی:

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا صَلَوَاتِنَا وَصِيَامِنَا وَقِيَامِنَا وَقِرَاءَتِنَا وَرُكُوعِنَا
 وَسُجُودِنَا وَقُعُودِنَا وَتَسْبِيحِنَا وَتَهْلِيلِنَا وَتَخْشَعِنَا وَتَضَرُّعِنَا*
 اللَّهُمَّ تَهَمِّ تَقْصِيرِنَا وَتَقَبَّلْ تَمَامِنَا وَاسْتَجِبْ دُعَانَا وَاغْفِرْ
 أَحْيَاءَنَا وَارْحَمْ مَوْتَانَا يَا مَوْلَانَا* اللَّهُمَّ اخْفِظْنَا يَا فَيَاضَ مِنْ
 جَمِيعِ الْبَلَايَا وَالْأَمْرَاضِ* اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا هَذِهِ الصَّلَاةَ الْفَرِضَ
 مَعَ السَّنَةِ مَعَ جَمِيعِ نَقْصَانَاتِهَا بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ وَلَا تَضْرِبْ بِهَا

وَجُوهَنَا يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ وَيَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ * تَوْفِنَا مُسْلِمِينَ
وَالْحَقْنَا بِالصَّالِحِينَ * وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ * بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ *

فرض نماز لرنڭ ايکنچيسی اويله نمازی

اويله نمازینڭ وقتی توش آوشقاندن باشلاب ایکندی نمازی وقتی
کرگانچیدر. اويله نمازی اول دورت رکعت سنت. سوکره دورت رکعت فرض،
فرضدن سوکره ینه ایکی رکعت سنت بولوب باریسی اون رکعت نمازدر. بو
کمه سنتلرین اوقوماینچه باری فرضنغه اوقوسه ده نماز اوستندن توشار،
لکن سنتنی فالدرغان ایچون تیوشلی جزاسین کوره چکدر.
(سؤال) سنتنی فالدرغان کشیگه جزاسی نرسه؟

اوقو روشی

(نیت قیلدم اويله نمازینڭ دورت رکعت سنتینی اوقومقغه خالصا لله تعالی
الله اکبر) دیوب کرشکاندن صوڭ (ثنا، تعوذ بسمله) سوڭنده سورۀ فاتحه هم
ضم سورۀ ایله بر رکعت ایتوب اوقوغاچ ایکنچی رکعتکه فالقولور.
ایکنچی رکعتده بسمله ایله سورۀ فاتحه هم ضم سورۀ سوڭنده رکوع سجود
قیلغاندن صوڭ قعدۀ ایتلور، تشهد اوقوغاچ اوچنچی رکعتکه طورولور.
بو اوچونچی رکعتکه هم بسمله ایله فاتحه، ضم سورۀ بعدنده رکوع سجود ایتوب
دورتنچی رکعتکه طورولور، دورتنچی رکعت دخی اوچنچی رکعت کبی اوقولوب
رکوع سجود بعدنک قعدۀ آخیرگه اوطورولور. تشهد، صلوات، دعا بعدنک سلام بیرلوب
دورتن رکعت سنت تمام بولور. بوندن صوڭ قامت ایله فرضنی اوقومق لازم بولور.
فرض اوقو روشی: (نیت قیلدم اويله نمازینڭ دورت رکعت فرضینی
اوقومقغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دیوب کرشکاج معلوم بولغان روشجه ایکی
رکعت اوقوغاچ اولگی اوطوروشقه اوطورولور. تشهدنی اوقوغاچ اوچنچی رکعتکه

طوروب، بسمله ایل سورهُ فاتحه اوقودقندن سوگره رکوع سجود ایتوب دورتنچی رکعتکه طورولور، دورتنچی رکعت هم باری سورهُ فاتحه ایلگنه تمام ایتلور. سوگره قعدهُ آخیره گه اوطوروب تشهد، صلوات، دعا اوقودقندن صوڪ سلام بیرلوب فرض تمام بولور. ایکی رکعت سنتی گنه قالور.

سنتینه نیت روشی: (نیت قیلدم اوایل نمازینک ایکی رکعت سنتینی اوقومقغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دیوب کرشکاج ایرته نمازینک ایکی رکعت سنتی کبی ایکی رکعت نماز اوقوب سلام بیروب اوایل نمازندن بوشانورسز! تنبیه: دورت رکعتلی فرض نمازلرنک اؤلگی ایکی رکعتنده گنه سورهُ فاتحه هم ضم سورهُ تیوشلی بولوب قالغان ایکی رکعتلرنده اوقولماسده باری (سبحان الله) دیهچک قدر باصوب طورلسده یاریدر. اما اوقوغان صورته بیک زور ثواب بولاچقدر. وقت ایرکن بولغانده البته اوقو کیرهک بولادر.

فرض نمازلرنک اوچنچیسسی ایکندی نمازی

ایکندی نمازینک وقتی اوایل وقتی چقغاندن باشلاب قویاش بایوغانچه در. قویاشنک توسی صرغلت بولغانغه قدر اوقو مستحبدر. ایکندی نمازی دورت رکعت فرض بولوب نیتی شولدر: (نیت قیلدم ایکندی نمازینک دورت رکعت فرضینی اوقومقغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دیوب کرشکاندن صوڪ اوایلنک دورت رکعت فرضی کبی دورت رکعت نماز اوقوب تشهد، صلوات، دعا بعدنه سلام بیروب هم تیوشلی دعازلرین قیلوب نماز تمام بولور.

دورتنچی فرض نماز اخشام نمازی

اخشام نمازینک وقتی قویاش بایوغاندن صوڪ کوکده گی قراللق (شفق) بتکانچه در. اخشام نمازی اول اوچ رکعت فرض، سوگره ایکی رکعت سنت بولوب باری بش رکعتدر. اوقووی شول روشچه: (نیت قیلدم اخشام نمازینک اوچ رکعت فرضینی اوقومقغه خالصا لله تعالی الله اکبر) دیوب نیت ایل اوچ رکعت نماز اوقولور، ایکی رکعتین اوقوغاچ قعدهُ اولی قیلوب اوچنچی رکعتی قرائتسزگنه

اوقولسه ياريدر. سنتينه نيت روشى: (نيت قيلدم اخشام نماز يندك ايكي ركعت سنتيني اوقومقغه خالصا لله تعالى الله اكبر) ديوب كرشوب ينه ايكي ركعت نماز اوقورسز سوكره نماز تمام بولور.

بشنچي فرض نماز يستو نمازى

يستو نماز يندك وقتى شفق باتقاندين (قوياش بايوغان يافدهغى قزلىق بىكاندن) صوكت طاك آتقانچهدر. يستو نمازى دورت ركعت فرض، ايكي ركعت سنت بولوب باريسى آلتى ركعتدر. اوقو روشى: (نيت قيلدم يستو نماز يندك دورت ركعت فرضيني اوقومقغه خالصا لله تعالى الله اكبر) ديوب نيت ايتوب دورت ركعت فرض نماز اوقولور، بوندن صوكت ينه (نيت قيلدم يستو نماز يندك ايكي ركعت سنتيني اوقومقغه خالصا لله تعالى الله اكبر) ديوب نيت ايتوب اخشام سنتى كى ايكي ركعت سنت اوقولوب نماز تمام بولور.

اخطار: هر كوننى فرض بولغان بش وقت نماز هر قابوسى آبرم آبرم بيان ايتلوب بئدى. فرض نمازدن جمعه نمازى ايله جنازه نمازى غنه بيان قيلونهسى قالدى، انشاءالله وقتيله آنلرده بيان ايتلور. كونده بش وقت فرض نمازدن باشقه (وتر) اسملى بر واجب نماز بار آيده حاضر بيان ايتوب كينمك لازمدر.

واجب نمازلردن برسى وتر نمازى

وتر نماز يندك وقتى يستودن صوكت طاك آتقانچهدر، يستودن الك درست بولماز، وتر نمازى ده اخشام نمازى كى اوچ ركعتدر، لىكن اخشامغه قاراغانده بونك اوچنچي ركعتنده آبرما (فرق) باردر. وتر نماز بين اوقو روشى: (نيت قيلدم اوچ ركعت وتر نمازىنى اوقومقغه خالصا لله تعالى الله اكبر) ديوب كرشوب ايكي ركعت اوقوغاچ قعده قيلنوب تشهدنى اوقوغاچ اوچنچي ركعتكه عورولور، اوچنچي ركعتده اول بسمله سوكره سورة فاتحهنى اوقوب ضم سوره قيلدندن صوكت نعيمه وقتندهغى كى قوللارنى كوناروب قولاق قاقغاچ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 ینہ قوللرنی باغلاب شول (قنوت) دعاسی اوقلور: (اللهم انا نستعینک

ونستغفرک ونوعمن بک ونتوکل علیک ونثنی علیک الخیر

نشکرک ولا نکفرک ونخلغ ونترک من یفجرک * اللهم ایاک

نعبد وک نصلی ونسجد وایک نسعی ونحفد نرجو رحمتک

ونخشى عذابک ان عذابک بالکفار ماحق) بو قنوت دعاسینی

اوقوغاچ رکوع سجود قیلوب هم فعدہ آخیره گه اوطوروب تشهد، صلوات، دعا
 اوقوغاچ سلام بیروب نماز تمام بولور.

نمازده مکروه بولغان اشلر

برنجی: سنت عمللرندن بررسین گنه بولسه قویوق.

ایکنجی: قرائتنی رکوعده تمام ایتمک.

اوچنجی: یالان باش اوقومق.

دورنچى: کیوم یا ایسه تن ایله اوچدن کیم اوینامق (طوتقالامق) اگر

اوج بولسه عمل کثیر بولوب نماز بوزولور.

بشنجی: بلاکارن صرغانوب اوقومق.

آلتنجی: عورت اورتورلیک اشطان ایله گنه اوقومق.

یدنجی: موینی بوروب بر یاغنه قارامق.

سیکرنجی: کیومنی بهیله میچه اوقومق، یا ایسه ایگ باشینه غنه سالوب اوقومق.

طوقزنجی: سوره لرنگ ترتیبین بوزوب قوشوق مثلا (هفتیک ننگ آخرندن

آلغنه نابا قوشوب کیلو کبی).

اوننجی: آراده سوره فالدروب قوشوق مثلا اولگی رکعتده (فال یا ایها

الکافرون) سوره سین قوشوب ایکنجی رکعتده (تبت یدا) سوره سین قوشو

کبی، آراده (اذا جاء نصرالله) سوره سی فالادر.

اون برنجی: اولگی رکعتده گی سوره دن اوج آیات قدر اوزون بولغان سوره نی ایکنچی رکعتکه قوشودر.

اون ایکنچی: ما کلاینی برکه تیورما ینچه چالما، یا ایسه بورک ایلانہ سینہ سجده قیلمق.

اون اوچنچی: آغزغه بر بر نرسه قابوب اوقومق، اوقوغه زیان کیتوزماسه ده. اون دورتنچی: جماعت ایله اوقوغانده آلتده غی صفده اورون بولا تورب آرتده غی صفده اوقومق.

اون بشنچی: قیامده بر آیاقه باصوب آوشوب راحتلانوب تورمق. اون آلتنچی: طهارت قستالوپ تورمق. اون یدنچی: یانوب تورغان اوطقه فارشی نماز اوقومق. (لامپاغه فارشی بولسه ده زیان یوق، میچ کبی یانا تورغان کبی بولورغه کیرهک).

اون سیگزنچی: رکوع سجود تسبیح لرین بارماق ایله صاناماق. اون طوقزنچی: کوزگیگه فارشی اوقومق (اگر پرده ایله قابلانغان بولماسه). یکرمنچی: کوزلرنی یوموب اوقومق.

یکرمی برنجی: بر سوره نی بر نمازده ایکی مرتبه قوشمق. یکرمی ایکنچی: نماز ایچنده عنرسز طاماق قرمق هم یونکر مک. یکرمی اوچنچی: باشده غی کیوم نوشسه آلوب کیمک.

یکرمی دورتنچی: رکوع، سجود، قعدده سنت بولغان روشنچه تورماو. یکرمی بشنچی: تش آراسنده بولغان بورچاقدن کچکنه بر نرسه نی یوتوق، اگر بورچاقدن زور بولسه آشاودن حساب ایتلوب نماز بوزولور.

نمازنی بوزا تورغان نوسه لر

برنجی: نماز ننگ فرضلوندن برسینگنه بولسه ده قالمق.

ایکنچی: نماز ایچنده سوزلاشمک.

اوچنچی: نماز ایچنده طاوش ایله کولهک.

دورتنچی: نمازغه کرشکچ آشاو ایچو.

بشنجی: نماز ایچنده ایکی قول ایله اشلانورلیک بر اش قیلماق، بر قول ایله گنه بولسه ده، یا ایسه بر رکنده بر اشنی اوچ مرتبه قیلماق.
 آلتنجی: قرائتنی قرآندن قاراب اوقومق.
 یدنجی: نماز ایچنده دنیا اشینی صوراب دعا قیلماق.
 سیگرنجی: ایرته نمازین تمام اینکانچه قویاش چیقماق.
 طوقرنجی: نماز ایچنده دنیا اشنی ایچون طاوش ایله یقلامق.
 اوننجی: قرائتنی معناسی بوزولورلق یا ککلیش اوقومق.
 شول اون تورلی اشدن برسینگنه بولسه ده نمازده قیلنسه نماز بوزولادر.
 قایتاروب اوقو فرض بولادر. اکر قصدا (یوری) قیلنسه اول وقتده بیک اولوغ گناه هم بولادر.

جماعت نمازی

نمازنی جیولشوب اوقو واجب مرتبه سنک بولغان سنندر. جیولشوب اوقولغان نماز (جماعت نمازی) دیوب ایتوله در. اکر ایکی کشینگنه بولسه ده برکه اوقوسه لر جماعت نمازندن حساب قیلنوب بیک الوغ ثوابلی بولورلر. نماز جماعت ایله اوقوغانده آرادن برسی باش بولوب اوزینه باشقه کشیلرنی ایبارتوب اوقوته در. بوکا امام دیورلر. امامغه ایبارگان کشیلرکه مقتدی دیورلر. اوللرده هم شهرلرده بتون خلق برکه جیولوب نمازنی اوقوسونلر ایچون مخصوص قیلوب صالغان مسجدلر بولادر. اول مسجدده هر وقتده امام بولورغه دیوب بیلگیلاب قویلغان کشیلر بولادر. شول برده بولغان کشیلر همه سی مسجدکه یوروب بیلگیلانگان امامغه اویوب (ایاروب) نماز اوقیلر. مسجدلرده امام بولغانی کبی بر مؤذن (اذان اوقوچی کشی) ده بولادر. بش وقت نمازنگ بارچه سنده مؤذن منارهغه (اذان اوقورغه بیلگیلانگان اورنغه) چغوب اذان اوقیلر. شول اذان بتون محل خلقینه یتهدر. مؤذننگ اذان اوقوغانین ایشتکان کشیلر تمام اخلاص ایله طکلاب طوروب اذان تاممنده شول دعائی اوقوب دعا قیلورغه تیوش:

اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلوة القائمة ات محمد

الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَالدرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّفِيعَةَ * وَابْعَثْهُ مَقَامًا
مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ وَارزُقْنَا شَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ

لَا تُخْلِقُ الْمِعَادَ *

مسجد که بار ماینجه اویک گنه جماعت بولوب او قومق بولغانن آرادن عالمه رک،
قراءتک اوستاراق، یاشکه الوغراق بولغانین امام ایتوب فویو تیوشدر.

جماعت بولوب اوقولغان نمازنگ روشی

جماعت بولوب اوقولغانده امام (قچقروب او قوللا طورغان نمازده) قراءتنی
قچقروب او قوم کوچو تکبیرلرین اوشانداق تکبیر نعریمه نی قچقروب ایتور،
تسمیع هم سلامنی قچقروب بیورور، بونلردن باشقه لرین یاشرون فیلو (ثنا)
تعوذ، بسمله، آمین، رکوع، سجود تسمیعلری، تشهد، صلوات، دعای هر فایوسی
یاشرون بولور). امامغه ایارگان کشی اولگی رکعتک ثنا اوقولغاندن صوگ تعوذ
بسمله نی اوشانداق باشقه رکعتلرده او قوللا طورغان بسمله نی ده قویار. امام قراءت
اوقولغانن طکلاب طورور، فاتحه نی اوقوب بترگانندن صوگ آفر و نغنه آمین دیره.
کوچو تکبیرلرینی، رکوع سجود تسمیعلرین هم تشهد صلواتلرینی بار چه سین اوقور.
(کم؟) امام (سمع الله لمن حمده) دیگانده مقتدی (و بنا لك الحمد) دیره گه تیوش.
امامغه اویوغان کشی برگنه بولسه امامنگ اوگ یاشنده یارتی آرشین قدر
آرتده طورور، اگرده کوپ کشی بولسه لر اول وقتده امام یالغزغنه آلتده
بولوب جماعت آرتده صف بولوب بشفقنه تیگزگنه تزلوب طورورلر.

صبی بالارغه، یا ایسه خاتونلرغه اویوب نماز او قودرست توگل. اوشانداق
نفل نمازی اوقوچیغه فرض نماز اوقوچی ننگ ایاروب اوقووی، یا ایسه اویله
اوقوچینگ ایکندی اوقوچیغه ایاروب اوقووی درست توگلدر.

اما خاتونلرنگ وصیبلرنگ ایرلرگه، نفل اوقوچینگ فرض اوقوچیغه ایارووی
درستدر. صبی بالالر آرادن برسین امام قیلوب اوز آرا جماعت بولوب

اوقولری درست، لیکن خاتونلرغه آلائی اوز آرا جماعت بولوب اوقو مکروه بولادر، اگر آنلرده جماعت بولوب اوقومق بولسه لر امام اورتالرنده طورور. بیک نادان، فاسق، ایکی کوزی ده صوفر یا ایسه صافاو بولغان کشیلرگه ایاروب اوقو مکروهدر.

مقتدی اوچ تورلی

امامغه ایارگان کشی اوچ تورلی بولادر: برسی (مدرك) نمازنگ او لندن آخرینه قدر امام ایله اوقوغان کشی. ایکنچیسی: (مسبوق) نمازنگ او لگی رکعتنده امامغه یتشه آلمایان کشی. اوچنچیسى: (لاحق) نمازنگ او لنده امام ایله باشلاب آخرنده امام ایله تمام ایته آلمایان کشی. امام نمازندن بوشانغانه مدرکلرننگ ده نمازی تمام بولادر، اگرده آراده مسبوق بولغان کشیلر بولسه آنلر امام سلام بیرگانچه کوتوب امام سلام بیرگانندن صوگ طوروب نیجه رکعتلری قالغاندر شول قدرلیسین قضا قیلورلر. اما رکوعده وقتنده کیلوب ایارگان کشی شول رکعتکه یتشکانگه حساب قیلوندر، اما رکوعدن صوگره ایارسه اولسی رکعتدن حساب ایتمایاز.

ایرته نمازنده مسبوق بولو

ایرته نمازنده مسجدکه کرگانده امام فرضی اوقی باشلاغان بولسه اویلاب قارارغه کیراک: ایکی رکعت سنتنی اوقوب طورولسه امامغه یتشوب بولا یا یوق، اگر یتشوب بولورداى بولسه سنت بولمه سینه چقوب یا ایسه بر باغانا آرتنده تیزگنه سنتنی اوقوب آلورغه کیرهک؛ اگر امامنگ ایکنچی رکعتی بولوب سنتنی اوقی طورغانده فرضدن قالوردای بولسه اول وقتنده سنت اوقولماز هم صوگرهده قضا قیلونماز.

ایرته نمازینگ ایکنچی رکعتنده رکوعغه قدر ایارگان کشی بر رکعتکه یتشکانگه حساب ایتابوب امام سلام بیرگاچ بر رکعتکه قضا قیلنور؛ اما رکوعدن صوگره یتشکان کشی امامدن صوگ ایکی رکعت اوقوب جماعت نمازی ثوابی

بولور. امام بىرگاچ طورغان كىشى ايك اول ثنا هم تعوذ بىسمله ايله فاتحه ضم سوره قىلوب نمازىن تمام ايتەر. امام قرائت اوقوغانده كىلوب ايارگان كىشى ثنا اوقوماز.

اويله نمازنده مسبوق بولو.

اويله نمازى اوقور ايچون مسجد كه كرگانده امام فرضى اوق باشلاغان بولسه سنتنى اوقوب طورولماز، تيز امامغه ايارورگه كىراك.

فرضدن صوڭ دورت ركعت سنتى قضا قىلنور. امامنڭ ايكنچى ركعتينه يتشكان كىشى امام ايله قعدە اولى ده هم قعدە آخيرهده اوطوروب امامدن صوڭره اعوذ بىسمله، فاتحه ضم سوره ايله برر ركعت قضا قىلور؛ اما ثنا دعاسىن قىلوب ايارگاچده اوقورغه كىرهك، آنڭ ايچون قرائتنى اوقوب طورغانده ايارگان كىشىگنه ثنائى قضاغه قالدرو تيوشدر.

اوچنچى ركعتكه يتشكان كىشى امامدن صوڭره ايكى ركعت قضا قىلور هر ايكىسينده ضم سوره ايله، چونكه اول كىشى امامنڭ سوره سز ركعتلر ينه گنه يتشدى. دورتنچى ركعتكه يتشكان كىشى امامدن صوڭ اوچ ركعت قضا قىلور. شول روشچه كه: امام قعدە آخيره گه اوطورغانده بو كىشى اوطوروب امامنڭ سلام بىرگانىن كوتوب طورور، صوڭره طوروب تعوذ بىسمله ايله فاتحه ضم سوره قىلوب بر ركعت اوقوچاق قعدە گه اوطوروب تشهدنى اوقور، صوڭره اوچنچى ركعتكه طوروب بىسمله ايله گنه فاتحه ضم سوره قىلوب، بو ركعتنى ده تمام ايتكلاچ دورتنچى ركعتده طوروب قرائتسزگنه تمام قىلور؛ بوندن صوڭ قعدە آخيره گه اوطوروب تشهد صلوات هم دعائى اوقوب نمازدن بوشانور.

اخطار: ايكندى ويستو نمازلرندە مسبوق بولو اويله نمازنده مسبوق بولو ايله بر، اويله نمازنده مسبوق بولغانده تمام ايتو قاعدهسى ايكندى ويستو نمازلرندە يارىدر، آنڭ ايچون بو نمازلر بارچهسى دورتار ركعتلى درلر.

اخشام نمازنده مسبوق بولو.

اخشام نمازىنڭ برنچى ركعتينه يتشه آلماغان كىشى امامدن صوڭ ثنائى

تعوذ، بسمله ایله فاتحه ضم سوره قیلوب بر رکعت قضا قیلور. اوچنچی رکعتینه
یتشکان کشی امام دن صوڭ فاتحه ضم سوره ایله ایکی رکعت اوقور، بررکتین
اوقوغاچده قعدۀ اولی قیلوب آندن صوڭ ینه بررکعت اوقوب نمازنی تمام ایتهر.

تنبییه: نمازناڭ آخیرغی رکعتنده رکوعدن صوڭره یتشکان کشی هیچ بر
رکعتکه یتشما گانگه حساب دیوب صانالور، باری جماعت نمازی ثوابی غنه بولور.
آندای کشی امام سلام بیرگاچ طور وب بتونلای یالغز اوقوغان صورتک نماز پنی تمام
ایتهر. امام نمازناڭ قایسی رکعتنک و قایسی رکعتنک بولسه ده تیز کیلوب ایارور گه کیرهک.

نمازده لاحق بولو

بعنی نمازناڭ اولینه یتشوب آخرنده جماعتدن آیرلو بوروشچه بولور: بر
کشی نڭ طهارتی بوزولورده آیرلوب کیتار، یا کئیدن طهارت آلوب کیلگانچه
جماعت اوقوب بترگان بولور. طهارت آلورغه کیتکچ نمازنی بوزا طورغان
بر بر اش قیلماسه نمازی همان بوزولماز، قالغان قدریسی گنه اوقولسه ده
درست بولور، اگر بتونلای باشدن آلوب اوقوسه بیگراکده یاخشی بولور.
اگر امامنڭ طهارتی بوزولسه آرتدن بر ککشیننی طارتوب اوز اورنینه
قالدروب صوڭره طهارت آلوب اوزی نمازینی تمام ایتهر، طارتلوب قویلغان
کشی امامنڭ قالغان یرندن اوقی باشلار.

اخطار: امام، منفرد، مدرک، مسبوق، لاحق نمازنی فی صورتده
اوقودقلری هم آنلرنڭ آیومالری بیان قیلنوب بتدی. ایمدی نماز اوقوچیلر
ایچون بولغان بر نیچه فئده لر هم بیان ایتوله در.

برنجی فائده:

نماز اوقوغان وقتده آلدن کیشیلر اوزوب گناهلنی بولماسونلر ایچون
قارشیده بر پرده بولورغه کیراک. پرده دیگانمز بر آرشین بوینده، بارماقی قالونلق
بر تاییاق قادالوب قویلغان بولسه ده یاریدر. امام نمازناڭ رکترلرندۀ باکلهشه باشلاسه
(قعدۀ اولی غه اوطورمای طوروب کیته باشلاو، یا ایسه قعدۀ آخیرنی اولی

دیوب بلوب طوراً باشلاو کیمی) مقتدیلر (سبحان الله) دیوب امامغه یا کیشقانلیغینی آکلاتورغه کیراک؛ اگر فرائنده یا کیشسه آرادن برسی فتح فیلورغه کیراک؛ مگر امام اوچ آیات قدر اوقوغان بولسه اول وقتده فایتاروب آلوب اوفو، یا ایسه فتح قیلغاننی کونوب طورو تیوش توگل، طوغری رکوعغه کیتو تیوش بولادر.

ایکنچی فائده:

طهارت آلوب آباغینی یووب چیتک کیگان کشی شول چیتک کیگان طهارت نڭ بوزولوندن باشلاب، یکریمی دورت ساعت وقت ایچنده، یا کیدن طهارت آلوب نماز اوقوغانده آباغینی یوماینچه چیتک یوزینه چلانغان بارماقلری برله مسح قنه قیلسهده نماز درست بولادر. شول روشچه که: هر ایکی قولنڭ بارماقلرینی چلاتوب اوچ اورتا بارماقلر برله آیاقنڭ یوزندن (باشندن) یوغاری تابا طارتوب (یووش صزقلر قالدروب) مناور، برگنه مرتبه تیوش اویده طوروچی کشیلر (مقیم) بر تاویک (۲۴ ساعت)، یول کشیلری (مسافر) اوچ تاویک (۷۲ ساعت) مدت ایچنده مسح اینتوب نماز اوقولری درستدر. چیتکن باشقهده طوبقنی قابلاراق بالطری بولغان کون نرسه لر هم کیز نرسه لر ویک فالون طولا اویوقلر چیتک حکمندهدر. نجسدن پاک بولوب طهارت ایله کیولگان بولغانده آنلرغهده مسح قیلو درست بولادر. صو اوتاراک یوقا اویوقغه هم طوبقنی قابلاراق بالطری بولماغان نرسه لرگه، یا ایسه طوبقندن توبان آیاقنڭ اوچ کچکنه بارماغی صیاراق یرتقی بولغان چیتککه مسح قیلو درست بولماز؛ اما یرتقی کورسانلگان قدردن آز بولسه، یا ایسه ایکی چیتکده آز آزغنه بولوب بارسین برگه جیغانده اوچ بارماق صیاراق بولسهده آکنا مسح درست بولور. بر چیتکده تورلی یرنده (طوبقندن توبان) تیشک بولوب برگه جیغانده اینلگان قدر (کوبمی؟) بولسه اول وقتده مسح قیلو درست توگل. اگر آیاقنڭ باشی چیتکدن قوبوب اوکچهسی طوبق طوغریسینه کیلگانچه سالنسه بووقنده مسح بوزولادر، اوشانداق آیاقغه صو اوتسهده مسح بوزولور.

اگر طهارتی وقتده مسح بوز ولسه آیاقلرنی یووب یا کئیدن چینکدر کیولور،
بتونلای طهارت آلو لازم بولماس.

اوچنچی فائده:

بر کشی مسافر (یولچی) بولسه اول کشی دورت رکعتلی فرض نمازنی
باری ایکی رکعت ایتوب اوقور (وشولای اوقومق واجب بولور). اوشانداق
چینکینه بر تاوولک یرینه اوچ تاوولک مسح قیلسه ده درست بولور: دورت رکعتلی
نمازده مسافر مقیم گه (اویده گی کشیگه) ابارسه (ایوسه) مقیم کبی دورت رکعت
ایتوب اوقور، اگر مقیم مسافر گه اویوسه مسافر سلام بیرگاچ مقیم طور وب فالغان
رکعتلرنی اوقور؛ دورت رکعتلی بولماغان نمازرده فایسی امام بولسه ده یاریدر.
مسافر دیوب، اورتاچه یوروش برله اوچ کونلک یولغه چیققان کشیگه
ایتوله در.

اورتاچه یورو: جیاو بورو هم صغر یوروشی کبیدر. یوز چافرم چاماسی
یرنی اورتاچه یورو برله اوچ کونلک یول دیوب حساب قیلورغه یاریدر؛
گرچه اوچ کون بارماینچه بر کون، یا ایسه بر نیچه ساعت ایچنده گنه
باروب قایتولسه ده همان مسافر حکمنده در.

سفرگه چیققان کشی اوزی طوراً طورغان آولدن، یا ایسه شهردن چغوب
کیتو ابله مسافر حکمینه کرور، طوراً طورغان یرینه ایلانوب قایتوب یتکانچه
یا ایسه باشقه بر یرگه باروب اون بش کون طورونی نیت قیلغانچه نمازنی
ایکی رکعت قیلوب اوقو تیوش. ایمدی بر کشی طوراً طورغان یرینه قایتوب
کرسه، یا ایسه ایکنچی بر یرگه باروب اون بش کون طورونی نیت قیلسه،
یا ایسه اول بارغان یرنده ینه اوزبنک یورقی بولسه (اون بش کون طورونی
نیت قیلماسه ده) مسافر لکدن چغوب مقیم حکمنده بولور. اگر بر مسافر بر
یرگه باروب اون بش کون طورونی نیت قیلماینچه برر شغل سببلی اون بش
کون، یا ایسه آرتق طورسه ده همان مسافر حکمنده در.

وبونلردن باشقه مسافرغه سفرده رمضان روزه سی طوتو مشقتلی بولسه
اویگه قایتقاچ طوته چچی بولسه قضاغه فالدرسه ده درست بولور.

دورتنچى فائده؛

بر كشى طهارت آلودن عاجز بولسه (۱) اول كشىنىڭ طهارت اورنینه تيمم قیلوب نماز اوقووی درست بولور، شول روشچه كه: پاك بولغان ير ذاتینه (۲) ایكى اوچ ايله صوغوب صوگره قوللیرینی بر آز سلکوب اوچلری ايله یوزگه اشقورغه (مسح قیلورغه) کیراک، بوندن صوگ ینه شول روشچه صوغوب ایكى قولنی ترسا کلرینه قدر اشقورغه (سپارغه) کیراک. تيمم شولدر شول روشچه تيمم قیلوب نماز اوقو درستلکنده هیچ بر شك يوقدر، آنڭ اچون صودن عاجز بولغانده تيمم قیلو تیوشلیلیگی: (فلم تجدوا ماءً فتيهوا صعيداً طيباً) آیه کریمه سندن معلومدر. باشقه عمللر کبی بو تيممه ده فرض هم سنت هم مفسد بولغان عمللر باردر: فرضی دورت، سنتی یلی، مفسدی ایكى در.

فرضلری:

برنچى: نیت و اخلاص، یعنی شول تيمم ايله نماز اوقونی نیت ایتوب نماز اوقورغه درستلکنده هیچ بر شك طوتماو.
ایکنچى: جنس الارض، یعنی تيمم قیلونا چاق نرسه ير جنسی بولمق.
اوچنچى: مسح الوجه، یعنی تيممه یوزگه مسح قیلمق.
دورتنچى: مسح اليدين، یعنی ایكى قولغه مسح قیلمق.

(۱) طهارت آلودن عاجز بولو: ایكى چاقرم قدر صو یراق بولور، یا ایسه یاقن بولوبك آلورغه مکن بولماز مثلاً قویوده بولوب آلورغه چيلاک يوقلغی کبی، یا ایسه بولغان صو حیوانینه اچورورگه، یا ایسه اورینه اچارگه ضرور بولور، یا ایسه صرخاو (خسته) بولوب صو ایلان طهارت آغانده بربر ضرر کیلو، آورووی آرتو احتمالی بولور؛ یا ایسه طهارت آلا طورسه حنازه وعید نمازینه اولنگره آلهزاق بولور. اما بییش وقت نمرغه، یا ایسه جمعه نمازینه اولنگره آلهاو اوله تيمم قیلوب اوقو درست بولماز.

(۲) عادتی لوطدهفته یانسی واریمی طورغان طوپراق، قوم، طوزان، بالیق، طاش کبی نرسه لر يو چنسه تندر و هیچ بر طوزانی بولماغان شووا طاشارغه هم کیومده بولغان طوزانغه تيمم قیلو درست بولور. کولنگه هم تيمر، چویون، قورغاشن و باقر نرسه لرگه یردن چقغیان بولسه لرده تيمم قیلو درست توگل.

سنت لری:

برنجی: بسمله یعنی (بسم الله الرحمن الرحيم) دیوب باشلامق.

ایکنچی: ایکی اوچ ایله بر جنسینه صوقمق.

اوچنچی: صوقعاندن صوڭ قوللرنی بر مرتبه سلیکیمک.

دورتنچی: بارماقلرنی آرا لاشدرمق.

بشنچی: ترتیب، تیمم نی رقی (ترتیبی) ایله قیلماق یعنی اوّل یوزنی

صوڭره قوللرنی مسح قیلو سنتدر.

آلتنچی: تیمم، یعنی اوڭلاشمق اوّل اوڭ قولنی مسح قیلماق.

یدنچی: تیمم قیلغانده آراغه باشقه اش قاتشدر ماینچه تمام ایتماک.

مفسد لری:

برنجی: طهارتنی بوزا طورغان اشلردن برسی طابولسه تیممده بوزولادر.

ایکنچی: صوغه قادر بولماق، یا ایسه صو طابولماق.

اوشانداق صو طابلو احتمالی بولغان اورنلرده برده صو ازلاماینچه تیمم

قیلوب نماز اوقو درست بولماز. تیمم قیلوب نماز اوقوغاندن صوڭ صو طابولسه

اوقولغان نماز قایتار یلماز.

بشنچی فائده:

بر کشی بولورکه، طهارت آلودن عاجز بولماس، لکن آغان طهارتنی

بر نماز اوقوب بتررک قدر طوتودن (طهارتلی بولوب طورودن) عاجز بولور (۱)

بوندای کشیلرگه (صاحب عنبر) دیوب ایتورلر. صاحب عنبر بولغان کشیلر هر نماز

وقتی ایچون بر طهارت آلورلر، شول نماز وقتی ایچنده عنبری سبیلی طهارتلی

بوزولسهده طهارتلی کشیگه حساب قیلنورلر؛ (اما عنبردن باشقه طهارت بوزا

(۱) عاجز بولو بوروشچه بولور: مثلا هر وقت بورنی قاناب، یا ایسه باشقه بر بر جراحندن

چس کیلوب طورور، یا ایسه کوزندن همان قانلی یاش کیلوب طورور، یا ایسه عورتندن

چس طامغلاب طورور.

طورغان بر بر اش ظاهر بولسه اول وقتده طهارتسز حکمنده درلر). نماز
 او قوغانده عنبر سبیلی نجس لری آغا طور سه ده همان نماز درست بولور؛ تنی و کبیری
 شول وقت ایچنده آقمان نجس لری ایله نجس لانه طور سه ده پاک غه حساب ایتلور.
 اما نماز ینک وقتنی چغوری ایله طهارتسز گه ایلانوب ایکنچی نماز ایچون
 ینه طهارت آلوب اونکان نماز وقتنده نجس لانگان کیوملر نی پاک لر گه تیموش بولادر.

التنجی فائده:

طهارت آلفانده یوللا طورغان تن زک بر یرنده جراحت اولوب یوو ضرر
 کیتورورلک بولسه آنی یوما ییچه اوستینه صولی قول ایله سیپاب یووشلاتو
 ایله ده طهارت درست بولور. صو ایله یووشلاتوده ضرر کیتورورلک بولسه
 اوستینه یابلغان نرسه نی یووش قول ایله مسح قیلو یتهدر، شولای جراحت
 اوستینه یابلغان نرسه گه (جیره) دیوب ایتولدر: کیرهک چوبرهک و کیرهک
 کاغد، یافراق کبی نرسه بولسون، جیره آستنه بولغان تن یوولمی یابشدر لغان
 بولوب قوبار مق ضرر لی بولسه اوستینه مسح قیلو کافیدر (یتهدر). اوشاندانی
 جیره توشسه ده، یا ایسه آلوب فارالسه ده همان مسح بوزلماز قایچان جراحت
 توزالوب یوو ضرر کیتورماسلک بولغانده غنه جیره گه مسح نک مدتی طولادر.
 یعنی آندن سوکره مسح جائز بولمیدر.

یدنچی فائده:

نمازده باصوب طور ورغه قوتی (۱) یتهاگان کشیلر اوطورغان حالده گنه
 اوقوسه لرده درست بولور. شولر وشچه که: ایکی قولی ایله تز اوستینه طایانوب
 بر آز بوکرایوب ایبولوب رکوع قیلورلر، اما سجده نی سلامت وقتده غیچه قیلورلر.
 اگر گوده ایله ایبولوب رکوع، سجدو قیلو ممکن بولماسه اول وقت
 رکوع ایچون آزرانی، سجدو ایچون کوبرهک ایتوب باشنی ایوب اشارت

(۱) آورو سبیلی، یا ایسه قارتلق سبیلی قیماغه، یا ایسه رکوع قیلورغه یا ایسه سجدو
 قیلورغه، یا ایسه اوطوروب طور ورغه ده قوتی یتهاگان کشیلر (ضعیف کشی) دیوب و نماز بری
 (ضعیف کشی نمازی) دیوب آتا اور.

ایله اوقو درست بولور. اگر بر کشی اوطوروب طور و دن ده عاجز بولسه
 آياقلا رینی قبله غه طابا صوزوب چالغان یاتوب باشی ایله اشارت قیلوب اوقور.
 باشین ده کوتاره آلماغان کشی سلامتلانگاج اوقو نیتی ایله قضاغه قالدورور،
 اگر نمازلی قضاغه قالغانی حالده سلامتلانده آلهاینجه وفات بولسه (اولسه)
 قالغان نمازلی ایچون فدیه بیرلور.

عذر بولماغانده فرض نمازنی اوطوروب اوقو درست توگلدور؛ اما سنت
 ونفل نمازلی رینی عذر سرده اوطوروب اوقو درست بولور، لکن ثوابی کیمراک
 بولور. بارا طورغان کیمه ده هیچ بر عذر سر فرض نمازنی ده اوطوروب اوقو
 درست بولادر، اما باصوب اوقو آرتقدور.

قرآنی هیچ بر اوقی آلماغان کشیلر قرآنی اوقورغه اوگرانگانچه ضعیف
 کشی حکمنده بولورلر: آنلرنک هر وقت نمازنی امامغه ایاروب اوقولری
 تیموش بولادر. مثلا دین اسلامده بولماغان بر کشی اسلامنی قبول قیلدی
 ایهمدی بوکا نماز فرض، حال بوکه بو قرآنی اوقی آلمی هم تلی ده کیلمی البته
 بو کشی ضعیف کشی بولادر. امامغه ایاروب اوقوی فرض بولادر.

الحمد لله وصلى الله * على نبيه ومصطفاه
 محمد وآله وصحبه * وطالب العلم مع محبه

ذیل کتاب.

نمازغه متعلق دعا و ذکرلر و غیر عربی جمله لرنک معنالرینی بیانده در.

اذان

(الله اکبر) الله ايك الوعدر «دورت کره». (اشهد ان لا اله الا الله)

گواھلق بیرهمن که تحقیق بر الله دن باشقه هیچ اله یوقدر «ایکی کره».

(اشهد ان محمدا رسول الله) گواھلق بیرهمن که تحقیق محمد (علیه السلام) الله نک

ایلیجیسیدر «ایکی کره». (حی علی الصلوه) آشغکز نمازغه، (حی علی الفلاح)

أَشْكُرُ قَوْلَهُ، (اللَّهُ أَكْبَرُ) اللهُ اِيْكَ الْوَعْدُ «بُونَلر دخی ايكيشار كره»
(لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) بِرِ اللَّهِ دَن بَاشِقَه هِيْجِ اِهْ يُوْقَدِر «بِر كره».

ايرتهگي نمازده (حی علی الفلاح) دن سوگره ايکی کره ايتوله طورغان
(الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ) نَكْ مَعْنَاْسِي: (نماز اوقومق يوفلاودن ايزگوراكدر)

ديمكر. اذان تمام.

اذان اوقولغاچ قیلونا طورغان دعا

(اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ) اِيْ اوشبو كامل اونداونك خواجھسى
بولغوجى الله (وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ) دخی وقتى گرگان نمازك (خواجھسى بولغوجى
الله (اِيْ مُحَمَّدًا الْوَسِيْلَةَ) بِيْرْگَلْ مُحَمَّد (عليه السلام) گه ياردمچيلك نى (وَالْفَضِيْلَةَ
وَالدَّرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّبِيْعَةَ) آرْتَقْلَقْنِي هَمْ يُوْفَارِيْ وَاوَسْتُوْن بُولْغَان دَر جَهْنِي (بِيْرْگَلْ!)
(وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ) دخی بَعَث قِيْلْغَلْ آْنِيْ اُوْرْكَ وَعَدَه قِيْلْغَان
مَاقْتَاوُلِيْ اُوْرْنِغَه (وَارْزُقْنَا شِفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) دخی نَصِيْب اِيْتَكَلْ بَزْگَه آْنَكْ
شِفَاعَتِيْنِي قِيَامَت كُوْنِنْدَه (اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ) تَحْقِيْق سِيْن وَعَدَه گَه خَلَاْفَلْ
اِيْتِمَازْسَكْ! - دِيْمَكْر.

قامت دخی اذان كبی در باری (حی علی الفلاح) دن سوگره ايکی کره
(قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ) دِيُوْب اِيْتَلُوْر مَعْنَاْسِي: (تَحْقِيْق نِماز اوقولا باشلاندى)
ديمكر؛ فالغانلری بارچهسى بر معناده در يعنى يوقاریده بيان ايتلگانچه.

ثنا دعاسی

(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ) اِيْ اللهُ! سِيْنِي كِيْمچِيْلْ كَرْدَنْ پَا كَلَايْمَنْ

وسینک حیدک برله شغلنه من (وتبارك اسمك) مبارک بولدی سینک اسمک
(وتعالی جدك) دخی بلند بولدی سینک الوغلقك (ولا اله غیرك) وسیندن باشقه
اصلا اله یوقدر.

تعوذ وبسمه

(اغوذ بالله من الشيطان الرجيم) صغنامن الله تعالی گه، رحمتندن سورلمش
شیطاننك یاوزاغندن (بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ) اللهنك اسمی ایله باشلا یمن که
دنیاده ده آخرتده ده رحمت ایتکوچی اول الله دیمکدر.

سوره فاتحه

بسم الله الرحمن الرحيم

(الحمد لله رب العالمين) هر بر ماقتاو بارچه عالمرنی تریبه ایتکوچی
اللهه مخصوص در (الرحمن الرحيم) دنیاده ده آخرتده ده رحمت ایتکوچی (مالک
یوم الدین) فیامت کونینک خواجه سی اول الله تعالی (ایاک نعبد) ای الله سیکاغنه
قللق قیلامز (وایاک نستعین) دخی سیندن گنه یاردم ایستایمز (اهدنا
الصراط المستقیم) کوندرگل سین بزلرنی طوغری یولغه (صراط الدین انعمت
علیهم) شوندا یمن کمسه لرنک یولینه که سین آنلرغه انعام قیلدک (غیر المعضوب
علیهم) آچولانلمش کمسه لر یولینه باشقهغه (ولا الضالین) دخی آزغونلر یولینه
باشقهغه کوندرگل! دیمکدر.

(امین) الهی قبول ایت! دیمکدر. بو سوز گرچه قرآندن ایمه سه ده

سوره فاتحه سوکونده هر وقت ایتمک تیوشلیدر.

سورة الكوثر

بسم الله الرحمن الرحيم

(اَنَا اعطيتُكَ الْكُوْثَرَ) تحقيق ببردك بز سيكا كوثرني (فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْعِرْ)

بس نماز قیلغل ربکا هم قربان بوغازلاغل (اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ) سيكا دشمنلق ایتکوچی هر خیردن کيسلسگوچيدر، ديمکدر.

سورة الاخلاص

بسم الله الرحمن الرحيم

(قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ) ايتکل الله تعالی برگندهر. (الله الصمد) الله تعالی احتیاجسز

کامل خواجهدر (لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ) هيچ کمنی طوغدرمادی وهيچ کمدن طوغدرلمادی

اول الله (وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ) وَأَكْثَا تِيْكَ بولمادی هيچ کم، ديمکدر.

سورة الفلق

بسم الله الرحمن الرحيم

(قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ) ايتکل صفنامن طاك ربينه (يعنى طاكنى ياراتقوچى

الله تبارك وتعالى گه) (مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ) الله تعالی ياراتقان نرسه لرنك هر بر ياوزلقندن

(وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ) وقارانغو کيجه نك ياوزلقندن، قارانغولانغان وقتنده

(وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثِ فِي الْعُقَدِ) دخی تويونلرگه اورگوچی سحرچی خاتونلر شرنندن

(وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ) دخی کونچی کشينك ياوزلقندن کونچيلگی فوزغالغان

وقتنده، ديمکدر.

سورة الناس

بسم الله الرحمن الرحيم

(قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ) ايتکل (اى محمد) صفنامن آدملرنك ربينه (مَلِكٍ

النَّاسِ) آدملرنڭ پادشاهينه (يعنى الله تعالى گه) (اِه النَّاسِ) آدملرنڭ تڭر يسينه
 (مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ) وسوسه بيرگوچى خناس نڭ شرندين (الذِّى) آنداين
 وسواس دركه اول (يُوسِوسُ فِيْ صُدُوْرِ النَّاسِ) وسوسه قيلور اول آدملرنڭ
 كو كراك لرنده (مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ) جنلردن و آدملردن بولغوچيدر (اول وسواس).

ركوع تسييحى بولغان (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ) نڭ معناسى: (الوغ بولغان
 ربمى پا كلايمن) ديمكدر.

سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ) الله اوزينه حمد ايتكاننى ايштеدر.

(رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ) اى ربمى هر بر ماقتاؤ سيڭاغنه مخصوصدر،

سجده تسييحى: (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى) بلند بولغان ربمى پا كلايمن

ديمك معنالرندهدر.

تَشَهُدٌ = تَحِيَّاتٌ

(التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ) بارچه تل عبادتى الله تعالى گه مخصوصدر (وَالصَّلَاةُ وَالطَّيِّبَاتُ

دخى بارچه تن عبادتى ومال عبادتى (الله تعالى گه مخصوصدر) (السَّلَامُ عَلَيْكَ
 أَيُّهَا النَّبِيُّ) اى پيغمبر سلام سيڭا اولسون (وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ) دخى الله نڭ

رحمتى وبركاتى ده سيڭا اولسون (السَّلَامُ عَلَيْنَا) سلام بز نڭ اوزمزه (وَعَلَى
 عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ) دخى الله نڭ ايزگو بنده ارينه اولسون (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ

إِلَّا اللهُ) گواھلق بيرهمن تحقيق الله دن باشقه تڭرى يوقدر (وأشهد أن محمداً

عنده ورسوله) دخى گواھلق بيرهمن كه تحقيق محمد (عليه السلام) الله نڭ
 نولى و ايلچيسيدر.

صلوات شریفه

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ (ای الله محمد (علیه السلام) گه وآنک
 آئینه رحمت قیبلغل (کَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ) نیتاک ابراهیمغه
 وآنک آئینه رحمت قیلمش ایدک (أَنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ) تحقیق سین ماقتا وایسک
 وَالْوَعْدُكَ (اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ) (ای الله محمد (علیه السلام) گه
 وآنک آئینه برکت بیرگل (کَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ) نیتاک
 برکت بیرمش ایدک ابراهیمغه وآنک آئینه (أَنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ) تحقیق سین
 ماقتا وایسک وَالْوَعْدُكَ.

دعاء جامع

(رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً) ای ربوز بیرگل بزلرگه دنیاده ایزگو نعمتی
 (وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً) دخی آخرتده ایزگو نعمتی (وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) و صافلاغل
 بزلرنی اوط عذابندن.

سلام: (السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ) سلام سزگه واللهنک رحمتی ده سزگه اولسون.

سلام دعاسی

(اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ) ای الله سین هر بر بلالردن صافلاغوجی سک (وَمَنْكَ
 السَّلَامُ) سلامتک دخی سیندن گنه در (تَبَارَكْتَ) مبارک بولدک سین (وَتَعَالَيْتَ)
 دخی بلند بولدک سین (يَا ذَ الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ) ای الوغلق وحرمت ایاسی.

فنون دعاسی

(اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ) ای الله تحقیق بز سیندن یاردم ایستایمز (وَنَسْتَغْفِرُكَ)

وسبتدن یارلقاوی ایستایمز (وَتَوَّابِنِ بِكَ) و سیتکا اینانامز (وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ) دهر

بر اشمزنی سیتکا طابشرامز (وَنَتُنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ) دخی سیتکا ایزگو ثنالر ایتهمز

(اِنَّشَكَرَكَ) سیتکا شکر قیلامز (وَلَا نَكْفُرَكَ) وكفرلك قیلایمز (وَنَضَعُ وَنَتْرِكُ مِنْ

بِفَجْرِكَ) سیتکا اطاعت قیلماغانلردن آیرلامز و آنلرنی طاشلایمز (اللَّهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ)

ای الله سیتکاغنه عبادت قیلامز (وَالَّذِي نَسَلْنَا وَنَسُجُدُ) و سیتکاغنه نماز اوقیمز

وسجده قیلامز (وَالَّذِي نَسَعَى وَنَحْفِدُ) دخی سیتکا یاقین بولورغه طروشامز

وسیتکا عبادتکه آشوغامز (نَرْجُو رَحْمَتَكَ) رحمتکنی امید ایتهمز (وَنَخْشَى عَذَابَكَ)

وعذابکدن قورفامز (اِنَّ عَذَابَكَ) تحقیق سینک عذابک (بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ) کافرلرگه

طرتاشقوچیدر، معنالنندهدر.

سلام بیروب سلام دعاسین قیلوب نمازدن

بوشانغاندن صوگره قیلونه طورغان دعالر و ذکرلر

(سُبْحَانَ اللَّهِ) الله تعالی کیمچیلکلردن پاک بولغوچیدر (وَالْحَمْدُ لِلَّهِ) هر بر

ماقتاو اللهغه مخصوصدر (وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) بر اللهدن باشقه هیچ بر اله یوقدر

(وَاللَّهُ أَكْبَرُ) والله تعالی ایثک الوغدر (لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ) هیچ بر حالدن ایکنچی

حالگه کوچو وقوت یوقدر (إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ) مگرکه بلند والوغ بولغان

الله تعالی ایله گندهدر، یعنی آنک تلاوی بر له گنه بولور.

ما شاء الله کان) الله تعالی تلاگان نرسه لرئک هر فایهوسی بولور (وَمَا لَمْ

یسا لم یکن) الله تعالی تلامگان نرسه هیچ بولماز، دیمکدر.

آیه السکرسی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(الله لا اله الا هو) الله، آندن باشقه هيچ بر معبود يوقدر مگر اولغند

(الحى القيوم) تريك بولغوجي عالم نك هر بر اشيني تدبير اينكوجيدر (لا

تاخذنه سنة ولا نوم) آنى چرم ويوقو طوتماز (له ما فى السموات وما فى الارض)

آنقيدر كوكرده ويرده بولغان نرسه لر هر قايسى (من ذالذى يشفع عنده)

كيدر آنك فارشونده شفاعت قيلوجى وهيچ كم قىلا آلمان (الا باذنه) مگر

فيلسه آنك اذنى ايله گنه (يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم) بلور الله تعالى آنلرنك

آنلرنده وآنلرنده بولغان نرسه لرني (ولا يعيطون بشيء من علمه) آنلر الله

تعالى بلسگان نرسه اردن هيچ نرسه ني كامل يله آلماسلر (الا بما شاء) مگر الله

تعالى نلاگان قدرگنه بلورلر (وسع كرسيه السموات والارض) صيقدردى آنك

كرسيسى كوكلرني ويرني (ولا يؤده حفظهما) وآكار آغر بولماز كوكلرني ويرني

صافلامق (وهو العلى العظيم) اول الله تعالى بلند والوغدر ديمك اولور.

(لا اله الا الله محمد رسول الله) معناسى يوقاروده غيجه (لا اله الا الله

وحده لاشريك له) الله دن باشقه هيچ بر معبود يوقدر، بردر اول، يوقدر آنك

شريكى (له الملك وله الحمد) ملك آنكدر دخى هر بر ماقتامق ده آنك

ايچوندر (وهو على كل شيء قدير) واول الله تعالى هر نرسه گه كوچى اينكوجيدر.

ديمك معناسندهر.

نماز سوگنده قبیلنه طورغان دعا

(اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا) ای الله قبول ایتکل بزلردن (صَلَوَاتِنَا) نمازمرنی (وَصِيَامِنَا)

روزهمرنی (وَقِيَامِنَا) قیاممرنی (وَقِرَاءَاتِنَا) قرائتمرنی (وَرُكُوعِنَا) رکوعمر

(وَسُجُودِنَا) سجدهمرنی (وَقُعُودِنَا) قعدهمرنی (وَتَسْبِيحِنَا) تسبیحمرنی (وَتَهْلِيلِنَا)

تهلیلمرنی (وَتَخَشُّعِنَا) خشوعمرنی (وَتَضَرُّعِنَا) یالوارومرنی.

(اللَّهُمَّ تَمِّمْ تَقْصِيرِنَا) ای الله تمام قیلغل کیمچیلکارمرنی (وَتَقَبَّلْ تَمَامِنَا)

وقبول ایتکل تمام بولغانلرینی (وَأَسْتَجِبْ دَعَائِنَا) وقبول ایتکل دعامرنی (وَأَغْفِرْ

أَحْيَانَنَا) وبارلقاغل تریکمرمرنی (وَارْحَمْ مَوْتَانَا) رحمت قیلغل اولکارمرزگه

یامولانا) ای بزنگ مولى مز.

(اللَّهُمَّ أَحْفَظْنَا يَا فَيَاضُ) ای الله صافلاغل بزلرنی ای بیک صافلاغوچی

(مِنْ جَمِيعِ الْبَلَايَا) هر بر بلالردن (وَالْأَمْرَاضِ) وهر بر چیرلردن.

(اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا) ای الله قبول ایتکل بزلردن (هَذِهِ الصَّلَاةُ الْفَرِيضَةُ) اوشبو

اوقولغان فرض نمازنی (مَعَ السُّنَّةِ) سنتی ایله (مَعَ جَمِيعِ نَقْصَاتِهَا) وهر بر

کیمچیلکاری ایله (قبول ایلا گل) (بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ) اورکندک فضلک وکرمک

ایله (قبول ایلا گل دیمکدر) (وَلَا تَضْرِبْ بِهَا) اورماغل اول نماز ایله (وَجُوهِنَا)

یوزمرزگه (يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ) ای بتون عالمنک تگریسی (وَيَا خَيْرَ النَّاصِرِينَ)

وای یاردمچیلرنک خیرلوسی (توفنا مسلمین) بزنی مسلمان حالمرزده وفات قیلغل

والمحقنا بالصالحين) وطوناشدرغل بزنی ایزگولرگه (وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ)

الله تعالی رحمت فیلسون خلقینک ایزگور اگی محمد (علیه السلام) اوزره (وَاللهُ وَصَّحِيهِ اَجْمَعِينَ) وَأَنْتَ آتَى وَصَابَهْلَرَى اوزریتنه بارچه سینهنده (بِرَحْمَتِكَ) اوزکنک رحمت بوله (يا ارحم الراحمين) ای مرحمتلی لرنک ایك مرحمتلی سی! آمین!

امتحان عموی ایچون مناسب سؤاللر:

- ١ — عمل دیوب نیگه ایتهلر؟ عمللر نیچه قسم بولا؟ نیلر؟ مشروعات نیدر؟ غیر مشروعات؟ مباحات؟ مشروعاتدن بولغان عمللر نیچه تورلی؟ نیلر؟ غیر مشروعاتدن بولغان عمللر نیچه تورلی؟ نیلر؟
- ٢ — فرض نرسه؟ حکمی نیدر؟ واجب نرسه؟ حکمی نیدر؟ سنت ایله مستحب حقنده بلگانکنی سویله! فرض بوله واجب آراسنده آیرما نیدر؟ سنت ایله مستحب آراسنده نیندای آیرما باردر؟
- ٣ — حرام نرسه؟ حکمی نیدر؟ مکروهنک حکمی نیدر؟ مفسد دیوب نیندای اشنی ایتهلر؟ مفسدنک حکمی نیدر؟ بار عمللر نیچه بولادر؟ بونک بارینه بردن نیچک دیوب ایتهلر؟
- ٤ — عبادت نی دیمکدر؟ الله تعالی گه قلیل قیلو نیچک بولادر؟ دین اسلامده الوغ عبادت لر نیچه؟ نیلر؟ نماز حقنده بلگانکنی سویله!
- ٥ — شرط دیوب نمازنک نیندای فرضلرینی ایتهلر؟ شرطلر نیچه؟ برنجیسی نی؟ ایکنچیسی نی؟ طهارت حقنده بلگانکنی سویله! طهارتنک فرضلری نیلر؟
- ٦ — طهارتنک سنتلرینی سویله!
- ٧ — طهارتنک مستحبلری نیلر؟ طهارتده مکروه بولغان اشلر نی؟ سویله!
- ٨ — طهارتنی نیندای اشلر بوزادر؟ طهارتسز کشی حقنده بلگانکنی سویله! شرطلرنک او چنچیسی نرسه؟ دورتنچی شرط نرسه؟ وقت حقنده بلگانکنی سویله!

۹ — نمازده بشنچی شرط نرسه؟ قبله قایده؟ قبله حقنده بلیگانکنی
ویله! آلتنچی شرط نیدر؟ نیتده نیندای نیت معتبردر؟ نمازده شرط بولغان
نی اشلرنک بارسینی سویلاب کورسات!

۱۰ — رکن دیوب نمازنک قایسی فرضلرینی ایتهلر؟ آنلر نیچه؟
ایچیسینی؟ قالغان رکنلر نیلردر؟ سجود نی دیمکدر؟ قعود نی دیگان سوز؟
نمازنک فرضلرندن بررسی قالسه نی اشلی؟

۱۱ — نمازده نیچه واجب بار؟ شول اون واجب دن اوزک بلیگانلرینی سویله!

۱۲ — نمازده سنت بولغان اشلر نی سویله! ثنا دعاسینی اوقوب کورسات!

معناسینی سویله!

۱۳ — تشهدنی اوقوب کورسات! معناسینی سویله! اللهم صل لرنک

معناسینی سویله!

۱۴ — نمازده مستحب بولغان اشلر نی سویله!

۱۵ — نماز اوقوچی کشینی نیچه دیوب ایتهلر؟ مصلی نیچه تورلی بولا؟

نیلر؟ منفرد کم؟ امام کم؟ مقتدی کمدر؟ فرض بولغان نمازلر قایسیلر؟

اجب نمازلر نی سویله! سنت نمازلر قایسیلر؟ فرض نمازلرنک برنجیسینی نی؟

برته نمازی حقنده بلیگانکنی سویله!

۱۶ — نماز سوکندهغی دعا هم ذکرلر نیلر؟ آیه الکرسینی اوقو!

معناسینی سویله!

۱۷ — نماز دعاسینی اوقو! معناسینی سویله!

۱۸ — فرض نمازلرنک ایکنچیسینی نی؟ او یله نمازی حقنده بلیگانکنی

سویله! اوقوروشینی تلدن سویلاب کورسات!

۱۹ — وتر نمازینک وقتنی قایچاندر؟ وتر ایله آخشام نمازی آراسنده

یرما نیدر؟ قنوت دعاسینی اوقو! معناسینی سویله!

۲۰ — نمازده مکروه بولغان اشلر نی سویله!

۲۱ — نماز نی نیندای اشلر بوزا؟ شونلر نی سویله! اگر شول اشلردن

بررسی قیلنسه حکمی نیدر؟

- ۲۲ -- جماعت نمازی دیوب نیندای نمازی ایتهلر؟ جماعت نه
 حقنده بلگانگزی سویله گز! اذان دعاسینی اوقوب کورسات! معناسینی سو
 ۲۳ -- مقتدی نیچه توری بولا؟ نیلر؟ مدرک کم؟ مسبوق کم؟ لا
 کهدر؟ مسبوقلر نمازی نیچک تمام ایتهلر؟ ایرته نمازنده مسبوق
 حقنده بلگانگنی سویله!
- ۲۴ -- او یله نمازنده مسبوق بولو طرغر یسنده او گراندیکنگنی سو
 ایکندی یا که یستو نمازارنده مسبوق بولغانده تمام ایتو اصولی نیچک
 ۲۵ -- آخشام نمازنده مسبوق بولغانده تمام ایتو روشینی سو
 نمازده لاق بولو حقنده سویله! امام نمازنگ رکنلرنده یا گلشه باشلاسه مقتدی
 نی اشرکه کیرهک؟ اگر قرائنده یا گلشسه نی اشرکه کیرهک؟
- ۲۶ -- چینک گه مسح حقنده سویله! چینک گه مسحی نیندای اشر بوزادر
 نیندای نرسه لر گه مسح قیلو درست توگل؟
- ۲۷ -- مسافر دیوب نیندای کشینی ایتهلر؟ مسافر نی بلو بزگه نی ایچو
 تیوشلی بولادر؟ اورتاچه یورو دیوب نیندای یورونی ایتهلر؟ نیچه چافر
 چماسی بولادر؟ هر کشی شول قدر سفر نی هر ایکی اوچ ساعت مدته گ
 بارسه ده مسافر بولامی؟ مسافر نیندای اشر ایله مقیم بولوب اوریلدر؟
- ۲۸ -- تیمم نیندی اشدر؟ صوبر له طهارت آلودن عاجز بولو نی روش
 بولور؟ تیمم ننگ اصولینی سویله! تیمم ننگ فرضلری نیچه؟ نیلر؟ تیمم نی نیندای
 اشر بوزادر؟
- ۲۹ -- صاحب عنر دیوب نیندای کشینی ایتهلر؟ صاحب عنر بولغان
 کشیلر ایچون نی حکمدر؟ جبیره دیوب نرسه گه ایتهلر؟ جبیره حقنده بلگانگنی
 سویله! جبیره گه مسح ایله چینک که مسح آراسنده غی آیرمالر نی سویله!
- ۳۰ -- نمازده قیامغه قوئی یتمگان کشیلر نمازی نیچک اوقورلر؟ نی
 روشجه؟ اگر رکوع سجود قیلورغده قوئی یتمگان کشیلر نیچک اوقورلر
 اولوروب طور وندن ده عاجز کشیلر نی اشرلر؟

احمد ھادی مقصودى .

عبادات اسلاميه

۱۰/۱۰/۱۰۴

اسملى كىتابنىڭ بىر نىسخىسى
۲۰

عبادات عقائد

عقائد

مەزھەب

ابتدائى مکتىپلارنىڭ ايكنىنچى صنفىغا ئىشلىتىش ئۈچۈن

۱۳۲۳
۱۹۰۵

ئۈچىنچى باھاسى

Доволено цензурою. С.-Петербургъ. 23 Февраля 1905 года.

КАЗАНЬ.
ГОРОДСКОЙ ПАССАЖЪ.

Лито-Типография И. Н. Харитоновъ.
1905.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿اسلام﴾

اسلام: الله تعالى دن كىلگان حق دىنگه اشانۇب شول دىن بۇيۇرلغان عمللارنى قىلو دىمكىر. الله تعالى دن محمد عليه السلام كىلگان دىن (اسلام دىنى) دىيۇب آتالار. الله تعالى محمد عليه السلام اول دىننى بىندەلرنى ياخشىلىقغه اۇيرهتمك اۇچۇن يىبەر مشدر. اسلام دىنى بىك حق و طوغرى دىندر. آنىڭ حكملرى بويىچە عمل قىلغان كشى دىيادەدە، آخرتدەدە، دائىم راحتىككەدە و اينىڭى دولتىدە بولۇر. اسلام دىنىنىڭ حقلغىنە اشانغان كشى (مؤمن و مسلمان) دىيۇب آتالۇر. بۇنىڭ تىپىشلىرى ۱. سۇرۇش ۲. تىنچلىق ۳. بىرلىك ۴. قايىمىز مۇمن و مسلمانلار

امتحان سوئاللىرى: مبتدىلارنىڭ بىلىملىرى ھەر درسدە اۇششونىڭ كىمى امتحان سوئاللىرى كىتابدىن آڭلادىلار نىچە اوز كوڭلىرىدىن جواب وىرمىكلىرىدىن عبارتدۇر. امتحان سوئاللىرىنىڭ كوزىدىن جواب وىرەلمىرسە، اينىچى درسى وىرمەي. سوئاللىرىغا جواب وىرمەك اچچون كىتابدە اولان عبارتدە حفظ ايتىك لازم دىگىلەر. درسلىرىدىن آڭلادىلار نىچە كىندى عبارتدە لىيە جواب وىرمەلرى دەما اولادۇر. اسلام نەدىكىدۇر؟ الله تعالى دن محمد عليه السلام كىلگان دىن نەدىيۇب آتالۇر؟ الله تعالى اسلام دىنىنى محمد عليه السلام نە اچچون يىبەر مشدر؟ اسلام دىنى حق دىسىدۇر؟ اسلام دىنىنىڭ حكملرى بويىچە عمل قىلغان كشى دىيادە و آخرتدە نىچە بولۇر؟ اسلام دىنىنىڭ حقلغىنە اشانغان كشى نىچە دىيۇب آتالۇر؟ بۇنىڭ دىنىز قايۇ دىندر؟ بۇنىڭ دىنىز نىچە كىلمىدۇر؟

﴿عمل﴾

اسلام دىنىنى بويىچە بىندەلرنىڭ عمللىرى سىگىز تۇر لىگە بولنىشىدۇر: روفۇز، واجب، سنىت، مستحب، مباح، حرام، مكروھ، مستكروھ، اولۇر (فرض): شول عمللەر كە، انى قىلغان كشى ثوابلى بولۇر، قىلماغان كىناھلى بولۇر، آنىڭ فرضلىغىنە اشانماغان كشى ايمانسىز بولۇر. عمللەر: اسلام دىنىنىڭ حقلغىنە اشانمىق، ھەر كۇن بىش وقت

نماز او قۇمۇق، رمضان آيدىدە ھەر كۈن روزە تۇتۇمۇق، ھەر يىلدە مالنىڭ زكاتىنى بىرىمك، دۆلتى يىتەرلىك كىشى ەمرىندە بىر مۇرتبە مەككە مۇكرەمگە بارۇب (حج) قىلىمۇق كىيىدۇر.

اسلام دىنى بويىچە بىندەرنىڭ ەمىللىرى نىچە تۈرلىيدۇ؟ نىلردۇ؟ فرض نىندى ەمىلر؟ فرض ەمىللىرى نىلر كىيىدۇ؟

واجب: شول ەمىلدر كە، ەنى قىلغان كىشى ئوابلى بولۇر، قىلماغان كىشى گناھلى بولۇر، ەنىڭ واجىلگىنە اشانماغان كىشى ايمانسىز بولماس، بلكە زور گناھلى ەنە بولۇر.

واجب ەمىلر: وتۇر نمازىنى او قۇمۇق، ەيد نمازىنى او قۇمۇق، فطرە صدقەسى بىرىمك، قۇربان چالمۇق، قراندىن سىجدە آيتىنى او قۇغان كىشى ەم ايشتىكان كىشى سىجدە تىلاوت قىلىمۇق كىيىدۇر. واجب نىندى ەمىلر؟ واجب ەمىللىرى نىلر كىيىدۇ؟

سنت: شول ەمىلدر كە، ەنى قىلغان كىشى ئوابلى بولۇر، ائما قىلماغان كىشى گناھلى بولماس. شۇيله ايسەدە، قىامت كۈنىندە شىلتەگە تىيشلى بولۇر. ودخى پىغمبىرمۇ محمد ەلىه السلامنىڭ شفاعىتىنە لايىق بولماس. سنت ەمىلر: ياخشى ەمىللىرى بىمىلە ايله باشلامۇق، قران او قۇر آلدندىن اعود ايتىمك، تۇچكۇرگاچ (الحمد لله) دىمك، (۱) ايمانلى كىشىلرگە سلام بىرىمك، (۲) مىسواك ايله آغزنى پاكلەمك كىيىدۇر. سنت نىندى ەمىلر؟ نىلر كىيىدۇ؟

مستحب: شول ەمىلدر كە، ەنى قىلغان كىشى ئوابلى بولۇر، ائما قىلماغان كىشى گناھلى دە بولماس، قىامت كۈنىندە شىلتەگە دە تىيشلى بولماس. مستحب ەمىلر: نفل نمازلىرى او قۇمۇق، نفل روزەلر تۇتۇمۇق، نفل صدقەلر بىرىمك، طهارت ايله يۇرمك، بوش وقتلردە قران او قۇمۇق كىيىدۇر. مستحب نىندى ەمىلر؟ نىلر كىيىدۇ؟

واجب: شول ەمىلدر كە، ەنى قىلغان كىشى دە، قىلماغان كىشى ئوابلى دە بولماس، گناھلى دە بولماس.

(۱) تۇچكۇرگان كىشى الحمد لله دىگاننى ايشتىكان كىشىگە (بىر ەمك الله) دىمك فرضدۇر. (۲) سلامنى قايتا قىلىش

مباح عمللر: حلال نرسەنى طويغانچى آشامق و طويغانچى اچما
اوطۇرمق، طۇرمق، ضررسىز سوزلرنى سۇيلىمەك كىيىد
مباح نىدى عملدر؟ نىلر كىيىد؟

(۶) (حَرَام) شول عملدرگە، آنى قىلغان كشى زور گناھلى بولۇ
آنى حلال ديگان كشى ايمانسىز بولۇر. حرام عمللر: كشى اولترما
كشىنى يا حيواننى جبرلىمەك، غىيىت سۇيلىمەك، اوغرىلق قىلمو
ايسرتكىچ اچمەك، كىيىد. حرام نىدى عملدر؟ نىلر كىيىد؟

(۷) (مَكْرُوه) شول عملدرگە، آنى قىلغان كشى دە، بر آز گناھلى
بولۇر. ائما آنى قىلو درست ديگان كشى ايمانسىز بولماس، بلك
گناھلى غنە بولۇر. مكروه عمللر: اۇتۇشمىچى اۇتۇش اويۇندا
اوينامق، كۇيلى اوينلر اوينامق، ادبسىز جرلر جرلامق، كشى
الدندە ادبسىز قىلىنمق، ماقتانمق كىيىد. مكروه نىدى عملدر؟ نىلر كىيىد؟

(۸) (مُسْتَكْرَه) شول عملدرگە، آنى قىلغان كشى گناھلى بولماسدە
ادبسىزلك قىلغان بولۇر، قيامت كۇنىدە شلتەلى بولووىدە احتىطلدر.
مستكره عمللر: زور زور قابۇب آشامق، بازاردە واورامدە
آشامق، اوزىنى قابلامىچى ايسنەمەك، قچقرۇب كىكرمەك، بارماق
شارتلاتمق كىيىد. مستكره نىدى عملدر؟ نىلر كىيىد؟

بَالِغٌ وَعَاقِلٌ

فرض، واجب، سنت و مستحب بولغان عمللرنى قىلمق، حرام، مكروه
و مستكره بولغان عمللردن طبيلىق (بالغ و عاقل) بولغان كشىگە تىيشلى بولۇر.
(بالغ) ديمەك صبىلىقدن چغوب كاملىككە يىتكەن كشى ديمكىد. (عاقل)
ديمەك عقللى كشى ديمكىد. صبى بالالر بالغغە حساب قىلنماسلر. ديوانە
كشىلر عاقل دييۇب آتالماسلر. شونىڭ اۇچۇن فرض و واجب بولغان
عمللرنى قىلا آلماسلردە، آنلر گناھلى بولماسلر. اير بالالر (۱۲) نچى يەشلىرى
طولغاندىن سوڭ ايرلك علامتلىرى (*) ظاهر بولغاچ بالغ بولۇرلر. قز بالاللر

(۹) نچى يەشلىرى طولغاندىن سوڭ قىزاق علامىلىرى (۱) ظاھر بالغاچ بالغاھ بولۇرلر. اگرده علامىلىرى ظاھر بولماسە، اير بالا رده قز بالا رده، (۱۵) نچى يەشلىرى طولغاچ بالغاھ حساب قىلىنۇرلر. بالغ وعاقل بولغاندىن سوڭ هر بر كشيگه عمرى بويىنچە شريعت بۇيۇرغان عمللرنى قىلۇب، شريعت طيغان عمللردن طيلمق فرض وتييشلى بولۇر.

فرض واجب، سنت ومستحب بولغان عمللرنى قيلمق وحرام، مكروه ومستكره بولغان عمللردن طيلمق نيندى كشيگه تبييشلى بولور؟ بالغ نه ديمكدر؟ عاقل نه ديمكدر؟ صبى بالالىر بالغى؟ ديوانه كشيلىر عاقللى؟ صبى ودديوانه كشى فرض وواجب بولغان عملنى قىلا آلماسه گناھلى بولورمى؟ ايرى بالالىر قاي وقت بالغ وعاقل بولورلر؟ قز بالالىر قاي وقت بالغ بولورلر؟ ايرلك علامتى يا قزاق علامتى ظاھر بولماسه نيجمه ياشلىرى طولغاچ بالغاھ بولورلر؟ بالغ وعاقل بولغاندىن سوڭ هر كشيگه عمرى بويىنچە نيلرنى قيلمق نيلردن طيلمق فرض بولور؟

✽ عبادات ✽

الله تعالى بندهلرنى حرمتلەب آنلرغە بيك كوب نعمتلر بىرەمشدر: بار بولۇب دنياده يۇرمكلىگىز، هر بر اعضالرمىز، آشاغان آشلىرمىز، اچكان صولورمىز، صولاغان صولولورمىز، سلامت عمر ايتمكلىگىز هر قايسى الله تعالى نىڭ بزگه بىرگان نعمتلر يىدرلر. جانىز، تەننىز وماىز ايله الله تعالى گە، نىيىتىز، عبادت قىلسەق دە، اوزمىزگه بىرگان نعمتلر نىڭ شكرانەسىنى ادا قىلۇب بىر ترمك مەن توكلىدر. شويىلە ايسەدە، بالغ وعاقل بولغان هر بر بۇمىن بندهگه فرض وواجب بولغان عمللرنىڭ هر قايسىنى قىلۇب، حرام ومكروه بولغان عمللرنىڭ هر برسندن طيىلۇب، قولدىن كىلگان بار، الله تعالى گە دائماً عبادت قىلمق تبييشلىدر. مؤمن ومسلمان بولغان كشيگه فرض بولغان عبادتلىرنىڭ الوغلىرى بيشدر كە:

۱. چىيسى (ايمان)، ۲. نچىيسى (صلات)، ۳. نچىيسى (صوم)، ۴. نچىيسى (زكات)، ۵. نچىيسى (حج) در. (ايمان) اسلام دينىنىڭ حقلغىنە وآنده بولغان حكملرگە مانو ديمكدر، (صلات) هر كۇن بيش وقت نماز اوقو ديمكدر، (صوم) رمضان آينده روزە طۇتو ديمكدر، (زكات) يلدە بر مرتبە، مالدىن بىرلرگە تبييشلى حقنى بىرو ديمكدر، (حج) دولتلى بولغان كشى بنده بر مرتبە (مكە مكرمه) گە بارۇب حج عمللر نى قىلو ديمكدر.

مالى بندهلرگه نعمتلر بىرەشمى؟ نيندى نوسە لر الله تعالى نك نعمتلر يىدر؟ بىرگان نعمتلرنىڭ شكرانەسى اچون بولسا الله تعالى گە عبادت قىلمق تبييشلىدر؟ مؤمن ومسلمان بولغان كشيگه فرض بولغان عبادتار نك الوغلىرى نىمەدر؟ فرض بولغان عبادتار نك الوغلىرى نىمەدر؟ ايمان نه ديمكدر؟ صلات نه ديمكدر؟ صوم نه ديمكدر؟ زكات نه ديمكدر؟ حج نه ديمكدر؟

(*) قزاق علامتى جىض احتلام وجىل در.

✽ ايمان و اقرار ✽

دين اسلامده هر بربالغ و عاقل بولغان بندهگه فرض بولغان
 عبادت لرنك برنجيسي ايماندر. (ايمان) اشانو ديمكدر، (اقرار) اشانغان
 تل ايله نه يتو ديمكدر. مؤمن و مسلمان بولغان كشيگه اسلام ديني
 حقلغينه و آنده بولغان هر بر حكملرگه اشانوب ايمان كيتي
 و اشانغانيني تلي ايله نه يتوب اقرار قيلمق فرضدر.

ايمانني عربجه اقرار قيلمق اۇچۇن مشهور ايمان كلمه لري اۇشبو
 (كَلِمَةُ شَهَادَتٍ) اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
 معناسي: كوكلمدن گواھلق بيروه من كه، تحقيق بر الله تعالى دن باشقه تك
 هيچ يوقدر. وينه كوكلمدن گواھلق بيروه من كه، تحقيق محمد عليه السلام
 الله تعالى نك قۇلى و بنده لرگه دين اۇيره تمك اۇچۇن ييبه رگان ايلچيسي
 (كَلِمَةُ اِيْمَانٍ) اَمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلَايْكَتِهِ وَ كُتِبَہٗ وَرُسُلِهِ وَ الْيَوْمِ الْاٰخِرِ
 وَ الْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَ شَرِّہٖ مِنْ اللّٰهِ تَعَالٰی وَ الْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ ✽

معناسي: ايمان كيتردم الله تعالى گه، ودخي آنك فرشته لرينه، و
 آنك كتابلرينه، ودخي آخرت كۇنينه، ودخي تقديرنك ياخشيسي
 ياماني ده الله تعالى دن بولووينه، ودخي اولگاندن سوگ ينه ترلوگ
 ايمان نه ديمكدر؟ اقرار نه ديمكدر؟ مؤمن و مسلمان بولغان كشيگه نيلرگه اشانو بايمان كيترمك فرضدر؟ اشانغان
 اقرار قيلمق فرضيمير؟ كلمه شهادت نهدر؟ معناسي نه ديمكدر؟ كلمه ايمان نهدر؟ معناسي نه ديمكدر؟

✽ اللهُ تَعَالَى ✽

الله تعالى ني بلك هر بر بندهگه فرضدر. لکن آنك ذاتين
 بلورگه بزنگ عقلمنك قوتی ييتميدر. بزرگه آني صفتلري ايله
 بلك ممكندر. الله تعالى نك كوركهم صفتلري بيك كوبدر. آني مشهور
 صفتلري ايله اۇشبو رهوشچه معرفت قيلمق ممكندر: الله تعالى، (موجود) در
 ۲ (احد) در، ۳ (حي) در، ۴ (عليم) در، ۵ (سميع) در، ۶ (بصير) در، ۷ (متكلم) در
 ۸ (قادر) در، ۹ (خالق) در، ۱۰ (مريد) در، ۱۱ (رزاق) در، ۱۲ (رب) در
 ۱۳ (شكور) در، ۱۴ (قهار) در، ۱۵ (عدل) در، ۱۶ (غفور) در، ۱۷ (تواب) در

- ۱۸ (مُجِيبٌ) در، ۱۹ (حَكِيمٌ) در، ۲۰ (عَظِيمٌ) در، ۲۱ (جَمِيلٌ) در، ۲۲ (قُدُّوسٌ) در.
- (۱) (مَوْجُودٌ) بار ديمكدر. الله تعالى باردر، بارلغى هيچ بر ذائقه محتاج توگلدن. اوزندن اوزى باردر. بارلغيشك اولى ده آخرى ده، يوقدر، يعنى دنيا مخلوقاتى كىي اولده يوق بولوب، صوكره دن بار بولغان توگلدن، وهم آخرده بر يوق بولاچقى ده توگلدن. بلكه دائما بار بولاچقى در.
- (۲) (اَحَدٌ) بر ديمكدر. الله تعالى برگنه در. آنگ هيچ شريكى وئيگداشى يوقدر.
- (۳) (حَى) ترك ديمكدر. الله تعالى تركدر لکن تركلكى بزنگ كىي تمن و جان ايله توگلدن.
- (۴) (عَلِيمٌ) بلگوچى ديمكدر. الله تعالى هر نهرسه نى به نى بولغان نهرسه لرده، بولاچقى نهرسه لرده، هر قايسى الله تعالى گه معلومدر. هيچ الله تعالى گه معلوم بولماغان نهرسه يوقدر. لکن بلملكى بزنگ كىي اؤيره نو ايله يا اويلاو ايله توگلدن.
- (۵) (سَمِيعٌ) ايشتكوچى ديمكدر. الله تعالى هر بر طاوشلرنى ايشته در. لکن ايشتملكى بزنگ كىي قولان ايله توگلدن.
- (۶) (بَصِيرٌ) كورگوچى ديمكدر. الله تعالى هر نهرسه نى كوره در. لکن كورملكى بزنگ كىي كوز ايله توگلدن.
- (۷) (مَتَكَلِمٌ) سؤيله گوچى ديمكدر. الله تعالى سؤيله گوچيدر. قرآنده يازلمش سوزلر هر قايسى الله تعالى نك سوزلريدن. لکن سؤيله ملكى بزنگ كىي آغز وتل ايله، طاوش و حرفلر ايله توگلدن.
- (۸) (قَادِرٌ) كؤچى ييتكوچى ديمكدر. الله تعالى نك هر نهرسه گه كؤچى ييته در. هر نى تله سه، شونى بولدرمغه كؤچى ييتكوچيدر. لکن كؤچلى بولمقلغى بزنگ كىي اعصار و قوراللر ايله توگلدن.
- (۹) (خَالِقٌ) بولدرغوچى و ياراتقوچى ديمكدر. عالمده هر بر نهرسه نى بار قيلغوچى و بولدرغوچى الله تعالى در.
- (۱۰) (مَرِيدٌ) تله گوچى ديمكدر. الله تعالى هر بر قيلغان ايشينى لوز اختيارى ايله تلهب قيلادر. هر بر اشنده قيلسه ده، قيلماسه ده، كامل اختيارليدر.

(۱۱) (رزاق) طویدرغوچی دیمکدر. هر بر کشىلرگه و حیوانلرگه بیرگوچی الله تعالی در. چۇنکه بىر یۇزنده بولغان هر جان اییهسی الله تعالی نىڭ قدرتی ایله اوسكان رزق ونعه ایله طویۇب طۇرمقده درلر.

(۱۲) (رب) ترییه قیلغوچی وخواجه بولغوچی دیمکدر. بارچه عال رحمت قیلۇب ترییه قیلغوچی و بۇتۇن عالمنىڭ خواجهسى الله تعالی

(۱۳) (شكور) ثواب بىرگوچی دیمکدر. ایمان ایله ایزگی عملر قیل کشىلرنىڭ هر قایوسینه الله تعالی آخرتده اجر و ثواب بیرهچکد

(۱۴) (قهار) عذاب قیلغوچی دیمکدر. گناه قیلغان کشىلرنى خصوصاً کشى و حیوانغه ظلم و قهر قیلغان کشىلرنى عذاب و جزاده قیلاچقد

(۱۵) (عذاب) و طوغریلق قیلغوچی دیمکدر. الله تعالی هر بر اشیه و هر بر حکمینى طوغریلق وعدللك ایله قیلغوچیدر، هیچ کشىگه جبر و ظلم قیلیمیدر. آخرتده ایزگی بندهلرنى جن

نعمتلرى ایله حرمت قیلاچقد، ایمانسز و گناهللى بندهلرنى جه عذابى ایله عذاب قیلاچقد؛ اۇشبو اشلرنىڭ هر قایوسى حقا

طوغریلق، وعدللك ایله بولاچقد.

(۱۶) (غفور) عفو قیلغوچی دیمکدر. الله تعالی کوب کشىلرنىڭ گناهلرىنى عفو ایتەچکدر. توبه قیلغان کشىلرنىڭ گناهلرىنى عفو ایتەدە

هیچ توبه قیلماغان کشىلرنىڭ گناهلرىنى عفو ایتەدە، الله تعالی نىڭ اوز اختیارنده در.

(۱۷) (تواب) توبه لرنى قبول ایتکوچی دیمکدر. الله تعالی چن اخلاصلرى ایله اوكنۇب، گناهلرندن توبه قیلغان کشىلرنىڭ توبه لرنى قبول ایتۇب، گناهلرىنى عفو ایتونى وعدە قیلەشدر.

(۱۸) (مجیب) دعا لرنى قبول ایتکوچی دیمکدر. الله تعالی اخلاص ایله صۇرالغان معقول دعا لرنى قبول ایتەدر. اوزینىڭ رحمتى ایله بعض بندهلرنىڭ صۇراغان حاجتلرىنى بیرهدر.

(۱۹) (حکیم) معقول قیلغوچی دیمکدر. الله تعالی هر بر اشینى فائدهلى و مصلحتلى ایتۇب حکمتکه موافق رهوشده قیلغوچیدر. آنىڭ هر بر اشینى عجبیب عجبیب فائدهلى حکمتلر باردر. لکن هر برسینىڭ سر و حکمتى بىزنىڭ عقللرمن ايرشه آلیدر.

(۲۵) (عظیم) الوغ دیمکدر. الله تعالی بیک الوغ و بملئد بولغو چیدر.
هیچ آندن الوغ ندرسه یوقدر. لکن آنک الوغلی گه وده الوغلی
توگل بلکه مرتبه وقوت الوغلیدر.

(۲۱) (جمیل) کورکهم دیمکدر. الله تعالی بیک کامل و کورکهمدر. ذاتنده
وصفتلر نده و هر بر اشلر نده بیک کاملک و کورکهمک باردر.

(۲۲) (قدوس) پاک دیمکدر. الله تعالی هر بر عیب و کیمچیلکلردن
بیک پاک و منزهدر. آنک ذاتندهده، صفتلر ندهده و قیلغان اشلر ندهده
هیچ بر کیمچیلک یوقدر.

اول الله تعالی ننگ مخلوقاتده هیچ بر جهتن اوخاشاشلی یوقدر.
آنی هیچ بر ندرسه گه اوخاشاتمق ممکن توگلدر. الله تعالی گه وده لی ذات توگلدر.
آنک بر ره وش و صورتی یوقدر. هیچ بر اور نده و هیچ بر طرفه توگلدر. شویله
ایسهده، باردر. آنک بارلغیننگ، ترکلگیننگ، بلوونینگ، کور و ویننگ،
وسویله ویننگ کیفیتلری بزگه معلوم توگلدر. ودخی الله تعالی ده آشاو،
اچو، آرو و یوقلاو کبی اشلرده یوقدر. الله تعالی اوزی هیچ بر ذاتدن
طوغمامش و آندن ده هیچ بر ذات طوغمامشدر.

الله تعالی بلمک فرضی؟ آنک ذاتینی بلمک ممکن؟ آخی فی ایله بلمه؟ آنک مشهور مقبولی نلدر؟ (موجود)
نه دیمکدر؟ ...الی آخره... (قدوس) نه دیمکدر؟ الله تعالی ننگ مخلوقاتده اوخاشاشلی یوقدی؟ گه وده لیمی؟ روس
و صورتی بارمی؟ بر اور نده یا بر طرفهده؟ بارلق و نرکاک و بلو، ایشتر، کورو و سویله و کیفیتلری بزگه معلومی؟
الله تعالی ده آشاو، اچو، آرو، یوقلاو، کبی اشلر بارمی؟ بر بر ذاتدن طوغمامشی؟ آندن بر ذات طوغمامشی یوقدی؟

فرشته لری.

الله تعالی ننگ فرشته لری باردر؛ آنلر هر قایوسی الله تعالی ننگ
بیک اطاعتلی قۇلریدر لر، دائما الله تعالی گه عبادت قیلوب و بویۇرلغان
خدمتلرینی ادا قیلوب طۇرمقده درلر، هیچ گناه اشلرنی قیلماسلر.
آنلرده بزنگ کبی آشاو اچو، یوقلاو کبی اشلر یوقدر، ایرلک
و خاتۇنلقده یوقدر. هر بری نوردن یاراتلمشدر. ییل کبی یۇمۇشاق
گه وده لیدر لر. بزنگ کوزگه کورنمسلر. اگرده کورنمک استه سسلر،
تۇرلی قیافتنده کوریته آۇر لر. (جبرائیل، میکائیل، عزرائیل، اسرافیل)
اسمیلر مشهور فرشته لردر.

فرشته لری کملردر؟ آنلر فی قیلورلر؟ گناه قیلورلر؟ آنلرده آشاو، اچو، یوقلاو، ایرلک و خاتونلق بارمی؟
آنلر نیدن یاراتلمشدر؟ گه وده لری نیچک؟ بزگه کورنورلر؟ مشهورلری فی اسمیلردر؟

پيغمبر لار

بندەلرگە دىن حكملرىنى اۇيره تمك اۇچۇن الله تعالى بىك كوب كشىلرنى پيغمبر قىلمشدر. اول پيغمبر لار هر قايسى آدمىلر لار آنلر يەش وقتلر نەدەدە بىك عقللى و بىك زىرەك و هم بىك طوغرى و ايزگى طبيعتلى بولمشلردر. اللوغ بولغاندن صوگ الله تعالى آنلرنى پيغمبر قىلمشدر، يعنى جبرائىل اسملى فرشته آرقلى آنلرغە اوزىنگ حكملرىنى يىبەرۇب شول حكملر ايله بندەلرنى حق دىنگە و ايزگى عملرگە اۇندەمگە بۇيۇرمشدر. شوندىن صوگ اول پيغمبر لار الله تعالى نىگ امرى بويىچە كشىلرنى حق دىنگە و ايزگى عملرگە اۇندەمشلردر.

حضرت آدم زماندىن بيرلى دىياغە بىك كوب پيغمبر لار كىلۇب كىتمشدر؛ حسابى بىز لرگە معلوم توگلدەر. قرآندە اوشبو (۲۵) پيغمبر نىگ اسملىرى مذكوردر: آدم، ادريس، نوح، هود، صالح، لوط، ابراهيم، اسماعيل، اسحاق، يعقوب، يوسف، ايوب، شعيب، موسى، هارون، داود، سليمان، يونس، الياس، اليسع، خوالكفل، زكريا، يحيى، عيسى، محمد (عليهم الصلاوة والسلام)

ودخى (عزير، لقمان، خوالقرين) حضرتلرى نىگ اسملىرى دە قرآندە مذكوردر. لىكن آنلرنىگ پيغمبر بولۇچىلقلرى يقيناً معلوم توگلدەر.

ودخى (شيث، يوشع، خضر، بشر، دانيال، اشموئيل، اشعيا، ارميا) اسملى پيغمبر لار حدىثلردە و تواريخ كىتابلر نەدە بيان قىلىنمشلردر.

ايىگ اولگى پيغمبر آدم عليه السلام، ايىگ صوگى پيغمبر محمد عليه السلام. محمد عليه السلام آخر زمان پيغمبرىدەر. آندىن صوگ دىياغە هيچ پيغمبر كىلەچك توگلدەر. آنىگ دىنى يعنى (اسلام) دىنى قىامت كۇنىنە قىدر هيچ اوزگەرەچك توگلدەر. محمد عليه السلام بىزنىگ پيغمبرمىزدەر. بىز هر قايموز آنىگ ائمتىدنىمىز.

بندەلرگە دىن حكملرىنى كىملر اويۇر تەمشدر؟ پيغمبر لار آدمىلرمى؟ آنلر نىندى كشىلدر؟ الله تعالى آنلارنى نىرە و شە پيغمبر قىلمشدر؟ پيغمبر لار بندەلرنى حق دىنگە و ايزگى عملرگە اۇندەمشلرمى؟ حضرت آدم زماندىن بيرلى دىياغە نىچە پيغمبر كىلمشدر؟ نىچە پيغمبر نىك اسمى قرآندە مذكوردر؟ كىملر؟ پيغمبر لار كىرى يقيناً معلوم بولماغان كشىلر كىملدر؟ حدىث و تواريخ كىتابلر نەدە مذكور بولغان پيغمبر لار كىملدر؟ ايىك اولگى پيغمبر كىملر؟ ايىك صوگى پيغمبر كىملدر؟ آندىن صوگ نە بىر پيغمبر كىلەچكىمى؟ قىامت كە تىر اسلام دىنى اوزگەرەچكىمى؟ بىزنىك پيغمبرمىز كىملدر؟ بىزنىك ائمتىدنىمىز؟

۵۰۱
✽ کتابلر ✽

الله تعالی دین و شریعت حکملرینی بیان قیلوب پیغمبرلرینه (۱۰۴) یوزده دورت کتاب ایندرمشدر: پیغمبرلر شول کتابلرده غی حکملر ایله قوملرینی ایمانغه وایزگی عملرگه اوندشمشدر. اوشبو کتابلردن ادم علیه السلام گه (۱۰) کاغد شیث علیه السلام گه (۵۰) کاغد، ادیس علیه السلام گه (۳۰) کاغد، ابراهیم علیه السلام گه (۱۰) کاغد کیلمشدر. ودخی موسی علیه السلام گه (تورات) اسملی کتاب، داود علیه السلام گه (زبور) اسملی کتاب، عیسی علیه السلام گه (انجیل) اسملی کتاب و پیغمبرمز محمد علیه السلام گه (قرآن) اسملی کتاب کیلمشدر. ایگ صوگ کیلگان کتاب (قرآن) در اول قرآن اولگی کتابلرنگ بعض حکملرینی منسوخ قیلشمشدر، یعنی آخر زمان خلقینگ طبیعتینه موافق رهوشده ایتوب اوزگه رتمشدر. قرآن اچنده آدم بالالرینگ دنیا لری اؤچون ده، آخرتاری اؤچون کیره کلی بولغان حکملر باردر.

الله تعالی پیغمبرلرینه نیچه کتاب ایندرمشدر؟ اول کتابده غی حکملرینی پیغمبرلرینی قیلشدر؟ آدم علیه السلام؟ نیچه کتاب کیلمشدر؟ شیث علیه السلام گه نیچه کتاب کیلمشدر؟ ادیس علیه السلام گه نیچه کتاب کیلمشدر؟ ابراهیم علیه السلام گه نیچه کتاب کیلمشدر؟ موسی علیه السلام گه نیچه کتاب کیلمشدر؟ داود علیه السلام گه نیچه کتاب کیلمشدر؟ عیسی علیه السلام گه نیچه کتاب کیلمشدر؟ محمد علیه السلام گه نیچه کتاب کیلمشدر؟ ایگ صوگ کیلگان کتاب بولنرک قایوسیدر؟ قرآن اولده کیلگان کتابلرنک بعض حکملرینی نی قیلشمشدر؟ قرآنده نیندی حکملر باردر؟

✽ تقدیر و قضا ✽

(تقدیر) بولماسدن بۇرۇن بولاچق نهرسه ننگ بولووینی تعیین قیلوب قویو دیمکدر. (قضا) بولغان نهرسه نی خلق قیلوب بولدر و دیمکدر. دنیاده هر بر بولغان نهرسه لر وقیلنغان اشلر الله تعالی ننگ تقدیری و قضاسی ایله بار بولمقددر لر. دنیاده بولاچق نهرسه وقیلناچق اشلرننگ هر قایوسی الله تعالی گه بولماسدن بۇرۇن معلومدر. الله تعالی هر بر نهرسه نی و هر بر اشنی بولماسدن بۇرۇن اوزینه معلوم بولغان رهوشچه تقدیر قیلوب، یعنی تعیین لهب قدرت قلمی ایله (لوح محفوظ) اسملی الوغ بر کتابقه یازوب قویمشدر. دنیاده بولغان نهرسه لر ننگ وقیلنغان اشلرننگ هر قایوسی الله تعالی ننگ تقدیری بوینچه لوح محفوظغه یازلغان رهوشچه گنه بولادر. الله تعالی تقدیر قیلماغان اش هیچ بار بولماس. اول

تقدیر قیلغان اش هیچ بولمی قالماس. ودخی هر بر بولغان نهرسه وقیلنغان
 اش الله تعالی ننگ قضاسی یعنی خلق قیلووی و بولدر ووی ایله بار بولدر
 بنده لرننگ قیلغان فعللری ده، الله تعالی ننگ قضاسی ایله قیلنادر. گرچه
 بنده هر فعلینی اوز اختیاری و اوز قوتی ایله کسب قیلسه ده، آشا قوت
 بیروب خلق قیلوچی الله تعالی در. الله تعالی قوت بیرمه سه و خلق قیلما سه،
 بنده لر هیچ بر اش قیلا آلماس ایدیلر.

تقدیر نه دیمکدر؟ قضا نه دیمکدر؟ دنیاده بولغان نهرسه لری وقیلنغان اش لری الله تعالی ننگ تقدیری و قضاسی ایله بار
 بولارمی یا یوقمی؟ بولماسدن بورون بولاچق نهرسه کیمکه معلومدر؟ اول نهرسه قایده یا لوب قولمشلردر؟
 الله تعالی تقدیر قیلماغان اش بولامی؟ الله تعالی تقدیر قیلغان اش بولمی قالامی؟ بنده لرننگ قیلغان اش لری کیمکه
 قضاسی ایله قیلنادر؟ بنده فعلینی کیم اختیاری و کیم قوتی ایله کسب قیلندر؟ بنده گه قوت بیروچی کیمدر؟
 الله تعالی قوت بیرمه بنده بر اش قیلا آلورمی ایدی؟

﴿﴾ آخِرِ زَمَانٍ ﴿﴾

بودنیا و بودنیاده بولغان نهرسه لر: کشیلر، حیوانلر و باشقه نهرسه لر
 هر قایوسی فانیدرلر، یعنی بته چکدرلر. بر زمانده اوشبو دنیاده
 بولغان آدمیلر، فرشته لر، جنلر و حیوانلر اولوب و دنیا نهرسه لرینگ
 برسی هلاک بولوب بته چکدر. بو شکا (آخر زمان) دییلور. آخر زمانننگ
 قای وقت بولاچغی الله تعالی دن باشقه هیچ کیمکه معلوم توگلدر. شو ایله
 ایسه ده، علامت لرینه قاراب آخر زمانننگ یاقنلاشقانینی بلمک ممکندر.
 آخر زمانننگ یاقنلاشو ویننگ مشهور علامت لری اوشبولدر: (۱) **مورور**

- (۱) آخر زمان بولور آلدندن اهل اسلام مملکت لری بیک ضعیفله نه چکدر و کوب
 مسلمانلر (بنی اصر) (۲) اسملی صارغلت تۇسلی کشیلرننگ حکمینه کره چکدر.
- (۲) بر زماندن صوگ اسلام مملکت لری ده ینه قوت طاباچقلدر.
- (۳) آدمیلر آزوب عمل و عبادت قیلوچیلر آزاچق و گناه اش لرنی
 قیلوچیلر بیک کوبه یه چکدر.
- (۴) خلق آراسنده بر برسینه جبر و ظلم قیلشو بیک کوب بولاچقلدر.
- (۵) زلزله، یپر اوبلو، شهرلرنی صو باسو، ضررلی ییللر ایسو، کبی
 بلا و افترلر کوب بولاچقلدر.
- (۶) وبا، طاعون کبی یوغنچلی آورولر کوب بولاچقلدر.

(۷) طوغانلرغە قاراغاندە اولگانلر آرتق بولاچقدر.

(۸) ایرلرگه قاراغاندە خاتۇن قز كو بوهك بولاچقدر.

(۹) قايسی يللردە اشلق ككوب بولۇب، بيك طوقلق بولاچق، وقايسی

يئلردە اشلق اوكميچي بيك قاتي آچلق بولاچقدر.

(۱۰) مشرق طرفندت (ياجوج وماجوج) (* نسلندن بر تۇرلى خلقلر

چغۇب (مغرب) طرفندەغى خلقلرغە غالب بولاچقلردر.

(۱۱) بريالغانچى و آلد اوچى كشى چغۇب كوب كشيلىرنى اوزينه اييدرتەچك

واييدركان كشيلىرنى آذرۇب ايمانسرلقغە و فاسبقلقغە اۇيرتەچكدر.

(بو كشيگه دجال دييلۇر)

(۱۲) دجال دنيانى آذرۇب يۇرگان زماندە پيغمبر مز محمد م نك محترمه

قزى حضرت فاطمه نسلندن (محمد) اسملى بر ايزگى دىيىلى چغۇب

خلقلرنى وعظ قىلۇب ايمانغە و ياخشىلىقغە اۇندەيهچك و عسكر جيبۇب

دجال عسكرى ايله صوغش قىلاچقدر. (بو كيمسه مەدى دييۇب آتالۇر).

(۱۳) حضرت مەدى ايله دجال صوغش قىلغان زماندە كوكدن حضرت

(عيسى عليه السلام) تۇشۇب حضرت مەدى طرفينه ياردم قىلاچق و دجالنى

هلاك قىلاچقدر. دجال اولگاندن صوگ هر بر كشى مسلمانلر طرفينه

آوشوب حضرت عيسى ايله حضرت مەدى نك حكمينه تابع بولاچقلردر.

(۱۴) شول زماندە، حضرت عيسى و حضرت مەدى نك عدلك ايله

حكومت قىلۇرى سىبلى خلقلر بر نيچە يللر ايزگىلك و بيك عدلك ايله

عمر ايتەچكلردر. اول زماندە بۇزۇق عمللرنى و گناه اشلرنى قىلۇچى

بيك از بولاچقدر، بوزماندە خزينه و ماللردە بركت شول قدر آرتاچقدر كه

هر بر كشى دولتى، بختلى و مسعود بولاچقدر. حتى شول قدر، كه يير

يۇزندە زكات آلورلق فقير كشيلىر هيچ قالماياچقدر.

(۱۵) عدلك زمانى تمام بۇلغاندن صوگ خلق ينه بيك قاتي از اچقدر.

ايمانسز و گناهكار كشيلىر ينه كو بهيهچكلردر.

(۱۶) شول زماندە تۇن ياغى طرفندن بيك قاتي صوق بر يىل ايسۇب ايمانلى

كشيلىرنك هر قايوسىنى هلاك قىلاچقدر. پس يير يۇزندە فقط ايمانسز

و گناهلى كشيلىرگنه قالۇب هر تۇرلى گناه اشلرنى قىلاچقلردر.

(۱۷) يېرى يۈزىدە ايمانسىز و گناھلى كىشىلر بىك قۆتسكە نۇب طۇرغان
 زماندە بركۇندە قۇياشنىڭ يۇرۇشى اوز گەرەچك: عادئدە مشرف
 طرفىدىن چغا طۇرغان قۇياش شول كۇندە مغرب طرفىدىن چغا چقىدۇر
 اۇشبو كۇن دىن بىك آخىرغى كۇنى و آخىرغى ساعىتى بولا چقىدۇر
 اۇشبو كۇنگە قىدر گناھلاردىن توبە قىلمى يۇرگان فاسق كىشىلرنىڭ
 توبەلىرى بوكون يىتىكچ قىبول بولماي چقىدۇر.

بىر زىنن بۇتۇن يېرى يۈزىنى بىر تۇرلى تۇتۇن باسۇب ھىر بىر كىشىنىڭ
 كىيىنى بىر زىچق و ھوشىنى يىبەرە چقىدۇر.

(۱۹) يىگىت دە اسرافىل اسملى فرىشتە (صور) اسملى بىر نەرسەنى اۇرە چقىدۇر
 بىر كىشىنىڭ ماۋوشى اىلە ھىر بىر جان اىيەسى اولۇب بىتە چقىدۇر.

(۲۰) ھىر بىر جان اىيەسى اولۇب بىتەكەندىن سوڭ، بىك قاتى زلزە بولۇپ
 و بىك قاتى يىللر ايسۇب بار چە شىھىرلرنى و طاۋولرنى خراب ايتە چقىدۇر
 آندىن سوڭ يېرى يۈزى تىپ تىگىز بىر صحرا كىبى بولۇپ قالا چقىدۇر. اۇشبو
 رەھىشچە بو دىيامز تامام خراب و ھىلاك بولا چقىدۇر. شول زماندە
 نەدىنىڭ اورتىدىن باشقە ھىچ بان و ھىر نەرسە قالماي چقىدۇر.

بو دىيامز بىر زمان بىتە چقىدۇر؟ بو دىيانك بىتەكەن زمانىنە نە دىيىلور؟ آخىر زمان قاى وقت بولا چقى؟ آخىر زمانك
 ھاقتىلاشقا نىبى بىك مەكىدۇر؟ آخىر زمانك مشھور علامتلىرى نىلدر؟ آخىر زمان بولوب ھىر بىر جان اىيەسى اولوب
 بىتەكەن رەھىشچە خراب بولوب بىتەكەن بىر، بار و ترك نەرسە قالا چقىمى؟

﴿ قِيَامَت ﴾

دىنيا مخلوقاتى (*) خراب و ھىلاك بولۇپ بىتەكەندىن سوڭ اللە تەلى
 عالمىنى يىنە ياشىغاندىن تىرگەزە چقىدۇر. شويەلە كە، يېرى يۈزىنە حىيات (**) ياغمۇرى
 ياوب قىبىرلردە كى گەودەلرگە قىبىر ايرىشە چقىدۇر. شول ياغمۇرنىڭ خاصىتىنى اىلە
 چىرگان و طارالغان اعضاءلرنىڭ ھىر قايسى جىيىلۇب اۇيۇشۇب ترك و قتدە غى
 حاللرىنە كىلە چقىدۇر. قىبىرلرنىڭ اۇستلىرى يارۇلۇب آچىلغاندىن سوڭ
 ھىر بىر كىشىنىڭ جانى اوز گەودەسىنى طاوب كىرە چقىدۇر. شول زماندە
 اسرافىل فرىشتە صورنى ايسكىچى مرتبە اۇرە چقىدۇر. شوندىن سوڭ ھىر بىر

(*) (مخلوقات) (**) (ياغمۇر)

كشى گويایين
 رسی بیر ننگ اور قانول ایتکوچی دیمکدر ، الله تعالی
 عالی ننگ (مؤکل) فرشته
 معقول دعالرنی قبول ایتهدر :
 ایمنانی) ایله حساب و
 لاچقلردر : ایمانسز کمالیسی کشیلر ننگ صوراغان
 کشیلر ننگ گناھسزلری و گناھلر
 ایلری عفو ایتلمه گان مؤمنلر
 یلناچقلردر . عذابلری تمام بولغاچ ،
 کره چکلردر . ایمانسز کشیلر جهنم دن بیاک پاک ومنزهدر .
 منتده مئگی راحتده قالاچقلردر .
 اغان اشلر نده ده هیچ بر
 کشیلرده ، هیچ برسی اولمیچی

خر زمانده دنیا هلاک بولغاندن صوفا عالم ینه تر
 واقعه دن صوفا بنه لر قبرلرندن تر لوب چقاچقلردر لام دینینگ
 عشرده مؤکل فرشته لر ، نی قیلاچقلر ؟ ایمانسز کشیلر قایاشدر . هم شول
 اعلی کشیلر قایا کره چکلر ؟ جهنمگه توشکان گناه
 جهنمده قالغان کشیلر اوله کارسی ؟

صورتی

جنت و جهنم

جنت بودنیا یورتندن بر نیچه مرتبه زور الوغ بر راحت یورتیدر که
 گوزله یۇرتلر زینتلی سرایلر ویمشلی بافچه لر ایله طویلدر . هر بیرنده
 طاتلی صولی یلغله و شیربتلی چشمه لر فونتان کبی آغۇب طۇرمقده درلر .
 آنده حاصره نمش حرمت ونعمتلرنی بیان قیلۇب بترو هیچ ممکن توگلدر .
 آنده کرگان ایزگی کشیلر دنیاده هیچ کمنگ کوزی کورمه گان وقۇلاغی
 ایشتمه گان عجیب ولذیذ نعمت وحرمتلر ایله لذتله نه چکلردر . جنت
 مئگیلک راحت یۇرتیدر . آنده کرگان کشیلر هیچ اوله چک توگلردر .
 هر برسی قایغو ، حسرت ، آورو ، صزلاو ، اوکغایسزلق وکوشلنزلک کبی
 حاللردن دائما امین بولاچقلردر .

جنتکه کرگان کشیلر بر زمانده الله تعالی نی وآننگ نور رحمتین
 کوره چکلردر . لکن کورنووی نی رهوشده بولاغی معلوم توگلدر

بار اتاغاندىن موڭ
 رى كىمىر وايڭ
 كىڭ نىسلىدىمىز؟
 بىر ئىسلامىتىمىز،
 ت بولدى؟ حضرت جى
 رى وائلردىن موڭ كىلگەن
 ئانلارغە تارىخ كىتابلىرىنى اوزىمىز

بىزنى قبول ايتكوچى ديمكىر ، الله تعالى
 بىر رالغان معقول دعالر نى قبول ايتەدر:

كشىلر نىڭ صورىتى

محمد عليه السلام

بىزنىڭ پىغمبىر مۇ محمد عليه السلامدىن بىك پاك ومىز شىر

الله تعالى جبرائىل اسملى فرشتە
 محمد عليه السلام اول حكملرنى اوزىن
 ساگودلر يىنە اۇيرەتدى. صحابه لردە

المرىنە اۇيرەتدىلر. شول رەوشىچە اسلام دىنىنىڭ شاشلغى
 كارمىچى بىزنىڭ بو زمانغە قىر ايرىشمىشدر. هم شول
 قىر مۇمىچى قىامت كونىتە قىر باراچقىدر.

بىزنىڭ پىغمبىر مۇ كىمىر؟ اسلام دىنى نىڭ حكملرىش الله تعالى
 فرشتە ارقلى؟ پىغمبىر اول حكملرنى كىلرگە اۇيرىمىشدر؟
 حكملرى بو زمانغە قىر اوزگارمىچى ايرىشمىش؟ هم اوز

شويلا

پىغمبىر مۇ محمد عليه السلام (۵۷۰) نچى قارىغ
 ۵۰ نچى
 ۵۰ دوشنبە
 ۱۲ نچى ربيع الاول
 كۇنگە قارشى طاش آلدنن رىستان دىگان يىودە (*) مەكە شەرىئە
 دنباغە كىلمىشدر. آتاسى عرب حلقىنىڭ قۇرىش اسملى قىبىلەسىدىن عبد الله
 اسملى، باباسى عبد المطلب اسملى، نىڭ آتاسى هاشم اسملى
 آناسى وهب قىزى (آمنە) اسملى خاتۇندىر.

پىغمبىر مۇ محمد عليه السلام طوغانچى آتاسى سفردە وفات بولدى
 ايدىگان، ۶ نچى يەشىدىن يىتكەندە آناسى آمنەدە وفات بولغاچ، يتىم بولۇپ
 باباسى عبد المطلب تويىبەسىندە قالمىش ايدى. باباسى وفات بولغاچ

مەكە شەرىئە
 دوتاش
 ۲

يېرى يۇزىدا ئيمانسىز و گناھلى كىشىلر بىك قارىغان
 زماندا بىر كۈندە قۇياشنىڭ يۇرۇشى اوزىدىن قىلىپ قىلىپ
 طرفىدىن چىغا تۇرغان قۇياش شول كۈنى بىكلىككە دە بولسا
 اوشبو كۈن دىنانىڭ آخرى كۈنى و انا
 اوشبو كۈنگە قىلار گناھلاردىن توبە قىلار
 توبەلىرى بو كۈن يىتىكچاق قبول بولسا
 بىر زىن بۇتۇن يىر يۇزىنى بو تۇ
 كىفنى بىز چاق و هوشىنى يىبە

۱۹) يىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۰) ويىك قانى يىللار انىمە بار بىك قىلار يىنى اسلام دىننە كرۇرگە دعوت قىلار
 آندىن سوڭ نىچە يوز كىشى ايمان كىتروپ اسلام دىننى قبول ايتىلار
 رەھبەر بولۇپ دىشان بولۇپ محمد عليە السلام گە تۇرلى ادا وچ

بىكلىككە دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۱) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۲) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۳) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۴) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۵) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۶) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۷) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

۲۸) بىك دە اسرافىل اسملى فرشتە (بۇرچكلىرى) مسلمان بولۇرغە اللە تەعالى
 ھەر بىر جان ايىسى اولۇپ تىكلىك قىلۇپ گناھ اشلردن طيىلۇرغە دىمىلەر

يَب) دُعَالرَنِي قَبُول ايتكوچي ديمكدر ، الله تعالى
 لاص ايله صُورالغان مَعْقُول دُعَالرَنِي قَبُول ايتهدر :
 زِينَك رَحْمَتِي ايله قايسى كشيلىرنىڭ صُورالغان
 جِتلَرِي نِي بِيَرَهَدِر .

تعالى هر بر عيب و كيمچيلكلردن بىك پاك و منزهدر .
 و شوق ذاتندەدە . صفتلرنندەدە و قياغان اشلرنندەدە هيچ بر
 كيمچيلك يوقدر .

الله تعالى نىڭ مَخْلُوقَاتِقَه هيچ بر جِهتَدِن اُو خَشاشلغى
 اِنِي هيچ بر نەرسە گە اُو خَشاشمِق مُمكِن تُو گلدر .
 تعالى گەودەلى ذات تُو گلدر . اَنَك بَر رەوش و صُورَتِي
 لدر . هيچ بر اورندە و هيچ بر طرفدە تُو گلدر . شويلا
 دە ، باردر . اَنَك صِفَتلَرِي نىڭ كَيْفِيَتلَرِي بَز گە مَعْلُوم
 گلدر . و دَخِي الله تعالى دە اشاو ، اچو ، آرو ، يۇقلاو كىبى
 رده يوقدر . الله تعالى اوزى هيچ بر ذاتدن طوغمامشدر .
 لىن دە هيچ بر ذات طوغمامشدر .

مالىنى بىلك فرضى ؟ اَنَك ذاتىنى بىلك مېكمنى ؟ اَنِي نى ايله بلەن ؟ اَنَك مشهور صفتلرى
 ر ؟ (موجود) نە دېمكدر ؟ ، الى آخر " (مجبب) نە دېمكدر ؟ الله تعالى نىڭ مَخْلُوقَاتِقَه اُو خَشاشلغى
 نى ؟ گەودەلىمى ؟ ، رەوش و صورتى بارمى ؟ ، بر اورندە يا بر طرفدەمى ؟ الله تعالى نىڭ صفتلرنىڭ
 تلىرى بَز گە معلومم ؟ ، الله تعالى دە اشاو ، اچو ، آرو ، يوقلاو كىبى اشلر بارمى ؟ ، بر بر

﴿ فرشتهلر ﴾

الله تعالى نڭ فرشتهلرى باردىر؛ آنلر هر قاىو
 تعالى نڭ بىك اطاعتلى قۇللىرىدۇر، دائىما الله تعالى گە
 قىلۇبۇ بۇ يۇرلغان خىدمەتلرىنى ادا قىلۇبۇ طۇرۇمقە
 ھىچ گناھ اشلىرىنى قىلماسلر. آنلردە بىز نڭ كىبى آشاو
 يۇقلاو كىبى اشلىرى يوقدىر، اىرلىك و خاتۇنلىق دە يو
 آنلر بىز نڭ كىبى گەودەلى توڭلردىر. عادىتدە كىشى
 كورنمىسلر. (جبرائىل، مىكائىل، عزرائىل، واسىل
 اسمىلىرى مشھور فرشتهلردىر.

فرشتهلر كىملردى؟ آنلر نى قىلۇرلر؟ گناھ قىلۇرلر؟ آنلردە آشاو، اچو، يۇقلاو، اىرلىك
 بارمى؟ آنلردە بىز نڭ كىبى گەودەلىمى؟ عادىتدە كىشى كوزىنە كورنۇرلر؟ مشھورلر نى

﴿ پىغمبەرلر ﴾

بىندەلر گە دىن حۇكىملىرىنى اۇيرەتمەك اۇچۇن الله
 بىك كۆب كىشىلرنى پىغمبەر قىلمىشىدۇر. اول پىغمبەرلر
 قاىوسى آدمىدلر. آنلر ياش وقتلرندە دە بىك عقللى و
 زىرەك و ھم بىك طوغرى و ايز گى طىبىعتلى بو ئىشلر
 الوغ بو لغاندىن سوڭ الله تعالى آنلرنى پىغمبەر قىلمى
 بعدى خىدا ئىل اسملى فرشته آرقلى، آنلرغە اوزى نڭ حۇكىم

۹۰) بويىلە وصيت ئەيتىگان كىشى وفات بولا قالسە، قالغان مالينىڭ
گۈلۈشەن براۋاۋىشى قەدرى ايلە ھەر بىر قىلنىمى قالغان روزە
زىللىرى اۋچۇن فەدە بىر وارىلرىنە واجىب بولۇر .

۹۱) فەدەنىڭ مەقدارى ھەر بىر كۈن روزە اۋچۇن و بيش وقت
زىنڭ ھەر بىرىسى اۋچۇن ھەم وتر نمازى اۋچۇى بىر **فطرە صدقەسى**
سەردەر .

۹۲) وقتندە طۇتلىغان روزە و اوقۇلغان نمازلىر اۋچۇن ياكە
صوڭىندىن قىلغان روزە و نمازلىر اۋچۇن فەدە بىر و لازم توگلىر .
شويىلە ايسەدە، صاقلق اۋچۇن بىرودە ضررەدە يوقدەر . شونىڭ اۋچۇن
كوب وارىلر مېتىنڭ بالغ بولغان زماندىن باشلاپ اولگان وقتىنە قەدر
فرض بولغان روزە و نمازلىرىنى حساب قىلۇب ھەمەسى اۋچۇن فەدە
بىرەلر .

۹۳) فەدەنى (۴) قاداى بىغدايدىن حساب قىلغاندە، ھەر روزە
و نماز اۋچۇن (۱۰) تىين چاماسىندە بولادىر (*) بو حسابدىن بىر يىللىق
روزە و نمازلىرنىڭ جەمئەينىڭ فەدەسى (۲۱۵) سوم (۳۰) تىين چامە
بولادىر .

۹۴) مېتىنڭ بالغ بولغاندىن سوڭى يىللىرىنىڭ ھەر بىرىنى
فەدەسىنى چىغارۇب بىر اۋچۇن بىر يىللىق فەدەنىڭ بەھاسى قەدر بىر
ايلە (دور) قىلۇ، يعنى قات قات بىرۇب ئەيلەندىر و كوب بىرىنىڭ
اسلامى آراسىندە عادت بولمىشدر شىرىعتكە خلاف اش توگلىد
لكن دور قىلناچق مالنىڭ بەھاسى، بىغداىنىڭ پۇدى بىر سوم بولغان يە
(۲۱۵) سوم چاماسىدىن كىم بولماسقە تىيشلىدىر .

بىلەردە بىغداينىڭ قاداىنى ايكى تىين بارم چاماسىندە آ ...
توگ

صَدَقَه

۹۵) زكات، عشر، فطره، فديه و كفارت صدقه‌لری فقیرلر حق
بولغان فرض و واجب صدقه‌لردر. انلارنی مؤمن و فقیر بولماغان كشيگه بیرو
یا كه یول تۇزه تو، كوپر اشله تو، قۇیۇ و چیشمه‌لر یاصاتو، مسجد
و مدرس‌لر سالدرو كبی جمیع خلق فائده‌سی اۇچۇن بولغان عمومی
اشلرگه طۇتو درست توگلدنر.

۹۶) مذکور صدقه‌لردن باشقه صدقه‌لر وهم جمیع خلق فائده‌سی
اۇچۇن طۇتلغان آقچه‌لر نفل صدقه‌لردر. نفل صدقه‌لری بیرو كوپ
ثوابلی مستحب عمللردننر.

۹۷) صدقه‌نی كوپ بیرو گناهلرنك عفو قیلنووینه بلا و آفتلردن
امین بولوغه سبب بولۇر دییلمشدر.

۹۸) فقیرلك و محتاجلق سببلی صدقه صۇراغان كشيگه قاتی
سوز ئەیتو حرامدر. آز بولسه‌ده، بر نهرسه بیرو یا كه یاخشی سوز
ایله جواب بیرو تیشیلینر.

۹۹) بر نیچه كۇن تركك قیلۇرلق طعامی یا آقچه‌سی
بولغان كشيگه صدقه صۇراو حرامدر. اما كییم سالم كبی ضرور بولغان
نهرسه‌نی صۇراو حرام توگلدنر.

۱۰۰) محتاج بولماغان كشيگه صدقه بیروۇب آنی تله‌نچیلككه
بادتله‌ندرو مكروه‌در.

۱۰۱) صدقه بیرلگاندن صوڭك بیروچیگه خیر تله‌ب اۇشبو
عا اوقۇلۇر:

اللَّهُمَّ احْفَظْ صَاحِبَ هَذِهِ الصَّدَقَةِ عَنِ الْآفَاتِ وَالْبَلِيَّاتِ وَاعْفِرْ
ذُنُوبَهُ وَارْكَدْ اِيْمَانَهُ وَكَثِّرْ اَمْوَالَهُ وَوَفِّقْهُ عَلٰى خَيْرِ مَقْصَدِهِ

نەسبى: (ای الله، اوشبو صدقه بیروچینی آفت و بلالردن صافلاغل و دخی آ

قُرْبَان

(۱۰۲) حاجتِ اصْلِيَّه سندن آرتق كۆمۈش نصابى قَدَر ھالى بولغان كشيگه (۱۰) نچى ذى الحجده عيد قربان نمازىدىن سوڭرە اوزى اۇچۇن بىر قربان بوغازلاب جماعتلىرىنى و فقيرلىرىنى حرمت قىلو واجبدر.

(۱۰۳) قرباننى (۱۰) نچى ذى الحجده بوغازلانمى قالسه ، (۱۱) نچى و (۱۲) نچى ذى الحجده بوغازلاوده درست بولۇر . اقا (۱۲) نچى ذى الحجده قۇياش باتقاندىن سوڭ بوغازلاو درست بولماس .

(۱۰۴) وقتىدە بوغازلى الماغان كشيگه قربانلىغىنى كە آنڭ بهاسىنى فقيرلرگە صدقه ايتۇب بيرو تيشلى بولۇر .

(۱۰۵) قرباننى كىچىرلە وتۇنلە بوغازلاو مكر وهدر .

(۱۰۶) قربان اۇچۇن قوى ، صارق ، كەجە ، صيبر و تۇيه بىر ايكيشەر طۇياقلى حيوانلرغە بوغازلانۇرلر . آت ، طاوق ، قاز كىبى وانلرنى قربان قىلو درست توڭلدر .

(۱۰۷) قوى ، صارق و كەجە ھەر برسى برەر كشى اۇچۇن قربان قىلنۇرلر . اما صيبر ايلە تۇيهنى ييديشەر كشى اۇچۇن قربان دە درست بولۇر .

(۱۰۸) قربان قىلناچق قوى ، صارق و كەجەنڭ بر يەشى ، بىر تاڭ ايكى يەشى و تۇيهنڭ بيش يەشى طولغان بولو تيشلىدەر .

(۱۰۹) زور و سيمز بولسه ، آلتى آيلىق قوى و صارقنى قربان قىلماق درست بولۇر . اما بر يەشى طولماغان كەجەنى قربان قىلماق ت توڭلدر .

كشىلارنىڭ ھەر قايسى قىرمان عملىنى نىت قىلو تىيىشلىدىر.

(۱۱۱) اگرده آرالرنده برسى ايت اۇچۇن قاتشسه، ھېچ برسىنى اۇلۇشى قىرماندىن حساب قىلنماس.

(۱۱۲) يەش بالالارنى قاتشدرۇب (۷) گە حسابلاب بر حيواننى قىرمان قىلو درستدر. ميت اۇلۇشىنى سلامت كشىلارنىڭ قىرمانىدىن قاتشدرۇ شىبھىلىدىر.

(۱۱۳) ئوابىنى بر ميتكە باغشلاو نىتى ايلە شول ميت اۇچۇن آتاب بر قىرمان بوغازلاو درستدر.

(۱۱۴) يىدى كشى بر حيواننى قىرمان قىلغاندە ايتىنى قاداقلاب اولچىب بولشۇ تىيىشلىدىر، كيسەكلەب بولشۇ درست توگلدەر.

(۱۱۵) باى كشى قىرماننىڭ ايتىنى اۇچ كيسەكلە بولۇپ بر اۇلۇشىنى فقيرلەرگە اۇلەشو، ايكىچى اۇلۇشى ايلە قوناقلر حرمت قىلو واۇچىچى اۇلۇشى ايلە اۇى جماعتلرىنى حرمت قىلو مستىجىدىر.

(۱۱۶) باى بولمىغان كشىگە جماعتلرىنى گنە حرمت قىلودە درستدر.

(۱۱۷) قىرماننىڭ تىرىسىنى يا كە آنڭ بهاسىنى بر فقيرگە صدقە قىلو مستىجىر. انى ساتۇب اىچىسىنى اوز كىرەگىنە طۇتو درست توگلدەر. اما ساتىچى كون يا طون ايتو درستدر.

(۱۱۸) اير كشى قىرمانلىغىنى اوزى بوغازلاو مستىجىدىر. باشقە بر مسلمان كشىگە طابىرشەدە، درست بولۇر.

(۱۱۹) بوغازلار ائىدىن قىرماننىڭ ايبەسى يا كە بوغازلاوچى حيوانغە قاراب اۇشبو دعانى او قۇر:

اللهم ان صلواتى وتسكى وحمياى ومماتى لله رب العالمين لاشريك له

مناجاة (اي الله ، تسبیح ، مناجات و صیغاتی) هم اولتکم بارچه مالک
خواجه بولشوی الله تعالی اۇچۇن وانك قدرتندەدرار . اول الله تعالی نك هیچ شریک
یوقم ای الله ، اۇشبو قرباننی فلان فلان اوغلندن یاکه فلانه فلان قزندن قیسم

(۱۲۰) قربان بوغازلاتاچق کشی ، حاجیلرغه اۇخشاو
ذلجه آیی کرگاندن صوڭ چه چینی کیتهرمیچی و طرناقلرینی ک
ؤرو مستحبدر .

(۱۲۱) قربانلق اۇچۇن اق یا کوک تۇسلی جیح
کامل سلامت ، زور مۇگزی سیمز ته که آرتغراقدر .

(۱۲۲) دیوانه لانغان حیوانلر ، قۇرچا کفی حیوانلر ، ط
مۇگسز حیوانلر و پچترلگان حیوانلرده قربانلقغه یارارلر .

(۱۲۳) بیک آرق حیوانلر ، یۇری آلماسلق آقساق حیو
بر قۇلاغینک یا بر مۇگزینک یا قۇیرغینک اۇچدن بر اولۇش قدرلر
هلاک بولغان حیوانلر ، بر کوزی صوقر حیوانلر و قۇلاقسز یا قۇیرقسز
حیوانلر قربانلقغه یاراماسلر .

حج

(۱۲۴) بِنِي الْاِسْلَامِ عَلٰی خَمْسٍ : شَهَادَةِ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَ اَنَّ
مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ ، وَاِقَامِ الصَّلَاةِ وَاِيتَاءِ الزَّكَاةِ ،
صَوْمِ رَمَضَانَ وَحَجِّ الْبَيْتِ مِنْ اِسْتِطَاعِ اِلَيْهِ سَبِيْلًا

و معناس
عليه السلام دینی بیس تۇرلی عبادت اوزرینه تۇزلمش
زکات پیرمضانده روزه طۇتو ویول خرچارینه
زیارت قیلو حج قیلو .

۱۲۵ دین اسلامده بالغ و عاقل بو
که فرض

باشى باشلانۇر . ۲۹ يا ۳۰ كۇندىن سوڭرە ايكنچى آى
ايكنچى آى باشلانۇر . ۱۲ آى بىر يلغە حساب قىلنۇر .

(۱۷۹) عربچە آى اسملىرى اوشبولردىر .

محرم ، صفر ، ربيع الاول ، ربيع الآخر ، جمادى الاولى ، جمادى الاخرى
رجب ، شعبان ، رمضان ، شوال ، ذوالقعدة ، ذوالحجە .

(۱۸۰) يل باشى محرم باشىدا باشلانۇر . كويسنجق . محرم ۳۰

كۇندىن ، صفر ۲۹ دن ، ربيع الاول ۳۰ دن ، ربيع الاخر ۹ دن ، جمادى
الاولى ۳۰ دن ، جمادى الاخرى ۲۹ دن ، رجب ۳۰ دن ، شىبان ۲۹
رمضان ۳۰ دن ، شوال ۲۹ دن ، ذوالقعدة ۳۰ دن ، ذوحجە قا
يللردە ۲۹ دن قايسىلرندە ۳۰ دن كيلۇر . شول سببىدىن آى يلى قا
يىللردە ۳۵۴ ، قايسىلرندە ۳۵۵ كۇن بولۇر .

(۱۸۱) آى حسابىدا تەولكنىڭ باشى قۇياش بايىن

باشلانۇر . ھەر كۇننىڭ كىچەسى اوزىدىن لك بولۇر . ئانچا
برنچى كىچەسى ايسكى آينىڭ آخرغى كۇندىن سوڭرە
ايكنچى كىچەسى برنچى كۇندىن سوڭغى كىچەدەر .

بايرام كۇن و كىچەلر .

(۱۸۲) اهل اسلامنىڭ بىر يل اچىدە مبارك كۇنلىرى (۱۴)

يل باشى كۇنى ، عاشورا كۇنى ، ھجرت كىچەسى ، مولد كىچەسى ،
عائىب كىچەسى ، معراج كىچەسى ، براءت كىچەسى ، فتح مەككە كۇنى ،
بىر كىچەسى ، عىد فطر كۇنى ، عىد قربان كۇنى ، تشرىق كۇنلىرى .

() يل باشى كۇنى محرمنىڭ برنچى كۇنىدەر . آى حسابىدا
باشلانغان كۇندەر .

رب، بزرگه فائز، بى علملىكنى وكوكلنگه تمام آلونى وكيك ذهننى وزيرهك
فيلغل، يارب بزى نادانلىق وكوكل قارا كشيغلىغدىن چىقارۇپ علم وفهم نورى
بى، يارب، بزرگه علملك ايشكاركنى آچقل ورحمت خزينه لرگىنى صاچقل،
بىمت قىلغۇچى الله، هر بر نهرسه سىنىڭ رحمتك ايله گنه حاصل بولمقدهر)

سبىق او قو تمام بولغاندىن صوڭ اۇشبو دعا او قۇلۇر:

الحمد لله الذى اخرجنا من ظلمات الجهل والوهم * ونور قلوبنا بنور العلم
والفهم * الله اغفر لنا ولو الديننا ولاستاذنا، وسلم ديننا ودينانا واجعل ملكنا
البر * وذلنا، بحق نبينا محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم *

بىر ماقىساو الله تعالى گه خاسدر. اول الله تعالى دركه بزى نادانلىق وفهمىزك
چىقاردى ودخى بىزىڭ كوكللرمىنى علم وفهم نورى ايله نورلاندىرى،
محمد صلى الله عليه وسلم حقىنه بىزىڭ گناھلرمىنى ودخى آتا آبا
ھلرىنى يارلاقاغل، بىزىڭ دىنمىزى دە دىنمىزى دە تۇزۇك وسلامت قىلغل
بىنى سلامت ھم بىزگه شىقتلى ومرحمتلى قىلغل.) آمىن

ھەر رقتدە ھەر اورىندە او قۇرغە يارى طۇرغان دعاودىكر:

اللهم كمل حالى، فانه محول الأحوال * ربنا اتنا فى الدنيا حسنة
والآخرة حسنة وقنا عذاب النار * برحمتك يا ارحم الراحمين *

(ھەر حال اۇچۇن الله تعالى گه حمد فىلامز . چۇنكە حاللرنى اوشدروچى
يارب، بىزگە دىيادەدە آخىرئەدە اىزگى حاللرنى نصىب ايتكل .
ھى بىزى جھنم عذابىدىن صافلاغل * اى رحىم الله، ھەر نهرسه سىنىڭ رحمتكىندىر.)

آى آىلىرى.

۱۷۷) مسلمانلر يىللرنى حضرت رسولنىڭ مكە مكرمەدىن مەدىنە
رەگە كوچكان يىلدىن باشلاپ حسابلىلر. اول واقعه تارىخ مىلادى ايل
۶۲ نچى يىلدە ۱۷ نچى اۋگوستدە واقع بولمىشدر.

۱۷۸) مسلمانلر يىلنى آى يۇرشى ايلە حسابلىلر. قۇياش
ئىككە آى بىك نازك آلتۇن اوزاق كىبى بولۇپ كورنگان

